

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
DİN HİZMETLERİNDE İLETİŞİM VE TEBLİĞ
ANABİLİM DALI
DİN HİZMETLERİNDE İLETİŞİM VE TEBLİĞ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE GAYRİMÜSLİMLERE YÖNELİK DAVET
VE TEBLİĞ ÇALIŞMALARI:
KİM VAKFI ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bilal Ömer YIKIM

İstanbul

Haziran - 2025

T.C.

İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİN HİZMETLERİNDE İLETİŞİM VE TEBLİĞ

ANABİLİM DALI

DİN HİZMETLERİNDE İLETİŞİM VE TEBLİĞ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE GAYRİMÜSLİMLERE YÖNELİK DAVET VE

TEBLİĞ ÇALIŞMALARI:

KİM VAKFI ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bilal Ömer Yıkım

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Faruk KANGER

İstanbul

Haziran - 2025

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ Anabilim Dalı,
Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman, Doç. Dr. Faruk KANGER .....

Üye, Dr. Öğr. Üyesi İyat ERBAKAN .....

Üye, Prof. Dr. Özcan Erkan AKGÜN .....

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Erhan İÇENER

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Türkiye'de Gayrimüslimlere Yönelik Davet ve Tebliğ Çalışmaları: KİM Vakfı Örneği” başlıklı çalışmada öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte, bilimsel etik ve akademik kurallara titizlikle uyduğumu, çalışmada yer alan tüm bilgileri bilimsel ahlak ve geleneklere uygun olarak elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun bir şekilde hazırladığımı, doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Bilal Ömer YIKIM

ÖN SÖZ

Tebliğ ve davet misyonuyla gayrimüslimlere yönelik hizmetlerde bulunan KİM Vakfı, organizasyonel yapısı ve davet faaliyetleri ile ele alındı. Her yıl binlerce turiste ev sahipliği yapan İstanbul'un incilerinden Süleymaniye Camii'nde yürütülen tebliğ ve davet uygulamaları akademik disiplin çerçevesinde değerlendirildi. Tebliğ ve davetin öncesi, esnası ve sonrası olarak değerlendirebileceğimiz tüm süreçler hakkında derinlemesine araştırmalar yapıldı. Çalışmanın hem literatüre katkıda bulunmasını hem de benzer alanlarda hizmet sunacak yeni kurum ve kuruluşlara ilham olmasını temenni ediyorum.

Bu çalışmanın başlangıç noktasından nihayete erdiği ana kadar; desteği, yönlendirmeleri ve katkısı olan Tez Danışmanım *Sayın Faruk Kanger*'e, vakitlerini ayırıp sorularıma tahammül gösteren, bilgi ve belge noktasında ihtiyaç duyduğum materyallere olanak sağlayan, yönlendirmeleri ile çalışmamıza katkı sunan KİM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı *Sayın Mustafa Karaca*'ya, İcra Direktörü *Sayın Ubeydullah Tanrıöver*'e, Mütevelli Heyeti Üyesi *Sayın Adem Varıcı*'ya, İdari İşler Müdürü *Sayın Muttalip Özkul*'a, ismini sayamadığım tüm KİM Vakfı yöneticilerine ve gönüllülerine şükranlarımı sunuyorum.

Dünden bugüne, eğitim hayatım boyunca üzerimde hakkı ve emeği olan tüm öğretmenlerime saygı ve minnetimi bir kez daha dile getirirken, bu çalışmamı öğrenen ve öğreten ehlienden olması temennisiyle *Oğlum Yavuz Selim*'e ithaf ediyorum.

Gayret bizden, tevfik yüce Allah'tan.

Bilal Ömer YIKIM

İstanbul - 2025

ÖZET

TÜRKİYE'DE GAYRİMÜSLİMLERE YÖNELİK DAVET VE TEBLİĞ ÇALIŞMALARI: KİM VAKFI ÖRNEĞİ

Bilal Ömer YIKIM

Yüksek Lisans, Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Faruk KANGER

Haziran, 2025 - xv+133 Sayfa

Tebliğ ve davet, ilahi iradenin bir yansıması olarak insanlara doğruyu ve hakikati iletme amacıyla Peygamberler aracılığıyla başlatılmıştır. İlk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem, Allah'ın elçiliği görevini üstlenerek tebliğ faaliyetlerini başlatmış ve tarih boyunca farklı dönemlerde farklı Peygamberlerce varlığını sürdürmüştür. Tebliğ ve davet faaliyetleri İslam nurunun yayılması için bireysel, toplumsal ve kurumsal olarak bir sorumluluk bilinciyle sürdürülmektedir. Günümüzde de İslam davetini yürütecek, ilim ve kabiliyetlerini bu uğurda seferber edecek nitelikli davetçilere ve kadrolara ihtiyaç vardır. Bu çalışmada tebliğ ve davet faaliyetlerini daha sistematik yürütmek için vakıf, dernek, organizasyon gibi sivil toplum kuruluşlarının yürüttüğü tebliğ ve davet faaliyetlerine odaklanılmıştır. Kurumsal bir kimlikle yürütülen faaliyetlerin Türkiye, Avrupa, Amerika, Ortadoğu ülkelerinde öne çıkan kurumlara kısaca değinilerek özelde Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfı (KİM Vakfı) detaylıca ele alınmıştır.

KİM Vakfı; yönetim ve organizasyon stratejileri ile tebliğ ve davet stratejileri yönüyle incelenmiştir. Gayrimüslim turistlere yönelik faaliyetlerini yürüten KİM Vakfı'nın tebliğ ve davet yöntemleri, projeleri, gelecek hedefleri, mühtedilere yönelik eğitim programları başta olmak üzere kuruluş misyonu ve vizyonu doğrultusunda yerine getirdiği hizmetleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tebliğ, Davet, Gayrimüslim, KİM Vakfı, Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfı

ABSTRACT

DAWAH AND TABLIGH STUDIES FOR NON-MUSLIMS IN TÜRKİYE: THE CASE OF KIM FOUNDATION

Bilal Ömer YIKIM

Master, Department of Communication and Communication in Religious
Services

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Faruk KANGER

June, 2025 - xv+133 Pages

Tabligh and dawah were initiated through Prophets in order to convey the truth and reality to people as a reflection of the divine will. The first human being and the first prophet, Hz. Adam, undertook the mission of Allah's messenger and initiated the notification activities, which continued throughout history by different Prophets in different periods. Tabligh and dawah activities continue with a sense of responsibility at individual, social, and institutional levels to spread Islam. Today, there is a need for qualified dawah callers and teams dedicated to this cause. This study examines the tabligh and dawah activities organized by civil society organizations such as foundations and associations to carry them out more systematically. It briefly discusses these institutions' activities in Turkey, Europe, America, and the Middle East, with a focus on the Intercultural Communication Center Foundation (KIM Foundation).

The KİM Foundation has been analyzed in terms of its management and organizational strategies, as well as its tabligh and dawah strategies. The methods of tabligh and dawah practiced by the KİM Foundation, particularly its activities aimed at non-Muslim tourists, its projects, future goals, and educational programs for converts, have been evaluated in alignment with the foundation's mission and vision.

Key Words: Tabligh, Dawah, Non-Muslims, KIM Foundation, Intercultural Communication Center Foundation

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GRAFİKLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Amaç	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Araştırma Yöntemi	4
1.6. İlgili Alan Araştırması	6
1.7. Tanımlar	9

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	10
2.1. Tebliğ Kavramı	10
2.2. Davet Kavramı	11
2.3. İrşad Kavramı	12

2.4. Gayrimüslim Kavramı	13
2.5. Hidayet ve İhtida Kavramı	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEBLİĞ VE DAVETTE KURUMSAL FAALİYETLER .....

3.1. Türkiye’de Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar ...	17
3.1.1. Diyanet İşleri Başkanlığı	17
3.1.1.1. Mühtedi Çalışmaları ve Yurtdışı Sosyal İçerikli Din Hizmetleri ..	20
3.1.1.2. Cami Rehberliği Hizmetleri	22
3.1.2. Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı.....	24
3.1.3. Hidayet Sosyal Eğitim ve Kültür Derneği	25
3.1.4. Hizmet Vakfı	25
3.1.5. Sahabe Akademi	26
3.1.6. Sultanahmet Camii Gönüllüleri	27
3.1.7. İslam’a Davet Merkezi (İDAME)	28
3.1.8. Davet Araştırmaları Merkezi Derneği (DAVAM)	28
3.2. Amerika’da Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar ..	29
3.2.1. Islamic Supreme Council of America (ISCA)	31
3.2.2. Imam Al-Khoei Foundation	32
3.2.3. Muslim American Society (MAS)	33
3.2.4. Islamic Circle of North America (ICNA)	34
3.2.5. Islamic Information & Dawah Centre International (II&DCI)	36
3.2.6. Latino American Dawah Organization (LADO)	37
3.3. İngiltere’de Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar ...	38
3.3.1. Muslim Association of Britain (MAB)	39
3.3.2. London Central Mosque Trust & The Islamic Cultural Centre	40

3.3.3. UK Islamic Mission (UKIM)	42
3.3.4. Muslim World League London Office (MWLLO)	43
3.3.5. City Centre Da'wah (CCD)	44
3.3.6. Dawah Project & Islam Channel	46
3.4. Avrupa'da Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar	47
3.4.1. Islamitische Stichting Nederland (ISN)	48
3.4.2. Islamic Cultural Centre of Ireland (ICCI)	49
3.4.3. Türkisch-Islamische Union (DİTİB)	50
3.4.4. Bund Der Muslimischen Jugend (BDMJ)	51
3.4.5. Diyanet de Belgique	52
3.5. Ortadoğu'da Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar .	53
3.5.1. Muslim World League (MWL)	55
3.5.2. Organization of the Islamic Cooperation (OIC).....	56
3.5.3. O.I.C States Broadcasting Union (OSBU)	57
3.5.4. Camiatül Islah	58
3.5.5. World Assembly of Muslim Youth (WAMY)	59
3.5.6. İhvan-ı Müslimin	60
3.6. Diğer Ülkelerde Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar	62
3.6.1. Al-Hikma Foundation	62
3.6.2. Jamaat-e-Islami Pakistan	63
3.6.3. Islamic Union of Hong Kong (IUHK)	64
3.6.4. The Australian Islamic Mission (AIM)	66
3.6.5. Islamic Dawah Movement of Southern Africa (IDM)	67

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM MERKEZİ VAKFI (KİM VAKFI) 68

4.1. KİM Vakfı Yönetim ve Organizasyon Stratejileri	68
4.1.1. Kuruluş Süreci ve Tarihçesi	69
4.1.2. Yapısal Özellikler	70
4.1.3. Vizyonu ve Misyonu	71
4.1.4. Amaç ve Hedefler	71
4.1.5. Yönetim ve Teşkilat Şeması	72
4.1.6. Yapılanma ve Şubeleri	73
4.1.7. Partner Kurumlar ve İş Birlikleri	74
4.1.8. Finansman ve Kaynak Yönetimi	75
4.1.9. Proje Süreçleri: Tamamlanan ve Hedeflenen	78
4.2. KİM Vakfı Tebliğ ve Davet Stratejileri	79
4.2.1. Tebliğ ve Davette Faaliyet Alanları	79
4.2.2. Tebliğ ve Davette Muhataplara Yönelik Etkinlikler	81
4.2.3. Tebliğ ve Davette Faaliyet Mekanları	83
4.2.4. Tebliğ ve Davette Gönüllülük Çalışmaları	85
4.2.4.1. Gönüllülük Tanıtım Etkinlikleri	87
4.2.4.2. Gönüllülük Süreci	88
4.2.4.3. Gönüllülük Eğitimi: KİM Akademi	89
4.2.5. Tebliğ ve Davette Gönüllü İstatistikleri	90
4.2.6. Hizmet İçi Eğitimler	96
4.2.7. Mühtedi Takip Programı – New Muslim Care (NMC)	97
4.2.8. Tebliğ ve Davette İhtida İstatistikleri	98
4.2.9. Tebliğ ve Davette Kullanılan Teknoloji Materyalleri	101
4.2.10. Tebliğ ve Davette Kullanılan Basım-Yayım Materyalleri	101

4.2.11. KİM Vakfı Sosyal Medya Kullanımı	102
4.2.12. KİM Vakfı İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri	105
SONUÇ	107
KAYNAKÇA	114
EKLER	127
ÖZGEÇMİŞ	133

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1: “Diyanet İşleri Başkanlığı” Kurum Logosu	20
Şekil 3.2: “Aziz Mahmud Hüdayi Vakfi” Kurum Logosu	24
Şekil 3.3: “Hidayet Sosyal Eğitim ve Kültür Derneği” Kurum Logosu	25
Şekil 3.4: “Hizmet Vakfi” Kurum Logosu	26
Şekil 3.5: “Sahabe Akademi” Kurum Logosu	27
Şekil 3.6: “Sultanahmet Camii Gönüllüleri” Kurum Logosu	27
Şekil 3.7: “İslam’a Davet Merkezi” Kurum Logosu	28
Şekil 3.8: “Davet Araştırmaları Merkezi” Kurum Logosu	29
Şekil 3.9: “Islamic Supreme Council of America” Kurum Logosu	32
Şekil 3.10: “Imam Al-Khoei Foundation” Kurum Logosu	33
Şekil 3.11: “Muslim American Society” Kurum Logosu	34
Şekil 3.12: “Islamic Circle of North America” Kurum Logosu	36
Şekil 3.13: “Islamic Information & Dawah Centre International” Kurum Logosu	37
Şekil 3.14: “Latino American Dawah Organization” Kurum Logosu	38
Şekil 3.15: “Muslim Association of Britain” Kurum Logosu	40
Şekil 3.16: “London Central Mosque Trust&The Islamic Cultural Centre” Kurum Logosu	42
Şekil 3.17: “UK Islamic Mission” Kurum Logosu	43
Şekil 3.18: “Muslim World League London Office” Kurum Logosu	44
Şekil 3.19: “City Centre Da’wah” Kurum Logosu	45
Şekil 3.20: “Dawah Project” Kurum Logosu	47
Şekil 3.21: “Islam Channel” Kurum Logosu	47
Şekil 3.22: “Islamitische Stichting Nederland” Kurum Logosu	49
Şekil 3.23: “Islamic Cultural Centre of Ireland” Kurum Logosu	50
Şekil 3.24: “Türkisch-Islamische Union” Kurum Logosu	51

Şekil 3.25: “Bund Der Muslimischen Jugend” Kurum Logosu	52
Şekil 3.26: “Diyamet de Belgique” Kurum Logosu	53
Şekil 3.27: “رابطة العالم الإسلامي” Kurum Logosu	56
Şekil 3.28: “منظمة التعاون الإسلامي” Kurum Logosu	57
Şekil 3.29: “اتحاد إذاعات وتلفزيونات دول منظمة التعاون الإسلامي” Kurum Logosu	58
Şekil 3.30: “جمعية الإصلاح” Kurum Logosu	59
Şekil 3.31: “الندوة العالمية للشباب الإسلامي” Kurum Logosu	60
Şekil 3.32: “الإخوان المسلمون” Kurum Logosu	62
Şekil 3.33: “Al-Hikma Foundation” Kurum Logosu	63
Şekil 3.34: “Jamaat-e-Islami Pakistan” Kurum Logosu	64
Şekil 3.35: “Islamic Union of Hong Kong” Kurum Logosu	66
Şekil 3.36: “The Australian Islamic Mission” Kurum Logosu	67
Şekil 3.37: “Islamic Dawah Movement of Southern Africa” Kurum Logosu	67
Şekil 4.1: “Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfi” Kurum Logosu	106

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1: 2024 Yılı Gelir/Bağış Kaynakları Grafiği	75
Grafik 4.2: 2024 Yılı Aylık Gelir-Gider Dengesi Grafiği	76
Grafik 4.3: 2025 Yılı Bütçe Planı (Türk Lirası) Grafiği	77
Grafik 4.4: KİM Vakfı Ziyaretçi İstatistikleri Grafiği	85
Grafik 4.5: Gönüllü İstatistikleri Grafiği	91
Grafik 4.6: Gönüllü Devamlılığı Grafiği	91
Grafik 4.7: Ulusal ve Uluslararası Gönüllü Oranları Grafiği	92
Grafik 4.8: Personel ve Gönüllü İstatistikleri Grafiği	93
Grafik 4.9: Personel ve Gönüllü Oranları Grafiği	94
Grafik 4.10: Personel ve Gönüllüler Toplam Çalışma Süresi Grafiği	95
Grafik 4.11: Şehadet İstatistikleri Grafiği	99
Grafik 4.12: Kıtalar Bazında Şehadet Eden Kişi İstatistikleri Grafiği	100
Grafik 4.13: Sosyal Medya Takipçi Verileri Grafiği	103
Grafik 4.14: 2024 Yılı Instagram Takipçi Verileri Grafiği	105

KISALTMALAR LİSTESİ

- AIM: The Australian Islamic Mission (Avustralya İslam Misyonu)
- BM: Birleşmiş Milletler
- BDMJ: Bund Der Muslimischen Jugend (Müslüman Gençlik Federasyonu)
- CCD: City Centre Da'wah (Şehir Merkezi Daveti)
- DAVAM: Davet Araştırmaları Merkezi Derneği
- DHYS: Din Hizmetleri Yönetim Sistemi
- DİB: Diyanet İşleri Başkanlığı
- DİTİB: Diyanet İşleri Türk İslam Birliği
- ICCI: Islamic Cultural Centre of Ireland (İrlanda İslam Kültür Merkezi)
- ICNA: Islamic Circle of North America (Kuzey Amerika İslam Cemiyeti)
- IDM: Islamic Dawah Movement of Southern Africa (Güney Afrika İslam'a Davet Hareketi)
- II&DCI: Islamic Information & Dawah Centre International (Uluslararası İslami Bilgi ve Davet Merkezi)
- ISBO: The Islamic States Broadcasting Organization (İslam Ülkeleri Yayın Teşkilatı)
- ISCA: Islamic Supreme Council of America (Amerika Yüksek İslam Konseyi)
- IUHK: Islamic Union of Hong Kong (Hong Kong İslam Birliği)
- ISN: Islamitische Stichting Nederland (Hollanda Diyanet Vakfı)
- İDAME: İslam'a Davet Merkezi
- İİT: İslam İşbirliği Teşkilatı
- KİM: Kültürlerarası İletişim Merkezi
- LADO: Latino American Dawah Organization (Latin Amerika Davet Örgütü)
- MAB: Muslim Association of Britain (Britanya Müslüman Derneği)
- MAS: Muslim American Society (Müslüman Amerikan Cemiyeti)
- MWL: Muslim World League (Dünya İslam Birliği)

MWLLO: Muslim World League London Office (Müslüman Dünya Ligi Londra Ofisi)

NMC: New Muslim Care (Yeni Müslüman Programı)

OIC: Organization of the Islamic Cooperation (İslam İşbirliği Teşkilatı)

OSBU: O.I.C States Broadcasting Union (İslam İşbirliği Teşkilatı Radyo ve Televizyon Birliği)

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TDK: Türk Dil Kurumu

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

UKIM: UK Islamic Mission (İngiltere İslam Misyonu)

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

UNICEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

WMC: World Muslim Congress (Dünya İslam Kongresi)

WAMY: World Assembly of Muslim Youth (Dünya Müslüman Gençlik Derneği)

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanın dünya üzerindeki yolculuğu, ilk insan ve ilk tebliğci Hz. Adem ile başlamıştır. O hem insanlığın atası hem de ailesine ve soyuna ilahi hakikatleri iletmekle görevli bir davetçi olarak kabul edilmektedir. Allah, insana öğrenme ve kavrama yetilerini temsil eden göz, kulak ve kalp gibi yetilerle donatarak onu başıboş bırakmamış, fitri bir rehberlik sağlamış ve insanlar arasından elçiler seçerek ilahi mesajlarını onlara ulaştırmıştır. Bu elçiler kendilerine vahyedilene önce iman edip örnek ve önder birer Müslüman olmuş, ardından da bu mesajları en güzel şekilde insanlara aktarmışlardır. Bu aktarım süreci tebliğ olarak adlandırılmaktadır. Elçiler, tebliğin yanında muhataplarının bu mesajları kabul etmeleri ve hayatlarına yansıtmaları için sürekli bir çaba göstermiştir. Bu kabule yönelik çağrı davet olarak tanımlanırken, kabul edenlere doğru yolun nasıl uygulanacağını öğretmek ve onları eğitmek amacıyla yapılan çalışmalar ise genel anlamda irşad olarak adlandırılmıştır.

İslam tarihi boyunca davet ve tebliğ faaliyetleri, Müslümanlar tarafından büyük bir gayretle sürdürülmüştür. İslam'ın anlaşılması, anlatılması, yaşanması ve yayılması amacıyla gerçekleştirilen bu faaliyetler, her dönemde olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir. Bu tezin konusu, Türkiye'de gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ faaliyetlerinin araştırılmasıdır. Gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmaları, bireysel girişimlerin yanı sıra vakıflar, dernekler, teşkilatlar, örgütler, platformlar ve kamu kurumları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Tez, bu kurumlarla ilgili genel bir panorama çizmeyi ve özelden Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfını (KİM Vakfı) araştırmayı konu edinmektedir.

Bu tezin kapsamı ve içeriği, Türkiye'de gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmalarının incelenmesidir. Ana tema çerçevesinde, kuruluş amacı ve yürüttüğü davet faaliyetleri ile tanınan KİM Vakfı ele alınmıştır.

Vakfın; tarihçesi, kuruluş süreci, misyonu ve vizyonu, yönetim stratejisi ve teşkilat şeması, faaliyet alanları ve mekanları, eğitimleri, gönüllülük çalışmaları, partner kuruluşlarla iş birlikleri, basım-yayın hizmetleri ve sosyal medya içerikleri kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Araştırma süreci boyunca araştırma etiğine uygun hareket edilmiştir. Çalışmanın saha araştırması, İstanbul ili ile sınırlıdır.

Konunun derinlemesine ele alınıp bütüncül bir şekilde ortaya konulması amaçlandığı için araştırma nitel araştırma modelinde, vaka çalışması yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Kurumsal yapısı ve geniş kapsamlı ulusal ve uluslararası çalışmalarıyla, davet ve tebliğ faaliyetlerinin önde gelen kurumlarından KİM Vakfı incelenmeye değer bir kuruluştur. Vakıf 2010 yılında kurulmuş olup, o tarihten itibaren İstanbul'a gelen uluslararası turistlere İslam'ı tanıtmaya amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu çalışmalar, İslam kültür ve mirasının önemli yapı taşlarından biri olan Süleymaniye Camii, Sultanahmet Camii gibi tarihi mekanlarda gerçekleştirilmekte, ziyaretçilere birebir sohbetler ve sunumlar aracılığıyla İslam dini tanıtılmaktadır. KİM Vakfı'nın davet ve tebliğ faaliyetleri; yöntemleri, materyalleri, stratejileri ve uygulama süreçleri bu tezin konusunu teşkil etmektedir.

1.1. Problem

Türkiye, farklı din ve kültürlerin bir arada bulunduğu zengin bir geçmişe sahiptir. Bu kültürel çeşitlilik içinde gayrimüslimlere yönelik dini davet ve tebliğ faaliyetleri, tarihsel süreçte önemli bir yer tutmuştur. Ancak modern dönemde, bu faaliyetlerin içeriği, amaçları ve kullanılan yöntemler hakkında yeterli akademik araştırma yapılmamıştır. Özellikle, Türkiye'yi ziyaret eden gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmalarında kullanılan yöntemlerin içerik, amaç ve kapsam bakımından nasıl şekillendiği üzerine sınırlı bilgi mevcuttur.

Bu bağlamda tezin odaklandığı problem durumu şu şekilde ifade edilmiştir:

Gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmalarının Türkiye'deki durumuna ve etkinliğine dair yeterli akademik incelemenin bulunmaması ve özellikle KİM Vakfı'nın bu alandaki faaliyetlerinin nasıl yürütüldüğüne ilişkin bilgilerin sınırlı olması bu tezin problem durumunu ifade etmektedir. Bu tez, KİM Vakfı'nın davet ve tebliğ alanındaki faaliyetlerini araştırarak bilgi eksikliğinin giderilmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Buradan hareketle şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Günümüzde dünyada ve Türkiye'de tebliğ ve davet faaliyetleri hangi kurumlar tarafından, hangi yöntemlerle yürütülmektedir?

2. KİM Vakfı'nın kurumsal yapılanması, yönetim modeli, işleyiş biçimi ve karar alma süreçleri nasıl şekillenmekte; bu yapı vakfın tebliğ ve davet faaliyetlerine nasıl yansımaktadır?
3. KİM Vakfı, tebliğ ve davet çalışmalarında hangi hedef kitleleri esas almakta; bu kitlelere ulaşmak için nasıl bir stratejik yöntem ve iletişim modeli benimsemektedir?
4. KİM Vakfı'nın insan kaynağı politikası gönüllülük esasına dayalı olarak nasıl yapılandırılmıştır ve bu yapı faaliyetlerin etkinliğini nasıl etkilemektedir?
5. KİM Vakfı'nın davet ve tebliğ faaliyetlerinde kullandığı fiziki, dijital ve teknolojik araçlar nelerdir; bu araçlar vakfın görünürlüğü, etki gücü ve içerik üretiminde nasıl bir rol oynamaktadır?
6. KİM Vakfı, davet ve tebliğ süreçlerinin öncesi ve sonrasında muhataplarına yönelik ne tür sosyal, manevi ve psikolojik destekler sunmakta ve bu destekler sürecin sürdürülebilirliğine nasıl katkı sağlamaktadır?

1.2. Amaç

Bu tezde, KİM Vakfı'nın davet ve tebliğ faaliyetleri ele alınmıştır. Vakfın, özellikle turizm merkezi olan İstanbul'da, gayrimüslim ziyaretçilere yönelik İslam'ın tanıtılmasına dair yürüttüğü çalışmalara odaklanılmıştır. Araştırmada KİM Vakfı'nın davet ve tebliğde izlediği yöntemler, faaliyetlerin içeriği, amacı, kapsamı ve kullanılan materyallerle birlikte detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu bağlamda, araştırmamızın temel amacı İslam'ın gayrimüslimlere anlatılmasında ve aktarılmasında kullanılan stratejilerin ve uygulamaların, vakfın faaliyetleri ışığında akademik bir çerçevede analiz edilmesidir.

Bu tez, Türkiye'deki davet ve tebliğ faaliyetlerine dair mevcut literatüre katkı sağlamayı ve bu alanda akademik bir temel oluşturmayı hedeflemektedir. Hem teorik hem de pratik perspektiflerden hareketle, İslam'ın anlatılması, tanıtılması ve anlaşılmasında önemli rol oynayan kurumların araştırılması ve incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, davet ve tebliğ çalışmalarında öne çıkan yöntemler, stratejiler ve uygulamalar derinlemesine ele alınarak Türkiye'deki durumun anlaşılmasına yönelik önemli bulgular sunulması hedeflenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

KİM Vakfı'nın, İslam kültür ve mirasının sembolü olan camilerde yürüttüğü davet ve tebliğ faaliyetlerinin yanı sıra, vakıf merkezinde turistlerin Türk misafirperverliğine uygun şekilde ağırlanması hem İslam'ın tanıtımı hem de kültürlerarası iletişimin gelişimi açısından büyük bir önem arz etmektedir. Vakfın 2010 yılında başlattığı bu çalışmalar, yalnızca bireysel düzeyde İslam'a yönelik farkındalık oluşturmakla kalmayıp, on binlerce ziyaretçinin İslam hakkında bilgi edinmesine aracılık etmektedir.

Türkiye'deki gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmalarının niteliğini ele alan bilimsel çalışmaların eksikliği dikkat çekmektedir. KİM Vakfı ve benzeri kurumların bu alandaki faaliyetlerinin akademik bir bakış açısıyla değerlendirilmesi, hem bu alandaki bilgi boşluğunu doldurması hem de gelecekteki çalışmalar için bir temel oluşturması bakımından önem taşımaktadır.

Bir araştırmanın amacına ulaşabilmesi, uygun yöntem ve tekniklerin titizlikle uygulanmasına bağlıdır. Bu süreç araştırmanın doğruluğunu, güvenilirliğini ve sonuçların geçerliliğini sağlamak açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu kapsamda 10 yılı aşkın süredir devam eden davet ve tebliğ çalışmalarında, KİM Vakfı'nın geliştirdiği ve uyguladığı yöntemlerin akademik bir perspektifle ele alınması; Türkiye'deki davet ve tebliğ faaliyetlerinin teorik temellerinin güçlendirilmesi, davet ve tebliğ faaliyetlerinin niteliğinin ortaya konulması, bu alandaki bilgi boşluğunun doldurulması ve bu alanda yapılan ilk araştırma olması açısından önem taşımakta ve araştırma konumuza özgün bir nitelik kazandırdığı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

- Araştırma, Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfı (KİM Vakfı) ile sınırlıdır.
- Araştırma kapsamında yapılacak olan doküman analizleri ve görüşmeler, yalnızca bu faaliyetleri yürüten vakıf yönetimi, eğitimciler ve gönüllü davetçilerle sınırlı olup, davet faaliyetlerine katılan gayrimüslim ziyaretçiler araştırmanın kapsamına dahil edilmemiştir.

1.5. Araştırma Yöntemi

Tez, nitel araştırma yaklaşımına dayanmaktadır ve vaka çalışması (case study) ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, insan davranışları ve sosyal olguları derinlemesine incelemeyi hedefleyen bir yaklaşımdır.

Vaka çalışması ise belirli bir birey, grup, kurum, olay gibi tekil bir vakayı derinlemesine incelemeyi amaçlayan nitel bir araştırma yöntemidir.

Bu yöntem, geniş kitlelere ait verilerin genellenmesinden ziyade, belirli bir konu ya da bağlam üzerinde detaylı bilgi edinmeyi hedeflemektedir. Konunun derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunarak, vakayı çevreleyen kritik noktaların ve kavramların ortaya konmasını sağlamaktadır.

Bu tezde, KİM Vakfı bir vaka olarak ele alınmış, Türkiye’de gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ faaliyetlerine dair derinlemesine bilgi sunulması hedeflenmiştir. Vaka çalışması yöntemiyle, vakfın bu alandaki çalışmaları detaylıca incelenmiş ve genelleştirilebilir sonuçlar çıkarmaktan ziyade, vakfın faaliyetlerinin özgün bağlamında ele alınarak kapsamlı bir şekilde anlaşılması sağlanmıştır.

Çalışmanın odağında yer alan KİM Vakfı’nın yanı sıra, Türkiye’de ve dünyanın farklı coğrafyalarında kurumsal düzeyde yürütülen tebliğ ve davet faaliyetlerine ilişkin genel bir perspektif sunabilmek amacıyla, Amerika, İngiltere, Avrupa, Orta Doğu, Doğu Asya ve Afrika’da bu alanda öne çıkan kurumlar da analiz edilmiştir. Bu kurumlar, kuruluş amaçları, misyon ve vizyonlarında tebliğ ve davet faaliyetlerini öncelikli hedef olarak belirlemiş olmaları esas alınarak seçilmiştir. Dolayısıyla değerlendirmeye alınan kurumlar, bu alanlarda doğrudan faaliyet yürüten, kurumsal kimliklerini bu misyon etrafında inşa etmiş yapılar arasından seçilmiştir.

Veri Toplama Teknikleri: Bu çalışmada veriler, nitel veri toplama teknikleri olan doküman analizi, görüşme (mülakat) ve gözlem yoluyla elde edilmiştir. Toplanan veriler, davet ve tebliğ faaliyetlerinin amacını, kapsamını, kullanılan araçları ve yöntemleri başta olmak üzere KİM Vakfı’nın tüm stratejilerinin anlaşılması amacıyla analiz edilmiştir.

Verilerin Toplanması: KİM Vakfı ile ilgili bilgiler; Vakıf dokümanları, internet sitesi verileri, sosyal medya hesapları ve içerikleri, basında yer alan haberler, faaliyet raporları, vakıf yönetimi ile yapılan mülakatlara ilişkin videolar incelenerek toplanmıştır. Bu verilere ek olarak; KİM Vakfı'nın idare, yönetim ve organizasyon süreçleri ile tebliğ ve davet faaliyetlerinin yürütülmesinde aktif rol alan vakıf yönetim kadrosu ile farklı tarihlerde görüşmeler yapılarak notlar alınmıştır. Bu kapsamda; 26.10.2024, 14.12.2024, 15.02.2025, 01.3.2025 ve 23.04.2025 tarihlerinde yapılan kurum ziyaretlerinde KİM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu Üyeleri,

İdari İşler Müdürü ve Vakıf İcra Direktörü ile gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde veriler elde edilmiştir. Vakıf merkezi ziyaretlerinin yanı sıra sahada yürütülen faaliyetleri gözlemek amacıyla Süleymaniye Camii de ziyaret edilerek gönüllüler aracılığıyla gerçekleştirilen faaliyetler yerinde gözlemlenerek çalışmaya veri desteği sağlanmıştır.

Gayrimüslimlere yönelik hazırlanan cami içerisinde ve vakıf merkezinde bulunan kitaplıklarda erişime sunulan kitaplar ve broşürler gibi basım-yayım materyalleri ile cami içerisinde erişime sunulan tablet uygulaması gibi teknoloji tabanlı materyaller detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bunun yanı sıra, vakfın faaliyet raporlarında yer alan bilgiler, web sitesinde yer alan duyuru, etkinlik ve haberler, sosyal medya hesaplarında paylaşılan içerikler, vakıf yöneticilerinin konuk olarak davet edildiği muhtelif programlarda yer alan bilgiler, ulusal ve uluslararası haber merkezlerinin yaptığı haberler analiz edilerek tebliğ ve davet çalışmalarının kapsamı, içeriği ve stratejilerine ilişkin veriler toplanmıştır.

Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması: Doküman, görüşme (mülakat) ve gözlem yöntemiyle toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Buradan hareketle KİM Vakfı'nın faaliyetleri ilk olarak yönetim ve organizasyon stratejileri, ikinci olarak tebliğ ve davet stratejileri olmak üzere iki ayrı başlık altında toparlanmış ve alt konu başlıklarında detaylandırılmıştır. KİM Vakfı tarafından gayrimüslimlere yönelik yürütülen tebliğ ve davet stratejileri üzerine geniş ve kapsamlı bir çerçeve oluşturulması amaçlanmıştır.

1.6. İlgili Alan Araştırması

Türkiye'de gayrimüslimlerle ilgili yapılan çalışmalarda, genel olarak üç eğilimin yaygın olduğu görülmektedir.

Bunlardan birincisi, İslam ve gayrimüslimlerin hukuki ve sosyal konumu ile ilgili çalışmalardır. Örneğin İslam'daki hakları (Sönmez, 2019), şer'i hükümlere muhatap olup olmamaları (Ateş, 2012), İslam hukukundaki şahitlik değerleri (Kızılay, 2015), İslam kamu hukuku (Topçuoğlu, 2005).

İkincisi, İslam tarihinde gayrimüslimlerle ilişkiler ile ilgili çalışmalardır. Örneğin nüzul sürecinde Müslüman-gayrimüslim ilişkileri (Coskun, 2010), Hz. Peygamber (SAV) ve Dört Halife dönemindeki gayrimüslim politikaları (Demirci, 2012).

Üçüncüsü, kültürel ve dini yaklaşımlarla ilgili çalışmalardır. Örneğin sufilerin gayrimüslimlere bakışı (Özgül, 2018), Hatay'daki gayrimüslim dini gruplar (Topçu, 2004), Türk cami musikisi ile gayrimüslim mabed müziği (Yeprem, 2004), gayrimüslim kadınlarla evlilik (Özdemir, 2022), seyahatnameler (Kaplan, 2022; Çetin, 2011), fetvalar (Deveci, 2015).

Gayrimüslimlere yönelik tebliğ ve davet faaliyetlerinin ele alındığı spesifik bir çalışmadan ziyade konuyu tarihi, kültürel ve sosyolojik yaklaşımla ele alan çalışmalar bulunmaktadır. Bu alanla ilgili çalışmaların davet, tebliğ ve irşat temalarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu kapsamda ilgili literatür analizi şu şekildedir;

Fatma Sümeyra Yiğit'in 2024 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi, "Davet ve Tebliğde Kadın Davetçiler: Zeyneb Gazzali Örneği" başlığını taşımaktadır. Tez, davet ve tebliğ çalışmalarında kadınların rolünü incelemekte ve bu bağlamda Zeyneb Gazzâlî'nin davet faaliyetlerini ele almaktadır.

Büşra Sultan Hatırlı'nın 2024 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi, "İslam'a Davet Sürecinde Hz. Peygamber'in Eşleri ve Konumları" başlığını taşımaktadır. Bu çalışmada, İslam'ın yayılması sürecinde Hz. Peygamber'in eşlerinin rolü ve bu davet sürecindeki konumları ele alınmaktadır.

Seyit Nimetullah Mansur'un 2024 yılında tamamladığı doktora tezi, "Kur'an-ı Kerim'in Ehl-i Kitabı İslam'a Daveti" başlığını taşımaktadır. Bu çalışmada, Kur'an-ı Kerim'in, Yahudi ve Hristiyanlar (Ehl-i Kitap) gibi diğer dini geleneklere mensup insanları İslam'a davet etme yöntemleri ve mesajları analiz edilmektedir. Tez, Kur'an'ın bu gruplara yönelik hitaplarını inceleyerek İslam'ın tebliğ yöntemlerini ele almaktadır.

Hatice Çifci'nin 2023 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi, "Mehmed Akif Ersoy'un Tebliğ ve İrşat Usulü" başlığını taşımaktadır. Bu tez, Mehmed Âkif Ersoy'un tebliğ (İslam'ın anlatılması) ve irşat (doğru yola yönlendirme) yöntemlerini incelemektedir. Araştırma, Ersoy'un eserleri ve konuşmaları aracılığıyla ortaya koyduğu davet ve irşat anlayışını ele almakta ve bu yöntemlerin İslami ilkelere uygunluğunu analiz etmektedir. Tez, Ersoy'un tebliğ ve irşat çalışmalarının dini ve edebi yönlerini değerlendirmektedir.

Züleyha Karaca'nın 2023 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi, "İstanbul'da Yaşayan Mühtedilerin Din Değiştirme Sonrası Yaşadığı Problemler" başlığını taşımaktadır.

İstanbul'da yaşayan mühtedilerin din değiştirme sonrası yaşadığı problemleri inceleyen bu çalışma, 2023 yılında İstanbul'da yürütölmüş olup 17 mühtediyle mülakat yapılmıştır.

İstanbul'da yaşayan mühtedilerin din değiştirme sonrası yaşadığı problemleri İşlam'ı öğrenebilecekleri doğru bilgi kaynağı arayışı, İşlam öncesi inanç ve költüründen kalma alışkanlıklar, dilden kaynaklı iletişim kuramama, kendilerine danışmanlık ve rehberlik edecek kimse bulamamak ve yeni sosyal evre arayışları gibi konular değerlendirilmiştir.

Zekeriya Onar'ın 2020 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi, "Mekkî Sureler Bağlamında İşlâm'a Davetin Merhaleleri ve İlkeleri" başlığını taşımaktadır. Bu alışma, Kur'an'daki Mekkî surelerin içerdiği davet mesajlarını, İşlam'ın tebliğ sürecinde kullanılan aşamaları ve ilkeleri incelemektedir. Araştırma, Mekkî dönemde ortaya konan stratejileri analiz ederek İşlam'a davetin temel ilkelerinin tarihsel gelişimini anlamayı amaçlamaktadır.

Tuğba Buzlu'nun 2015 yılında yazdığı yüksek lisans tezi, "İrşad ve Tebliğ Faaliyetlerinde Yöntemlerin Belirlenmesi Açısından İhtida Hareketleri" başlığını taşımaktadır. Bu araştırma, irşad ve tebliğ faaliyetlerinde kullanılan yöntemleri belirlemek amacıyla ihtida (din değiştirme) hareketlerini incelemektedir. Çalışma, insanların doğru yolu bulmalarına rehberlik eden ve onlara İşlam'ı bildiren faaliyetlerin yöntemsel boyutlarını analiz etmekte, bu bağlamda geçmişten günümüze ihtida süreçlerinin etkilerini ve uygulanabilir stratejileri değerlendirmektedir.

Fatma Zehra Ertoran'un 2011 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi, "Hıristiyan Misyonerliğinin ve İşlam Davetinin Karşılaştırılması" başlığını taşımaktadır. Bu alışma, Hıristiyan misyonerlik faaliyetleri ile İşlam davet çalışmalarını farklı yönleriyle karşılaştırmakta ve iki dini yayma yöntemini incelemektedir. Çalışmada, her iki dinin tebliğ yöntemlerinin tarihsel ve teolojik temelleri ile bu faaliyetlerin sosyal ve költürel etkileri analiz edilmektedir.

Murat akır'ın 2002 yılında yazdığı yüksek lisans tezi, "Bir Tebliğ Metodu Olarak Hz. Peygamber'in Hadislerinde Kıssa" başlığını taşımaktadır. Bu alışma, Hz. Peygamber'in tebliğ yöntemlerinden biri olan kıssa anlatımını analiz etmektedir.

Kıssa, öğretici hikayeler yoluyla İslam'ın temel mesajlarının aktarılması açısından önemli bir araçtır ve bu tezde, hadislerde geçen kıssaların yapısı ve tebliğdeki rolü incelenmektedir.

1.7. Tanımlar

Tez konusu ve araştırma süreci ile ilgili kullanılan kavramların tanımları ve kapsamaları ilerleyen başlıklarda detaylıca ele alınacağı için burada kısaca değinilecektir.

Gayrimüslim: İslam dini insanlar arasında ayırım veya üstünlük gözetmezken inanç bağlamında inananlar ve inanmayanlar olarak iki gruba ayırmaktadır. Bu manada gayrimüslim kavramı Müslüman olmayanları ifade eden Arapça kökenli bir kelimedir. Tebliğ ve davetin birinci dereceden muhatapları gayrimüslimlerdir. Kavram anlam olarak değişikliğe uğramasa da yazı ile ifadelendirilmesinde gayrimüslim, gayrimüslim gayr-ı müslim ve gayr-i müslim şeklinde kullanımların olduğu görülmektedir (Özel, 1996: 418).

Tebliğ: Tebliğ, sözlük anlamı itibarıyla taşımak, ulaştırmak, bildirmek ve erişirmek gibi anlamlar taşımaktadır. Fiil olarak kullanıldığında ise çağırarak, seslenmek, isimlendirmek, dua veya beddua etmek, ziyafete davet etmek ve propaganda yapmak gibi çeşitli anlamlara gelmektedir. İsim haliyle ise ziyafet (velîme), dava ve şiar anlamlarını barındırır. Bir şeyi veya haberi iletmek şeklindeki tebliğ, peygamberlerin sorumlu olduğu, vahiy yoluyla edindikleri bilgiyi insanlara aktarma görevini ifade etmektedir (Argun, 2021: 35).

Davet: Arapça kökenli olup çağırarak ve seslenmek anlamlarına gelmektedir. Bu kelime, aynı zamanda mastar ve isim olarak da kullanılmaktadır. Terim olarak genellikle İslam'a ve İslam'ın esaslarını hayata geçirmeye, Allah yoluna yönelme ve hayra çağrı yapmaya, iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmaya çağırarak olarak tanımlanmaktadır (Argun, 2021: 35).

Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfı (KİM Vakfı): Uluslararası gayrimüslim turistlere İslam'ı tanıtmaya amacıyla kurulan, tebliğ ve davet faaliyeti yürüten bir sivil toplum kuruluşudur. Süleymaniye Camii başta olmak üzere diğer camilerde ve vakıf merkezinde İslami davet ve tebliğ çalışmalarının yanında Türk kültürü ve misafirperverliğinin tanıtılması amacıyla çalışmalar yürüten bir kurumdur (www.kimvakfi.org.tr, 2025).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

İslami literatürde, dini mesajın anlaşılması, aktarılması, hayata geçirilmesi ve yeni bireylere ulaştırılması sürecinde, çoğunluğu Kur'an ve sünnet kaynaklı geniş bir terim ve kavram yelpazesi gelişmiştir.

Tebliğ ve davet, günümüzde genellikle İslam'ın mesajını Müslüman olmayanlara ulaştırmak ve onları İslam'a davet etmek anlamında kullanılmaktadır. İrşad ise daha çok Müslümanlara yönelik olarak dinin öğretilmesi, anlaşılması ve uygulanması süreçlerini kapsamaktadır. Bu kavramların her biri özünde davetin çeşitli yönlerini tanımlamakla birlikte bazen birbirinin yerine de kullanılabilir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde peygamberler hem tebliğci hem davetçi hem de mürşid olarak nitelendirilmektedir.

Tez konusunun kapsamı dahilinde gerek gelenekte gerekse gündelik hayatta kullanılan tebliğ, davet ve irşat kavramları, davetin muhatabı yönüyle de gayrimüslim, hidayet ve ihtida kavramları açıklanacaktır.

2.1. Tebliğ Kavramı

Sözlükte “bildirme, haber verme, bildiri” (TDK, 2019: 2294), “bir şeyi veya bir haberi ulaştırmak” (Boynukalın, 2011: 218) manalarına gelmektedir. Tebliğ kavramı ıstılahta, peygamberlerde bulunması gereken vacip sıfatlardan biri olup “peygamberlerin, vahiy yoluyla Allah'tan gelen ilahi hükümlerin hiçbirini gizlemeden, eksiltmeden ve herhangi bir ilavede bulunmadan aynen insanlara bildirmesi” şeklinde tanımlanmaktadır (DİB, 2015: 637). Tüm bu kullanımlar İslami literatürde tebliğin, “dini tanımayan ya da bilmeyen insanlara onu ulaştırmak, onun hakkında doğru ve sağlıklı bilgi sahibi olmalarını sağlamak, akıl ve idraklerine sunarak onların Müslüman olmaları için gayret göstermek” manasında anlaşıldığı görülmektedir (Güler, 2006: 15).

Tebliğ kavramı, tebliğ/belağ şeklinde isim ve fiil olarak farklı kullanımlarla Kur'an-ı Kerim'de 26 yerde geçmektedir.

“Buna rağmen eğer yüz çevirirlerse ey Muhammed! Artık sana düşen sadece açık bir şekilde tebliğden ibarettir” ayeti bunlardan birisidir (en-Nahl, 16/82).

Tebliğin temel amacı, Allah’ın mesajını insanlara ulaştırmak ve onların hidayetine vesile olmaktır. Peygamberlerin asli görevlerinden biri olan tebliğ, Allah’ın doğru yolu göstermek için seçtiği elçiler aracılığıyla yerine getirilmiştir. Tebliğ görevi, “Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et.

Eğer bunu yapmazsan, O’nun peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun” (Maide 5/67) ayetinde belirtildiği gibi, ilk peygamber Hz. Adem’den Hz. Muhammed’e kadar devam etmiştir. Tebliğ, peygamberlerin takipçileri olan ümmetlerine de sorumluluk olarak yüklenmiş ve toplumda iyiliği emredip kötülükten sakındırmak, erdemli bireylerin görevi olarak tanımlanmış bunu yapmayanlar ise eleştirilmiştir. Hz. Muhammed’in veda haccında yaptığı konuşmada “Burada size bildirdiklerimi burada bulunanlar burada bulunmayanlara duyursunlar; olur ki, burada bulunmayanlar bu anlatılanları sizden daha iyi anlar ve itaat eder” diyerek Müslümanlar’ın tebliğ sorumluluğunu hatırlatmıştır (Buhari, “Hacc”, 132).

Hz. Muhammed döneminde asr-ı saadette ilahi vahyin doğrudan açık ve eksiksiz bir şekilde iletildiği toplum; müşrikler, Yahudiler, Hristiyanlar, iman eden Müslümanlar ve münafıklar oluşmaktaydı. Bu dönemde Kur’an vahyinin anında tebliğ edilmesi, Hz. Muhammed’e özgü bir sorumluluk olarak görülmekteydi. Onun vefatının ardından Kitap ve Sünnet’in tebliğ görevi, bu misyonun mirasçıları olan alimler tarafından yürütülmüştür. Hz. Muhammed hayatta iken sahabelerin İslam’ı tanıtmaya ve tebliğ eylemleri “davet” kavramı ile anılmaktaydı. Dolayısıyla, tebliğ kavramı, Hz. Muhammed’in vefatından sonra anlamında genişleme yaşayarak davet kavramını da içeren bir hale gelmiştir (Güler, 2021:100).

2.2. Davet Kavramı

Sözlükte “çağrı, çağırma, yemekli toplantı” (TDK, 2019: 599) manalarına gelmektedir. Davet kavramı ıstılahta, “insanları dine ve salih ameller işlemeye, Allah ve Peygamberine itaat etmeye, iyilikler yapmaya, kötülüklerden sakındırmaya çağırarak ve İslam’ı tanıtmak” demektir (DİB, 2015: 115).

Genel anlamda İslami davet, “İslam’ın insanlara ulaştırılması, onlara öğretilmesi ve yaşanan hayatın içinde tatbik edilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır (El-Beyanuni, 2021: 24).

Davet kavramı Kur'an-ı Kerim'de; İslam'a (es-Saff 61/7), imana (el-Hadid 57/8), Allah yoluna (en-Nahl 16/125), Allah'ın kitabına (Al-i İmrân 3/23), hakka (er-Ra'd 13/14), hayra (Al-i İmran 3/104), selam yurduna (Yunus, 10/25), kurtuluşa (el-Mü'min 40/41), manen ihya ve diriltmeye (el-Enfal 8/24) ve esenliğe çağrı (Muhammed 47/35) manasında terim olarak ve türevleriyle birlikte 205 yerde geçmektedir.

Davetin temel amacı, bireylerin inanç biçimlerini İslam'a ve İslam esaslarına göre şekillendirmek ve bu doğrultuda yönlendirmektir.

İyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak şeklinde toplumumuzda yer edinen davet, İslam'a çağrı ve İslami inanç ve değerlerin benimsenmesini teşvik eden bir faaliyettir. Bu yönüyle davetin hedef kitlesinin, inandıklarının gereğini yapmaya çağırması yönüyle Müslümanlar, İslam'a çağırması yönüyle de gayrimüslimler olduğu belirtilmektedir (Çağrıcı, 1994: 16).

İslam, davetin muhatabı olarak tüm insanlığı bir bütün halinde "ümme" kavramıyla ele almaktadır. İlahi mesajı kabul edip ona tabi olan Müslümanları "ümme-i icabet" davet kendilerine ulaşmamış ya da henüz kabul etmemiş Müslüman olmayanları ise "ümme-i davet" olarak tanımlamaktadır (Yılmaz, 2022: 16).

Kafirler, icabet ümmeti değil, davet ümmetidirler. Ehl-i kitap olan Yahudi ve Hristiyanlardan, iman edenler icabet ümmeti, iman etmeyenler ise davet ümmeti hükmündedirler (Köksal, 1990: 83).

2.3. İrşad Kavramı

"Hak yolunda kararlı bir şekilde dosdoğru gitmek, doğru yolu bulmak" (Aydar, 2008: 297) manasına gelen rüşd kökünden türemiş bir masdar olan irşad kavramı sözlükte "doğru yolu gösterme/göstermek, uyarma/uyarmak" (TDK, 2019: 1205) manalarına gelmektedir. İrşad kavramı ıstılahta, "müminleri dini görevlerini yerine getirmeye çağırarak" anlamına gelmektedir, irşad eden kimseye ise mürşid denilmektedir (DİB, 2015: 319).

Ayet-i Kerime'de "...Allah kime yol gösterirse doğru yolu bulan odur ve kimi de sapıklık içinde bırakırsa, artık onun için doğru yolu gösteren (mürşid) bir dost, bir koruyucu bulamazsın" buyrulmak suretiyle hakiki manada mürşidin Allah-u Teala olduğu vurgulanmaktadır (el-Kehf, 18/17). İrşad kelimesi Kur'ân-ı Kerîm'de yer almamakla birlikte rüşd kökü ve ondan türeyen kelimeler 19 ayette geçmektedir (Topaloğlu, 2020: 454).

İrşad, genellikle Müslümanların dini sorumluluklarını yerine getirmesine destek olan içsel bir faaliyet olarak değerlendirilmektedir ve bu gerekliliği net bir şekilde ortaya koymaktadır. İnsanın dünya hayatında doğru yolda kalabilmesi ve sonsuz mutluluğa erişebilmesi için çeşitli imkanları bulunmakla birlikte, karşılaştığı birtakım engeller de mevcuttur. Bu imkanlar, insanın doğal yatkınlığı, akıl yürütme kapasitesi ve toplumsal deneyimlerinden oluşmaktadır. Öte yandan engeller; bu imkanların bozulması, yetersiz kalması ya da insanın doğasından ve dış çevreden gelen yanıltıcı ve saptırıcı unsurların etkin hale gelmesi gibi durumları işaret etmektedir.

İrşad faaliyetleri, Müslüman toplumlar arasında manevi destek ve dayanışmayı sağlayan en temel unsurlar arasında yer alır. Bu faaliyetler, sadece Müslüman bireyler arasında değil, diğer inanç gruplarına ve tüm insanlığa karşı da bir sorumluluk bilinci oluşturur. Müslümanların irşad görevi, onların hem kendi inançlarını derinleştirmelerine hem de evrensel ahlaki değerlere katkıda bulunarak toplumların iyiliğini gözetmelerine hizmet etmektedir (el-Bakara 2/143; Al-i İmran 3/104, 110).

İslam'ın mesajını insanlara iletmek ve onları İslam'la tanıştırmak amacıyla yürütülen faaliyetlerin yanı sıra inancını yaşayan, değerlerine sahip çıkan Müslüman bireyler yetiştirmeyi ve bu Müslüman bireylerden oluşan huzurlu ve nitelikli bir toplum oluşturmayı hedefleyen faaliyetler de bulunmaktadır. Bu faaliyetlere dair; tebşir, inzar, delalet, mücadele ve cihad, i'la-yi kelimetullah, fetih, emr bi'l-mar'uf nehy ani'l-münker, mev'iza veya vaaz, nasihat, ıslah, tezkir, ta'lim, tedris, terbiye, tezkiye, tasfiye ve ıstıfa, ictiba, tavsiye ve tevasi, ikaz, tergiib-terhib, riyazet, hal, tehziib, tenbih ve telkin kavramları da kullanılmaktadır (Yılmaz, 2022: 19-38).

2.4. Gayrimüslim Kavramı

Gayrimüslim kavramı sözlükte “Müslüman olmayan kimse” (TDK, 2019: 907), ıstılahta ise “kafir, müşrik ve münafık kimseyi” ifade etmektedir (DİB, 2015: 200).

Kur'an-ı Kerim, insanın yaratılış amacını Allah'a inanmak ve O'nun iradesine uygun bir yaşam sürmek olarak tanımlamaktadır (el-Bakara 2/21; ez-Zariyat 51/56; el-Mülk 67/2). Bu beşeri sorumluluğa “emanet” olarak vurgu yapılarak (el-Ahzab 33/72) emaneti kabul veya reddetmelerine göre insanları; iman edenler ve etmeyenler olarak sınıflandırmaktadır (el-A'raf 7/87; el-Kehf 18/29; et-Tegabün 64/2).

İslam, insanları ırk, renk, dil ve coğrafyaya göre ayırmaksızın yalnızca iman ve inanç temeline dayanmaktadır.

Kur'an'da, İslam'ın mesajını kabul edenler için mümin ve müslim terimleri kullanılır ve iman ile İslam köklerinden türetilmiş fiiller sıkça geçer. İslam'a inanmayan toplulukları ifade eden "gayrimüslim" terimi ise Kur'an ve hadislerde, daha çok kafir ve türevleriyle belirtilmiştir (Özel, 1996: 418).

Örneğin, Yahudiler, hevd kökünden türetilmiş fiiller (el-Bakara 2/62, 111; en-Nisa 4/46, 160; el-Maide 5/41, 44) ve yehud kelimesi ile (el-Bakara 2/113, 120; el-Maide 5/18, 51), Hristiyanlar ise nasara (el-Bakara 2/62, 111, 113; el-Maide 5/14, 18) ve nasrani (Al-i İmran 3/67) isimleriyle anılmıştır. Bu iki dine mensup kişiler ayrıca ehl-i kitap (el-Bakara 2/101, 121, 144-146; Al-i İmran 3/19-20) olarak da geçer.

Putperestler müşrik ve şirk kökünden türevlerle (el-Bakara 2/221; et-Tevbe 9/1, 3-7; en-Nur 24/3), ateşe tapanlar mecus (el-Hac 22/17), yıldızlara tapanlar ise sabiun (el-Bakara 2/62; el-Mâide 5/69; el-Hac 22/17) olarak adlandırılmıştır.

İslam dini hidayete büyük önem veren dinlerin başında gelmektedir. İslam dinini gayrimüslimler arasında yaymak, bu düşünüş ve inanış şeklini benimseyenlerin sayılarını arttırmak, İslam dairesinde bulunanları fikren ve itikaden geliştirmek İslam'ın en önemli hedeflerindedir. Bundan dolayıdır ki İslam, talim, tahsil, terbiye, davet, tebliğ ve neşr müessesesine büyük bir önem vermiştir (Uludağ, 1984: 12).

Hz. Muhammed'in irşad ve tebliğinin zorbalıkla olmadığı (el-Gaşiye, 88/22), dinde zorlamanın olamayacağı (el-Bakara, 2/256) ve onun vazifesinin yalnızca uyarı, nasihat, tebliğ, davet ve irşad olduğu Ayet-i Kerimelerde belirtilmiştir (Al-i İmran, 3/20; el-Maide, 5/92; eş-Şura, 42/48).

2.5. Hidayet ve İhtida Kavramı

Hidayet kavramı sözlükte "doğru yol, hak olan Müslümanlık yolu", hidayete ermek şeklinde kullanımı ise "Müslüman olmak, İslam dinini kabul etmek, gerçeği görüp kabullenmek, aklı başına gelmek" şeklinde ifade edilmektedir (TDK, 2019: 1098). Terim olarak masdar ve isim hali ile "doğru yola girmek, doğru yolu göstermek, kılavuzluk, amaca ulaştıracak yolu gösterme, bu yol için kılavuzluk etme" olarak tanımlanmaktadır (Yavuz, 1998: 473). Ragıb el-İsfahani'ye göre hidayet, "lütüfla rehberlik etmektir" (Topaloğlu, 1997: 9).

İhtida kavramı sözlükte “başka bir dinden çıkıp Müslüman olma” (TDK, 2019: 1159), terim olarak “inançsız iken veya başka bir dine mensupken İslam dinini benimsemeyi” ifade eder, ihtida eden kimseye ise mühtedi adı verilmektedir. İhtida yalnızca İslam’a girişi tanımlamaktadır (Köse, 2000: 554).

“Her kavim için bir hâdî/hidayet rehberi vardır” buyurularak peygamberlerin, ilahi kitapların ve İslam’a davet edenlerin hidayete vesile olan birer hidayet vasıtası olduklarına işaret edilmektedir (er-Ra’d, 13/7). Hidayet, kulun iradesine bağlıdır fakat gerçek hidayet sahibi yalnızca Allah’tır. Bu durum ayet-i kerimede şöyle ifade edilmektedir. “Size Benden bir hidayet geldiğinde bilesiniz ki hidayetime uyan artık ne sapar ne de bedbaht olur. Kim de beni anmaktan yüz çevirirse onun mutlaka sıkıntılı bir hayatı olacaktır ve onu kıyamet günü âmâ olarak haşrederiz” (Taha, 20/123-124).

Buraya kadar aktarılan kavramlar ışığında tebliğ ve davet faaliyetleri temelde İslam dininin tanıtılması, yayılması ve gayrimüslimlerin hidayetine vesile olma amacını taşımaktadır. Hadis-i şerifte buyrulan “bir kişinin hidâyete ermesine vesile olmanın büyük bir servete kavuşmaktan daha hayırlıdır” ifadesi tebliğ ve davet faaliyetlerinin önemine işaret etmektedir (Müslim, “İlim”, 16; Ebû Dâvûd, “İlim”, 10).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEBLİĞ VE DAVETTE KURUMSAL FAALİYETLER

İslam'ın evrensel bir din olarak yayılması, uygun usul ve yöntemlerle gerçekleştirilen tebliğ, davet ve irşad faaliyetleri sayesinde mümkün olmuştur. Hz. Muhammed, kendisine risalet görevi verildikten bir süre sonra nazil olan “Ey örtüsüne bürünen! Kalk ve uyar! Sadece Rabbinin büyüklüğünü dile getir. Elbiseni tertemiz tut. Her türlü pislikten uzak dur. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma. Rabbinin rızasına ermek için sabret” şeklindeki Müddessir Suresinin ilk ayetleri ile tebliğ ve davet sürecine başlamıştır (el-Müddessir 74/1-7). İlk üç yıl boyunca gizli ve bireysel olarak yürüttüğü bu faaliyetleri, “Sen, sana buyurulanı açıkça duyur, müşriklere aldırış etme!” ayetleri indirildikten sonra açıktan yaparak hayatının sonuna kadar sürdürmüştür (el-Hicr 15/94).

Tebliğ ve davet hem Kur'an ayetlerinde hem de hadislerde, her Müslümanın yerine getirmesi gereken bir vazife olarak kabul edilmekle birlikte, Hz. Muhammed özellikle Medine'ye hicretinden sonra “Medine İslam Devleti” çatısı altında tebliğ ve davet çalışmalarını kurumsal olarak bizzat kendisi yönetmiştir (Er, 2021: 210).

Hz. Muhammed davet faaliyetlerinde dönemin şartlarına uygun olarak sistematik yöntemler izlemiştir. Bu yöntemlerin sırasıyla “davet sürecine hazırlık, kadrolaşma, kitleleşme ve devletleşme” olmak üzere belirgin dört aşamadan geçtiği görülmektedir (Önkal, 2020: 76).

Hz. Muhammed öncelikle etrafında inançlı bir topluluk meydana getirmiş, bu kadro sayesinde zamanla genişleyen Müslüman cemaat oluşmuştur. Nihayetinde, İslam'ın hükümrânlığını sürdürecektir ve davet faaliyetlerini farklı milletlere ulaştıracak bir İslam devleti kurulmuştur. Allah'ın elçisi ve İslam devletinin lideri olarak, Hz. Muhammed komşu ülke liderlerinden; Bizans imparatoruna Dihyetu'l Kelbi, İran Kısrasası Hüsrev Perviz'e Abdullah b. Huzafe, Mısır azizi Mukavkıs'a Hatıb b. Belta'a, Habeş Necaşi'sine Amr b. Ümeyye, Gassan'a Şuca' b. Vehb, Yemame'ye Suleyt b. Ömer vasıtasıyla davet mektupları göndererek İslam'a davet etmiştir (Uludağ, 1984: 18).

Bu girişimlerle birlikte ilerleyen yüzyıllarda daha da gelişecek olan evrensel davet ve tebliğ çalışmalarını fiilen başlatmıştır (Çağrı, 1994: 16).

Medine İslam Devleti'nden itibaren günümüze dek İslam'ın geniş bir coğrafyaya yayılıp dünya dini haline gelmesinde, tebliğ ve davet faaliyetlerinin belirli bir sistem ve plan dahilinde yürütülmesi ve bu sürecin büyük oranda kurum ve kuruluşlarca desteklenip organize edilmesinin önemi büyüktür.

3.1. Türkiye'de Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar

Din konusunda bilgilendirilmek, bilgi vermek ya da ibadetlere öncülük etmek aslında tüm Müslümanların görevidir. Bu görevin yerine getirilebilmesi ise belli bir bilgi ve beceri gerektirmektedir. Bu hizmetlerin aksatılmadan düzenli ve devamlı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için belli bir organizasyonun yapılması önem taşımaktadır (Zengin, 2022: 15). Bu kapsamda kurum ve kuruluşların organizasyon kapasiteleri ve becerileri davet ve tebliğ faaliyetlerinde önemli bir yer tutmaktadır.

İslam ülkelerinde din hizmetlerinin yürütülmesi, din öğretimi, tebliğ, davet ve irşad gibi alanları planlayan, düzenleyen ve uygulayan kurumlar bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nde ise bu görevi üstlenen temel kurum Diyanet İşleri Başkanlığı'dır (DİB). DİB tebliğ, davet, eğitim ve irşad gibi hizmetleri kendi bünyesinde ve görev alanlarında yürütmekte, ayrıca çeşitli kurumlarla yaptığı protokoller sayesinde bu alanlardaki faaliyetlerini diğer kurum ve kuruluşlar aracılığıyla da desteklemektedir. DİB yanı sıra vakıflar, dernekler, örgütler, platformlar gibi birçok sivil toplum kuruluşu aracılığıyla bu faaliyetler gerçekleştirilmektedir. İlerleyen başlıklarda Türkiye'de ve dünyada tebliğ ve davet faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlar ele alınacaktır.

3.1.1. Diyanet İşleri Başkanlığı

İslam medeniyetinin yaklaşık on asırdır hem parçası hem de öncü unsurlarından biri olan Türkler, 20. yüzyılda siyasi, hukuki, sosyal ve kültürel alanlarda köklü değişimlere imza atmıştır. Bu adımlar, İslam ve Türk tarihinde önemli gelişmeler olarak görülmüştür. Bu sürecin en dikkat çekici yönü, ümmet döneminden millet dönemine geçiş yapılması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cumhuriyet rejiminin benimsenip ilan edilmesiyle millet yapısı ve milli devlet anlayışı oluşturulmuştur. Yeni dönemde şekillenen unsurlar ve kurumlar gibi, din ile ilişkiler de yeni bir bakış açısıyla şekillendirilmiş ve kurumsallaştırılmıştır.

Yeni devletin ve yeni rejimin ilanından altı ay gibi çok kısa bir süre sonra vücut bulan Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli kurumlarından biri olmuştur (Erşahin, 2020: 9).

Osmanlı Devleti'nde din hizmetleri, şeyhülislamın liderlik ettiği meşihat makamı tarafından yönetilmekteydi (Yücel, 1994: 455). Şeyhülislamın makamı önceleri müftünam olarak isimlendirilirken zamanla meşihat, meşihat makamı ve meşihat-ı İslamiye olarak da anılmıştır (İpşirli, 2010: 91). Din hizmetlerini ve din eğitimi düzenleme, yürütme ve denetleme görevini uzun yıllar boyunca sürdüren şeyhülislamlık ilmiye sınıfının ve dini hayatın en üst bürokratik kurumu olmuştur (Yaman, 2020:47).

Din işlerinin yanı sıra eğitim, yargı ve vakıf hizmetleri de bu makamın yetki ve sorumluluk alanında bulunmaktaydı. İlerleyen dönemlerde Tanzimat'la birlikte devlet yönetiminde gerçekleşen yeni yapılanma sonucunda maarif, adliye ve evkaf bakanlıkları kurulmuştur (Koç, 2020: 113). Eğitim, yargı ve vakıflarla ilgili görevleri bu yeni bakanlıklara devredilen Şeyhülislamlığın yetki ve sorumlulukları dini alanlar ile sınırlandırılmıştır (Doğan, 2022: 79).

Tarihimizin zorlu süreçlerinden birisi olan Kurtuluş Savaşı sürecinde bile din hizmetlerinin aksamaması için büyük bir gayret gösterilmiştir (Kurt, 2020: 195). 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da Büyük Millet Meclisi açılmış (TBMM), 3 Mayıs 1920 tarih ve 9 sayılı kanunla Bakanlar Kurulu işlevi görecek olan İcra Vekilleri Heyeti oluşturulmuştur. Bu heyette Şer'îye ve Evkaf Vekaleti adıyla bir bakanlık yer almış, din işlerinden sorumlu olan meşihat makamı ile vakıf işlerinden sorumlu olan Evkaf Nezareti'nin görev ve sorumlulukları da bu bakanlığa verilmiştir (Koç, 2020: 113).

Şer'îye ve Evkaf Vekaleti, 1920-1924 yılları arasında Milli Mücadele döneminde din hizmetlerini yürütmüştür. Bu vekaletin görevleri başlangıçta tam olarak belirlenmemiş olsa da 1922 yılında yapılan düzenlemeyle ifta, kaza, talim ve irşad olarak belirlenmiştir. Bu kapsam ve niteliği ile Şeyhülislamlığa yakın bir statüye sahip olmakla birlikte Cumhuriyet'in Diyaneti'ne geçişe zemin hazırlamıştır. Bir diğer ifadeyle Meşihat'tan Diyanet'e geçişte köprü görevi görmüştür (Kaya, 1998:111).

Cumhuriyetin laiklik ilkesi doğrultusunda din hizmetlerinin siyasetten ayrılması gerektiği düşüncesiyle, 3 Mart 1924 tarihinde Şer'iyeye ve Evkaf Vekaleti kaldırılmış, bunun yerine 429 sayılı kanunla Başvekaletle bağlı ve onun bütçesine dahil olan Diyanet İşleri Reisliği kurulmuştur. İlk Diyanet İşleri Reisliği görevine ise Ankara müftüsü Rıfat Börekçi atanmıştır (Doğan, 2022: 79). 29.04.1950 tarihinde yürürlüğe giren 5634 sayılı Kanunla Diyanet İşleri Reisliğinin ismi Diyanet İşleri Başkanlığı olarak değiştirilmiştir (Yavuzer, 2020: 76).

Görülmektedir ki İslam medeniyeti tarihinde, din hizmetlerini sunan ve organize eden kadılkudatlık, şeyhülislamlık, evkaf idaresi, şunun-ı şer'iyye/diniyye gibi farklı isimlerde kurumlar bulunmuştur. Osmanlı'da şeyhülislamlık; tedris, ifta ve kaza gibi görevlerle birlikte hem eğitim kurumlarını hem de bu alanlardaki hizmetleri yürütmüştür. Bu açıdan bakıldığında Diyanet, adı ve işlevleriyle Türkiye'ye özgü, Cumhuriyete has bir kurumdur (Erşahin, 2020: 9-11).

1961 Anayasası Diyanet İşleri Başkanlığı'nı Anayasal bir kurum olarak düzenlemiş ve kurumun görevi 22.06.1965 tarihli ve 633 sayılı kanunda: "*İslam Dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek*" şeklinde ifade edilmiştir (Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 1965: 1). İlerleyen dönemlerde 01.07.2010 tarihli ve 6002 sayılı Kanun ile 633 sayılı Kanun'da büyük oranda değişiklikler yapılarak DİB bugünkü mevcut teşkilat yapısı oluşturulmuştur (DİB Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2010: 1). Başkanlık, Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine geçildikten sonra 09.07.2018 tarihli ve 703 sayılı KHK ile Cumhurbaşkanlığına bağlanarak hizmetlerini sürdürmeye devam etmektedir (KHK, 2018: 141).

Başkanlık, işleyiş olarak merkez, taşra ve yurtdışı olmak üzere üç temel yapıya sahiptir. 14 ana birimden oluşan merkez teşkilatının çoğu Genel Müdürlük seviyesinde hizmet sunmaktadır. Taşra teşkilatı ise il ve ilçe müftülüklerinin yanı sıra doğrudan Başkanlığa bağlı olan dini yüksek ihtisas merkezleri ile eğitim merkezlerinden oluşmaktadır. 81 İl Müftülüğü ve bu müftülüklere bağlı olarak hizmet veren 957 İlçe Müftülüğü bulunmaktadır. Ayrıca 8 Yüksek İhtisas Merkezi ve 14 Eğitim Merkezi de taşra teşkilatının bir parçasıdır.

Yurtdışı yapılanması, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın merkezdeki Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ile 22 Müşavirlik, 24 Ataşelik ve çeşitli koordinatörlüklerden oluşmaktadır (Er, 2021: 212).

Görülmektedir ki Cumhuriyet döneminde Türkiye'de İslam dininin öğretilmesi, tebliğ ve davet faaliyetlerinin yürütülmesi, dini hizmetlerin düzenli bir şekilde organize edilmesi amacıyla kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı, günümüzde geniş bir kamu kurumu olarak hizmet vermektedir. Merkez, taşra ve yurtdışı faaliyet alanlarında, çeşitli yöntemler ve araçlarla tebliğ, irşat, din eğitimi ve dini hizmetler sunmaktadır. Ayrıca, Ceza İnfaz Kurumları, Sağlık Kurumları, Sosyal Hizmet Kurumları ve Kredi ve Yurtlar Kurumları gibi çeşitli kurumlarla yapılan protokoller kapsamında tebliğ, davet, irşat ve din eğitimi çalışmalarını yürütmektedir. Çok geniş ve kapsamlı olan bu hizmetlerin tamamını ele almamız araştırmanın sınırları nedeniyle mümkün olamamaktadır. Bu nedenle konumuzla ilgili olarak gayrimüslimlere yönelik yürütülen İhtida Hizmetleri ve Cami Rehberliği Hizmetleri ele alınmıştır.

Şekil 3.1: “Diyanet İşleri Başkanlığı” Kurum Logosu

Kaynak: www.diyamet.gov.tr

3.1.1.1. Mühtedi Çalışmaları ve Yurtdışı Sosyal İçerikli Din Hizmetleri

DİB tarafından yürütülen din hizmetlerinin önemli bir kısmını ihtida hizmetleri oluşturmaktadır. Müslüman olmaya karar verip yurt içinde müftülüklerle, yurt dışında ise din hizmetleri müşavirlik ve ataşeliklerine başvuran kişilere, belirlenen usullere uygun şekilde ihtida merasimi düzenlenmekte ve ardından kendilerine ihtida belgesi takdim edilmektedir (DİB Faaliyet Raporu, 2014: 26-28).

Başkanlık bünyesinde kurulmuş olan “Mühtedi Çalışmaları ve Yurtdışı Sosyal İçerikli Din Hizmetleri Daire Başkanlığı” vasıtasıyla “Türkiye’de farklı dinlere mensup toplulukların dini, kültürel, sosyal ve kurumsal yapılarıyla ilgili Başkanlığın görev alanına giren konularda iş ve işlemleri yürütmek, yurt dışındaki İslam dini ve diğer dinlerle ilgili gelişmeleri takip etmek ve değerlendirmek, ayrımcılık ve ırkçılıkla ilgili

gelişmeleri izlemek, uluslararası kuruluşlarla ilişkilerde Başkanlığın görev alanına giren işlemleri yürütmek, yurt dışındaki vatandaşlar ve soydaşların milli ve manevi değerlerini destekleyen sosyal ve kültürel çalışmalara katkı sağlamak, manevi rehberlik hizmetleri sunmak, helal gıda ve İslam sanatları ile ilgili faaliyetleri koordine etmek, sosyal ve kültürel din hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik projeler üretmek” alanlarında faaliyetler yürütülmektedir (www.diyamet.gov.tr, 2025).

İhtida hizmetlerinin Din Hizmetleri Uygulama Genelgesi hükümlerine göre yürütülmesi konusunda hem taşra hem de yurt dışı teşkilatlarına rehberlik edilmektedir. İhtida ederek Müslüman olanların, dini bilgi düzeylerini artırmak ve İslam kültürü ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgi, irşad ve dini rehberliği sağlamak amacıyla faaliyetler planlanmış ve uygulanmıştır (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2022: 61).

Yurt içinde ihtida işlemleri 633 sayılı Kanun’un 8, 703 sayılı KHK’nin 141, Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği’nin 30. maddesine göre il ve ilçe müftülüklerin görevleri arasında yer almaktadır. Yurt dışında ihtida işlemleri ise 633 sayılı Kanun’un 18/A, 13.12.1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında KHK’nin 7. ve Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği’nin 46. maddesine göre yurt dışı din hizmetleri müşavirlik ve ataşeliklerinin görevleri arasında yer almaktadır (DİB Faaliyet Raporu, 2024: 39-49).

İhtida hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla, Din Hizmetleri Yönetim Sistemi’nden (DHYS) istifade edilmektedir (DİB Faaliyet Raporu, 2014: 45). Mühtediye ait bilgilerin DHYS’ne kaydedilmesiyle oluşturulan ihtida belgelerinin bir örneği Başkanlığa iletilmekte ayrıca Genel Müdürlük tarafından muhafaza edilmektedir (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2022: 61).

Son yıllarda yapılan düzenlemelerle mühtedilere yönelik din hizmetleri sunumunda yeni projeler geliştirildiği, dini danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine daha fazla odaklanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda mühtedilerden “Açık Rıza Metni” alınması, DHYS programı sayesinde dijital ortamda çalışma ve saklama kapasitesinin artırılması, ihtida belgelerinin Başkanlığa gönderilmesiyle ilgili “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu” hükümlerine uygun bir şekilde yerine getirilmesi temin edilmiştir (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2020: 75).

Müftülükler ve yurt dışı teşkilatından elde edilen DİB verilerine göre ihtida edenlere dair erişilebilen veriler; 2011 yılında 726 (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2012: 45), 2012 yılında 779 (DİB Faaliyet Raporu, 2013: 39), 2013 yılında 740 (DİB Faaliyet Raporu, 2014: 45), 2014 yılında 868 (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2015: 51), 2017 yılında 747 (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2019: 55), 2019 yılında 715 (DİB Din Hizmetleri Raporu, 2019: 65-67), 2021 yılında 805 (DİB Faaliyet Raporu, 2022: 81), 2022 yılında 1048 (DİB Faaliyet Raporu, 2023: 106) erkek ve kadın toplam 7049 kişi İslam dinini girerek Müslüman olmuştur.

Dünyanın farklı ülkelerinde ihtida ederek İslam dinini seçen Müslümanların karşı karşıya kaldığı acil sorunları tespit etmek, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri oluşturabilmek ve yaşadıkları deneyimleri kendilerinden dinlemek üzere Din İşleri Yüksek Kurulu ile iş birliği içerisinde 26-27-28 Kasım 2021 tarihlerinde Konya’da “Uluslararası İhtida Kongresi” gerçekleştirilmiştir (DİB Faaliyet Raporu, 2022: 63-198).

Ayrıca “İhtida Olgusuna Yaklaşımlar ve Mühtedi Çalışmasının Önemi” başlıklı 2 seminer ve 3 adet “İhtida Çalıştayı” düzenlenmiştir (DİB Faaliyet Raporu, 2024: 53).

3.1.1.2. Cami Rehberliği Hizmetleri

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın yürütmüş olduğu din hizmetlerinden birisi de cami rehberliği uygulamasıdır. Yaşanılan süreçte değişen şartlar ve yeni beliren ihtiyaçlar doğrultusunda DİB çalışma alanlarını genişletebilmektedir. Cami rehberliği uygulaması 2012 yılı itibariyle başlatılmış, Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü’ne bağlı Cami Hizmetleri Daire Başkanlığı bünyesinde hizmet vermektedir.

Türkiye genelinde tarihi ve kültürel özellikleri ile dikkat çeken camilere yerli turistlerin yanı sıra uluslararası turistlerin de yoğun bir şekilde ziyaretler gerçekleştirdiği bilinmektedir. DİB tarafından 2017 yılında İstanbul, Bursa, Antalya ve Konya illerindeki 13.177 camiyi kapsayan bir araştırma yapılmıştır. Araştırma verilerine göre 6 aylık (Mayıs-Ekim) zaman diliminde 12.2 milyon yerli, 3.8 milyon yabancı turist bu camileri ziyaret ettiği belirlenmiştir. Sırasıyla turistlerin en yaygın kullandığı dillerin İngilizce, Arapça, Rusça ve Almanca olduğu saptanmıştır (Ay, 2021: 82).

Yabancı turistlere tebliğ ve davet faaliyetlerinin yapılması, İslam dininin tanıtılması, camilerin hem tarihi hem mimari hem de sanat özellikleri hakkında doğru ve güvenilir bilgilerin konuyu iyi bilen ve bu alanda eğitim almış kişilerce aktarılması amacıyla cami rehberliği hizmeti uygulamaya geçirilmiştir.

Cami rehberinin görevleri şu şekilde belirtilmiştir (DİB, Görev ve Çalışma Yönergesi: 127):

- a) “Cami ziyaretlerinin cami adabına uygun olarak yapılmasını sağlamak”.
- b) “Ziyaretleri, ilgili caminin görevlileri ile koordineli olarak gerçekleştirmek”.
- c) “İslam Dini ile tarihi veya özellik arz eden camiler hakkında araştırmalar yapmak”.
- ç) “Yerli ve yabancı ziyaretçilere, ziyaret edilen cami ve İslam dini hakkında doğru ve sahii bilgiler vermek”.
- d) “Görev yaptığı camide, inceleme, araştırma veya haber yapmak isteyen, araştırmacı, televizyoncu veya sinemacılar ile film veya fotoğraf çekmek isteyen ziyaretçilerin Diyanet İşleri Başkanlığınca İdare Olunan Cami ve Mescitlerdeki Teberrükât Eşyası Hakkında Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hareket etmesini sağlamak”.

Cami rehberliği kapsamında İstanbul’da özellikle Ayasofya Camii, Sultanahmet Camii, Süleymaniye Camii, Taksim Camii ve Çamlıca Camii gibi mekanlarda gerçekleştirilen rehberlik çalışmaları sayesinde birçok turiste ulaşılarak çok sayıda gayrimüslimin Müslüman olmasına vesile olunmaktadır.

Gayrimüslimlere yönelik sunulan din hizmetlerinde sivil toplum kuruluşlarının da önemli çalışmaları bulunmaktadır. Bu araştırmanın odak noktası olan KİM Vakfı gibi bazı kurumlar, kuruluş amaçları, misyon ve vizyonları gereği doğrudan davet ve tebliğ faaliyetlerine odaklanmaktadır. Bunun yanında, sosyal yardım, eğitim, burs desteği gibi alanlarda hizmet sunarken aynı zamanda basım-yayım, seminer gibi araçlarla davet ve tebliğ faaliyetlerini yürüten kuruluşlar da mevcuttur. İlerleyen başlıklarda Türkiye, Amerika, İngiltere, Avrupa, Orta Doğu, Doğu Asya ülkeleri ve Afrika’da tebliğ ve davet alanında öne çıkan kurum ve kuruluşlara değinilecektir.

3.1.2. Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı

1985 yılında İstanbul’da kurulmuş olup, halen Üsküdar ilçesinde çalışmalarına devam etmektedir. Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı kuruluşundan itibaren aşevi hizmeti, erzak ve gıda yardımları, ayni ve nakdi yardımlar, yurt dışı su kuyusu hizmetleri, cami, mescit, yurt ve yetimhane inşaatları, yurt içi ve yurt dışı kurban faaliyetleri, sağlık hizmetleri başta olmak üzere insani yardım hizmetleri sunmaktadır. Bu hizmetlerin yanı sıra eğitim ile ilgili faaliyetlere de ağırlık verilerek; uluslararası ilmi sempozyumlar, kütüphane, ilmi araştırma merkezi, basım-yayın, farklı yaş gruplarına hitaben çeşitli aylık ilmi dergi çalışmaları bulunmaktadır. Vakıf, ağırlıklı olarak Türkiye başta olmak üzere Balkanlar, Afrika ve Türki Cumhuriyetlerde çalışmalar yürütmektedir. Bu hizmetlerin muhatapları Müslümanlar olduğu gibi gayrimüslimler de olabilmektedir. Vakfın; yurt içinde ve yurt dışında insani yardım, eğitim ve kültür hizmetleri ve kurumları vasıtasıyla İslam ile tanışan ve hidayete eren mühtediler bulunmaktadır (www.hudayivakfi.org, 2025).

Vakfın gayrimüslimlere yönelik yürüttüğü faaliyetlerin başında İslam’ın tanıtılması ve yayılması amacıyla desteklediği Islamic Publishing programı bulunmaktadır. Bu hizmet ile birçok farklı dilde ve farklı alanlarda İslami eserler e-book, pdf, word ve sesli kitap formatında ücretsiz bir şekilde tüm dünyanın erişimine açık olarak sunulmaktadır. İnternet sitesi aracılığıyla erişimin yanı sıra ios ve android tabanlı mobil cihazlar için hazırlanan uygulama üzerinden erişim imkanı da sunulmaktadır. Islamic Publishing programı kapsamında; 59 dilde 1145 adet e-book, 8 dilde 600 adet dergi, 9 dilde 82 adet sesli kitap, 12 dilde 162 adet makale erişime sunulmuş, yeni eserler de peyderpey ilave edilmektedir (www.islamicpublishing.org, 2025).

Şekil 3.2: “Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı” Kurum Logosu

Kaynak: www.hudayivakfi.org

3.1.3. Hidayet Sosyal Eğitim ve Kültür Derneği

Dernek, 2017 yılında İstanbul'da kurulmuş olup Fatih ilçesinde çalışmalarını yürütmektedir. Temel amacı, İslam esas ve ilkelerini gayrimüslimlere açıklamak ve onları İslam'a davet etmek, Arapça dilini öğretmek ve Arapça İslami eserlerden oluşan kütüphane hizmeti sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'ye gelen turistlere yönelik Kur'an-ı Kerim tercümesi, İslami kitaplar, davet ve tebliğ içerikli risale ve broşürler başta olmak üzere muhtelif dillerde ve türlerde yayınları ücretsiz şekilde dağıtmaktadır. Özellikle İstanbul, İzmir, Antalya, Trabzon ve diğer illerde davet ve tebliğ maksadıyla eserlerin dağıtımına devam etmektedir. Eğitim çalışmaları olarak Arapça dersleri, kütüphane hizmeti ve seminerler verilmektedir. İslam'ın anlaşılması ve anlatılmasında ana kaynağının önemine vurgu yapan dernek, Arapça dilinin öğretilmesi ve Arapça eserlerin yayılmasına da ayrıca önem vermektedir. 2017-2022 yılları arasında Türkiye, Rusya, Ukrayna, Amerika, İngiltere, Fransa, Polonya, Belarus, Uganda, Romanya başta olmak üzere çok sayıda ülkede ve birçok farklı dilde toplam 11.395.621 kitap ve broşür dağıtılmıştır (www.hidayetway.com, 2025).

Şekil 3.3: “Hidayet Sosyal Eğitim ve Kültür Derneği” Kurum Logosu

Kaynak: www.hidayetway.com

3.1.4. Hizmet Vakfı

Kur'an-ı Kerim neşriyatı amacıyla 1973 yılında kurulmuş olup, İstanbul ili Fatih İlçesinde faaliyetlerine devam etmektedir. Kur'an-ı Kerim, meal ve çeşitli yabancı dillerde tercüme eserler yayınlamaktadır.

Başta Orta Asya Türk devletleri olmak üzere diğer komşu ülkelerin dillerine yönelik tefsir tercümesi çalışmaları devam etmektedir. İnsani yardım ve burs hizmetleri de bulunmaktadır. Vakfın merkezlerinden birisi de Sinanpaşa Medresesidir. Medresede Risale-i Nur Eserlerinin çeşitli dillere çevrilmesi, hüsn-ü hat, tefsir, hadis dersleri verilmektedir.

Medresede sunulan önemli hizmetlerden bir diğeri de gayrimüslim turistlere yönelik İslami içerikli konuşmalar, davet ve tebliğ seminerlerinin verilmesidir (www.hizmetvakfi.org, 2025).

Şekil 3.4: “Hizmet Vakfı” Kurum Logosu

Kaynak: www.hizmetvakfi.org

3.1.5. Sahabe Akademi

2019 yılında kurulmuş olan Sahabe Akademi, İstanbul ili Bahçelievler ilçesinde hizmet vermektedir. Akademinin temel amacı; İslam’ın tanıtılması, davetçilerin yetiştirilmesi ve dünya genelinde İslam’ı en güzel şekilde tebliğ edecek etkili vaizler yetiştirmektir. Tebliğ ve davet faaliyetlerini yürütecek olan kişilerin yeteneklerinin geliştirilmesi ve ihtiyaç duyacakları alanlarda eğitim programları düzenlemeyi hedeflemektedir. Eğitimler hem akademi merkezinde hem de çevrimiçi olarak sunulmakta ve bir yıl süresince planlanmaktadır. Eğitim süreci sonunda yapılan sınavla başarılı olan katılımcılara sertifika verilmektedir. Ayrıca ilk üç başarılı katılımcıya umre ödülü takdim edilmektedir. Akademideki eğitimler Arapça, İngilizce ve Türkçe dillerinde düzenlenmektedir. Akademiye başvuru ve eğitimlere katılma şartı, İslam’ı seven ve yetenekleri ile uzmanlıkları doğrultusunda İslam’ı tanıtmak ve mesajını tebliğ etmek isteyen herkese açık olarak sunulmaktadır.

İslam'a giriş, kavramları, yöntemleri, araçları ve metodolojisi, davetçi becerileri ve İslam’ı etkili bir şekilde sunma, davetçilerin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilme yöntemleri, dijital platformlarda İslam’ın doğru ve etkili bir biçimde temsil edilmesi, gayrimüslimlerle yapılacak görüşmelerde uygun bir yaklaşım ve doğru argümanlar başlıkları akademi eğitim programlarından bir kısmını oluşturmaktadır (www.sahaba-academy.com, 2025).

Şekil 3.5: “Sahabe Akademi” Kurum Logosu

Kaynak: www.sahaba-academy.com

3.1.6. Sultanahmet Camii Gönüllüleri

Sultanahmet Camii Gönüllüleri, 2018 yılından itibaren İstanbul ili Fatih ilçesinde hizmetlerini yürütmektedir. İstanbul'daki farklı üniversitelerde öğrenim gören bir grup gönüllü öğrencinin girişimi ile oluşturulmuştur. Gönüllüler, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Sultanahmet Camii Derneği ve Diyanet İşleri Başkanlığı ile iş birliği halinde Sultanahmet Camii'nde çalışmalarını yürütmektedir. Gönüllülerin temel amacı ziyaretçileri camiler, Türk kültürü, İstanbul, tarih ve İslam hakkında aydınlatmaktır. Gönüllüler, çalışmalarını Sultanahmet Camii Bilgi Merkezi'nde ve caminin ziyaret saatleri boyunca cami içinde yürütmektedir. Misafirlere ikramlarda bulunulmakta, çeşitli kitapçıklar ve broşürler dağıtılmaktadır. Yapılan tüm çalışmalar tamamen gönüllülük esasına dayalı ve ücretsiz olarak sunulmaktadır. Gönüllülerin büyük çoğunluğu İlahiyat Fakültesi öğrencisi veya mezunu olup, dini bilgiye sahiptir. Eksik oldukları veya bilmedikleri konularda ek seminerler, çevrim içi eğitimler ve kurslar düzenleyerek bilgi ve becerileri desteklenmektedir. İngilizce ve Arapça dillerine hakim olan gönüllüler, hem davet ve tebliğ faaliyetleri yürütmekte hem de dil ve iletişim becerilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır (www.istanbulmosques.com,2025).

Şekil 3.6: “Sultanahmet Camii Gönüllüleri” Kurum Logosu

Kaynak: www.istanbulmosques.com

3.1.7. İslam'a Davet Merkezi (İDAME)

İslam'a Davet Merkezi (İDAME), 2020 yılında kurulmuş olup İstanbul ili Fatih ilçesinde hizmet vermektedir. İslam'ı yaşamak ve Resulullah'ın sünnetini, risalet mesajını topluma ulaştırmak amacıyla faaliyet göstermektedir. Merkez, İslami kaynakları rehber edinerek şer'i hükümler çerçevesinde Müslümanlara yüklenen "iyiliği emretme, kötülükten sakındırma" sorumluluğunu yerine getirmeyi misyon edinmiştir. Vizyonu ise İslam'ın evrensel ve en seçkin değerlerini yaşamak ve bu değerleri toplumla paylaşmaktır. İDAME, İslami seminerler ve etkinlikler, basım-yayın materyalleri, makaleler, kitap tahlilleri, YouTube, Instagram ve diğer dijital medya içerikleri ile davetçi akademisi gibi faaliyetler yürütmektedir (www.idamedya.com, 2025). Bunun yanı sıra, Türkiye'de 2023 yılında meydana gelen ve 6 ili etkileyen deprem başta olmak üzere, diğer doğal afetlerde de çeşitli sivil toplum kuruluşları ile koordineli olarak arama, kurtarma ve insani yardım faaliyetlerine destek vermektedir.

Şekil 3.7: "İslam'a Davet Merkezi" Kurum Logosu

Kaynak: www.idamedya.com

3.1.8. Davet Araştırmaları Merkezi Derneği (DAVAM)

Davet Araştırmaları Merkezi Derneği (DAVAM), 2022 yılında kurulmuş olup, Ankara ili Altındağ ilçesinde hizmet vermektedir. Dernek statüsünde bir sivil toplum kuruluşudur. Davet ve tebliğin, belirli zamanlarda yapılacak şekilde seanslara bağlı olmaması gerektiğini, aksine sünnette olduğu gibi sürekli icra edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Davet ve tebliğin önündeki en büyük engel olarak, ilke, plan, metot ve kadro eksiklikleri gibi sebeplerle ortaya çıkan olumsuzlukların en aza indirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Derneğin kuruluş amacı ve hedefleri; Müslümanlara alternatif bir çalışma merkezi olmaktan ziyade, Kur'an ve sünnet çerçevesinde çalışan davet ve tebliğ faaliyetleri yürüten diğer kurum ve kuruluşların hizmetlerine destek olmak, Kur'an ve sünnet çerçevesinde davet ve tebliğ usulünü örnek alarak, ibadet bilinciyle hareket etmek, İslam ile insanlar arasındaki engelleri ortadan kaldırarak İslam'ı insanlara ulaştırmak,

davet usulünü bilen davetçi ve tebliğci yetiştirerek topluma hizmet etmek, “Zaferden değil, seferden sorumluyuz” şiarıyla hidayet nasip olmamış herkese gitmeyi bir sorumluluk olarak görmek ve çeşitli vasıtalarla davet ve tebliği herkese ulaştırmaktır.

Dernek bünyesindeki bir diğer hizmet de Davet Mektebi Akademisi'dir. Akademi, 14 haftalık iki dönem şeklinde, bölüm farkı gözetmeksizin tüm üniversite öğrencilerine yönelik 30'ar kişi kapasiteli kurslar şeklinde düzenlenmektedir. Bu kurslarda, davet ilmi ve yöntemleri, tefsir, siyer ve fıkıh gibi İslami temel eserlerden istifade edilerek okutulmaktadır. Programlara düzenli olarak devam eden ve başarılı olan katılımcılara sertifika verilmektedir (www.davam.org, 2025).

Sosyal medya platformları olan X, Facebook ve YouTube üzerinden belirli aralıklarla paylaşımlar ve sohbetler yayınlanmaktadır. Bu paylaşımlar arasında Tahavi akaid okumaları, Fıkıh'ul Ekber akaid okumaları, davet ve tebliğde usul, metot ve fıkıh gibi dersler haftalık olarak yer almaktadır.

Şekil 3.8: “Davet Araştırmaları Merkezi” Kurum Logosu

Kaynak: www.davam.org

3.2. Amerika’da Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar

Amerika tabirinin kökeni ile ilgili birkaç teori bulunmaktadır. Bunlardan öne çıkanı, Kristof Kolomb’dan sonra kıtaya giden ve buradan yeni dünya (mundos novus) şeklinde bahseden İtalyan asıllı denizci ve kaşif Amerigo Vespucci’nin isminden hareketle türetilmiştir. 42,3 milyon kilometrekarelik yüzölçümü ve 700 milyonu aşkın nüfusu ile Amerika Kıtası; doğuda Atlas Okyanusu, batıda Büyük Okyanus, kuzeyde Kuzey Buz Denizi ve güneyde Güney Buz Denizi ile çevrilidir.

Kadim zamanlarda İnka, Maya ve Aztek medeniyetlerine ev sahipliği yapan kıtanın günümüzde “göçmenler kıtası” olarak isimlendirildiği de görülmektedir (Ertek, 1991: 30).

Dünyanın diğer yerlerinden gelen insanlardan oluşan Amerikan toplumu, yaşadığı topraklardan zorla ya da zorluklar nedeniyle ayrılmışlardır (Kurtuluş, 2010: 874). Örneğin Afrika Kıtasından sürgün edilen milyonlarca insan zorla Amerika Kıtasına götürülmüşlerdir. Dini inancı yönüyle ise bu kişilerin %42-62'sinin Müslüman olduğu tahmin edilmektedir (Farajae, 2013: 272). ABD'nin İslam dini ile ilk tanışması önemli ölçüde bu kölelik döneminde olmuştur. Bununla birlikte İslam'ın Amerika'daki kökleri hakkında bazı kaynaklarda coğrafi keşifler döneminde olduğuna dair tezler olmakla birlikte bu konuyla ilgili deliller halen yetersizdir (Bazian, 2015: 460). Amerika kıtasının keşfi ve kıtanın İslam ile tanışması Batılı ve Müslüman tarihçi ve araştırmacılara göre farklılık arz etmektedir.

Müslüman tarihçi ve araştırmacılara göre kıta, Kolomb'dan 500 yıl kadar önce Endülüs halifesi III. Abdurrahman (929-961) zamanında keşfedilmiştir. Kıtaya gelen Müslüman denizciler vesilesiyle kıta İslam ile tanışmış, Küba'dan Meksika'ya kadar camiler inşa edilmiştir (Selman, 2006: 98).

Afrika'dan köle olarak götürülen insanlar arasında olduğu gibi, kendi isteği ile Amerika'ya göç edenler arasında da Müslümanlar bulunmaktadır (Koloğlu, 2006: 119). Genel kanıya göre Amerika'nın kuruluşundan bu yana kıtadaki Müslüman varlığı; göçmenler, öğrenciler, yerli Amerikalı Müslümanlar, yeni doğumlar ve ihtida edenler olmak üzere beş gruptan oluşmuştur (Görener, 1998: 288).

Özellikle köleliğin 1862 yılında resmi olarak kaldırılmasından sonra ekonomik iş gücü olarak ve beyin göçü yoluyla Müslümanların kıtaya yerleşmesi hızlanmıştır. Ataları köle olarak getirilen siyahi nüfus, yaptığı mücadeleler ile varlıklarını kabul ettirmiş ve ülkenin asli unsurlarından biri haline gelmiştir. Bu nüfus içerisinde önemli bir kısım ülkedeki Müslüman nüfusu teşkil etmektedir. Sonrasında dünya üzerindeki pek çok Müslüman ülkeden çalışmak ve de öğrenim görmek amacıyla ülkeye göç eden Müslüman nüfus da zamanla ülkede kalıcı bir hale gelmiş ve günümüz Müslüman toplumu ortaya çıkmıştır. Bu durum ülkede yaşayan diğer dinlere mensup kişiler ile siyaset yapımcıların göz ardı edemeyeceği bir gerçeklik olmuştur. İlk dönemlerde sayıları binlerle ifade edilen Müslüman nüfus milyonları aşmış ve böylece tarihsel kökenleri ile birlikte artık ülkenin bir gerçeği ve bir parçası olmuştur (Gündoğdu, 2023: 115).

Günümüzde ABD’de Müslümanların nüfusu 5 milyonu bulmaktadır ve bu rakam ülke nüfusunun yaklaşık %2’sine tekabül etmektedir. ABD Müslümanlarının; %26’sı Amerikan zencisi, %18’i Arap, %7’si Güney Asya, %2’si Türk ve %2’si de İran kökenli olup diğerleri muhtelif etnik kökenlere sahiptir. Bu ülkede Müslümanların 2100 civarında camisi ve çok sayıda kültürel, sosyal ve dini faaliyet yürüten kurumları bulunmaktadır (Taşkın, 2017: 483).

ABD’de özellikle İslam’ın tanınması, yaşanması ve yayılması gayretiyle davet ve tebliğ faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlar araştırılmıştır. Bu kapsamda tespit edilen dernek, vakıf ve diğer organizasyonlara değinilmiştir.

3.2.1. Islamic Supreme Council of America (ISCA)

Amerika Yüksek İslam Konseyi (ISCA), Dağıstan’daki Nakşibendi koluna bağlı Hakkani Tarikatı tarafından kurulmuştur. Tarikatın kurucusu, 2014 yılında vefat eden ve Türkiye’de Kıbrisi Hazretleri olarak tanınan Şeyh Muhammed Nazım Adil El-Hakkani Kıbrisi’dir. Tarikat, 1990’lı yıllardan itibaren Şeyh Hişam Kabbani’nin önderliğinde Amerika Birleşik Devletleri’nde faaliyetlerine başlamıştır (Nielsen, Draper ve Yemelianova, 2006: 103-105).

Amerika’da, Şeyh Hişam Kabbani’nin başkanlık ettiği Hakkani Sufi Vakfı bünyesinde İslam’ı tanıtmak ve teşvik etmek amacıyla çeşitli tebliğ faaliyetleri yürütmektedir. Bu amaçla farklı alanlarda hizmet veren Amerika Sünnet Vakfı (ASFA), Kamalat Müslüman Kadın Örgütü ve Amerika İslami Yüksek Konseyi (ISCA) gibi kurumlar aracılığıyla faaliyet göstermektedir (www.platform.ilke.org.tr, 2025).

ISCA, 1998 yılında Amerika’da kurulmuş ve kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir. Örgüt, Müslümanlara ve gayrimüslimlere yönelik eğitim faaliyetleri yürütmekte ve İslam davasını desteklemektedir. Misyonu, İslam’ı hoşgörü, barış ve adalet dini olarak tanıtmak amacıyla gayrimüslim birey ve topluluklarla çalışmaktır (www.wikipedia.org, 2025).

ISCA’nın iki temel hedefi bulunmaktadır. Birincisi, Müslümanlara yönelik olup, Amerikan kültürü ile İslami değerler arasında ortaya çıkan hukuki meselelerde tavsiye isteyen Müslüman birey ve topluluklara destek sağlamaktır.

Seküler bir toplumda, İslam inancına göre yaşamayı sürdüren Amerikalı Müslümanların karşılaştıkları sorunlara çözüm odaklı hizmetler sunmayı amaçlamaktadır.

İkinci hedefi ise, gayrimüslimlere yönelik olup, ISCA'nın misyonu doğrultusunda İslam'ı ılımlılık, hoşgörü, barış ve adalet dini olarak tanıtmaktır. Ayrıca, topluma yönelik aile sevgisi, hayırseverlik, ahlak ve eğitim değerlerini güçlendirme hedefi de bulunmaktadır (www.platform.ilke.org.tr, 2025).

ISCA'nın diğer faaliyetleri arasında, Nairobi'deki Al-Nisa Çocuk Evi'ne ait temel ihtiyaçların karşılanması, Kenya'nın yoksul köylerinde su kuyuları inşa edilmesi ve Ramazan Gıda Kampanyası kapsamında otuz ton gıda maddesinin yoksul ailelere dağıtılması gibi hizmetler yer almaktadır (www.wpisca.wpengine.com, 2025).

Müslümanlar adına söz söyleyen aşırılıkçı örgütlere karşı eleştirel bir duruş sergileyen (www.wikipedia.org, 2025) ISCA, Amerika Birleşik Devletleri'nde kendini geleneksel Sünni İslam'ın bir sesi ve temsilcisi olarak konumlandırmaktadır (www.platform.ilke.org.tr, 2025).

Şekil 3.9: “Islamic Supreme Council of America” Kurum Logosu

Kaynak: www.islamicsupremecouncil.org

3.2.2. Imam Al-Khoei Foundation

Merkezi New York Jamaika'da bulunan İmam El-Khoei Vakfı, 1989 yılında kurulmuştur. Uluslararası alanda dini hizmetler, hayırseverlik, davet ve tebliğ faaliyetleri yürüten bir sivil toplum kuruluşudur. İngilizce, Arapça, Urduca, Farsça gibi farklı dillerde çeşitli dini programlar sunmaktadır. New York dışında, Montreal, Paris, Londra, İslamabad ve Mumbai'de de merkezleri bulunmaktadır.

Bu İslami merkezler aracılığıyla, toplumu İslam konusunda eğitmek, mühtedilere rehberlik yapmak, Batı'daki Müslümanların yaşamlarını İslamî ilkeler doğrultusunda sürdürmelerine yardımcı olmak, hapisanelere din görevlisi hizmetleri sağlamak gibi çeşitli hizmetler sunulmaktadır.

Vakıf, Amerika'daki Müslümanların karşılaştıkları sorunları tartışmak ve çözüm yolları aramak amacıyla İslam konferansları düzenlemektedir.

Ayrıca, İslami literatürün yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla farklı dillerde kaynaklar sunmakta ve bu kitapların dağıtımını gerçekleştirerek İslami tebliğ faaliyetleri yürütmektedir.

Vakıf, dergi ve bültenler yayımlamakta, namaz vakitleri cetvelleri basmakta ve hafta boyunca kütüphane hizmeti sunarak hem araştırma yapanlara hizmet vermekte hem de İslami eserlere erişim imkânı sağlamaktadır.

Ayrıca düğün törenleri düzenlemekte, aile içindeki anlaşmazlıkları çözmeye yönelik hizmetler sunmakta, ölen Müslümanlar için cenaze hizmetlerinde destek olmaktadır. İslami kurallara göre yapılan bağışlar, hayır işleri için toplanmakta ve bu kaynaklar ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır. Vakıf, gençlere yönelik hafif spor aktiviteleri de organize etmektedir (www.al-khoei.org, 2025).

Şekil 3.10: “Imam Al-Khoei Foundation” Kurum Logosu

Kaynak: www.al-khoei.org

3.2.3. Muslim American Society (MAS)

Müslüman Amerikan Cemiyeti (MAS), 1993 yılında kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak Amerika’da kurulmuştur. Dini, kültürel, sosyal, eğitim ve hayır hizmetleri sunan bu kuruluş, Amerika Birleşik Devletleri genelinde 40’tan fazla şubeye sahiptir. İslami bilgiyi aktarmayı, toplumsal hizmetleri teşvik etmeyi, özelde bireyleri genelde toplumu iyileştirmeyi amaçlayan programlar ve hizmetler sunmaktadır (www.muslimamericansociety.org, 2025).

MAS, “Amerikalı Müslümanlık” ve “Amerikalı Müslümanların yerelliği” anlayışını yerleştirmede öncülük etmiştir ve bu yönüyle Amerika’daki diğer Müslüman kuruluşlardan ayrılmaktadır. Göçmen psikolojisinin ötesine geçerek, Amerika’da yaşamayı sahiplenmek ve İslami değerleri sosyal ve siyasi kurallarla uyumlu bir şekilde yaşamak gerektiğini savunmaktadır. Bu yönüyle, dini kimliği ikinci plana atmadan teolojik açıdan muhafazakâr bir anlayışa sahip bir kurum olarak önem taşımaktadır.

Göçmen ailelerden gelen ancak Amerika’da doğup büyüyen yeni nesil Müslüman kuşakların toplumsal hayata yabancı olmanın ötesine geçip, yerli ve İslami bir kimlik edinmelerini önemsemektedir. İslam’ın Amerika’daki geleceğinin ancak bu şekilde mümkün olabileceği vurgulanmaktadır (www.cagdasdusunce.net, 2025).

MAS’ın beş temel etki alanı bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla; Müslümanlara İslam: Amerika bağlamında, İslam’a dair dengeli ve ılımlı bir anlayış ile Müslüman toplum için terbiye odaklı bir metodolojiyi teşvik etmektedir. Liderlik Gelişimi: Yeni nesil liderlerin yetiştirilmesi amacıyla, İslami liderlik, akademik eğitim, rehberlik, aktivizm ve İslami çalışmalar için gerekli araçlar, beceriler ve programlar sunulmaktadır. Topluluk Seferberliği: Peygamberlik metodolojisine dayalı bir şekilde, Müslüman toplumunu ortak ihtiyaçlar doğrultusunda örgütlemek ve harekete geçirmektir. Sosyal Adalet: Toplumsal sorunları ve baskıları ortadan kaldırarak, toplumu adalet ve eşitlik yönünde ilerletmeyi hedeflemektedir. Gayrimüslimlere İslam: İslam’ı Amerikan halkına en açık şekilde tanıtmak ve İslam’a tebliğde bulunmak, İslam merkezli yaşam biçimini anlatmaktır (www.muslimamericansociety.org, 2025).

Şekil 3.11: “Muslim American Society” Kurum Logosu

Kaynak: www.muslimamericansociety.org

3.2.4. Islamic Circle of North America (ICNA)

Kuzey Amerika İslam Cemiyeti (ICNA), 1968 yılında Amerika’da kurulmuştur. Kuruluşunun temelinde, Kuzey Amerika’da artan Müslüman nüfusu ve Müslümanların birlik ve beraberlik ihtiyacına yönelik destekleyici bir topluluğa duyulan ihtiyaç yer almaktadır. ICNA’nın misyonu, Kur’an’da ve Sünnette belirtilen İslami hayat sistemini uygulamak uğruna mücadele ederek Allah’ın rızasını aramaktır. Vizyonu ise yaş, etnisite ve sosyoekonomik statüsüne bakılmaksızın, Amerikalı Müslümanların gerçek anlamda temsil edildiği bireylerle ve toplumla bağlantı kurmak için kurumsal desteğin yenilikçi ve güvenilir bir kaynağı olmasıdır.

ICNA’nın kurumsal ilke ve hedefleri şu şekilde vurgulanmaktadır; insanları, her türlü iletişim aracını kullanarak Allah’a iman etmeye davet etmek, Müslümanları, söz ve davranışlarıyla insanlığa örnek olma görevini yerine getirmeye teşvik etmek ve bu

amaç doğrultusunda ICNA disiplininde örgütlenmek, ICNA ile ilişkili herkesin İslami bilgisini, karakterini ve becerilerini geliştirmek için eğitim ve öğretim fırsatları sunmak, ahlaksızlık ve baskılara karşı çıkmak, toplumda sosyoekonomik adalet ve medeni haklar yönündeki çabaları desteklemek, kuzey Amerika'daki mahallelere özel önem vererek, dünya çapında ihtiyaç sahiplerine hizmet etmek ve insanlık bağlarını güçlendirmek, bu programların uygulanması ve ümmetin birliği için diğer kuruluşlarla iş birliği yapmak (www.icna.org, 2025).

İslam'a davet ve tebliğ çalışmaları, ICNA'nın faaliyetleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Kurum, davet ve tebliğ çalışmalarını profesyonel ve etkili bir şekilde organize etmeyi hedeflemektedir. Özellikle üyelerini teşvik ederek parklar, pazar yerleri, fuarlar ve diğer kalabalık alanlarda stant açılmasını sağlamaktadır. Gayrimüslim Amerikalılara yönelik İslam hakkında bilgi vererek tebliğ ve davet çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca son yıllarda İspanyol göçmenlerin artan sayısı nedeniyle, Kur'an'ın İspanyolca çevirileri basılmış ve dağıtılmaktadır (www.cagdasdusunce.net, 2025).

İslam'ın evrensel mesajına atıfta bulunarak, ICNA 1989 yılının Temmuz ayında "The Message International" adlı çevrimiçi dergiyi hizmete sunmuştur. Bu dergi, Müslümanların ve gayrimüslimlerin güncel olaylara ilişkin İslami bakış açılarını öğrenebilmeleri, Amerikan Müslüman toplumunda İslami değerlerin değerini kaybetmemesi ve ebeveynlere yönelik İslami bilgi sunmak amacıyla yayınlanmaktadır. Tebliğ ve davet çalışmalarıyla ilgili bir diğer önemli hizmet ise "Niçin İslam" (Why Islam) projesidir. Bu proje kapsamında, bir internet sitesi, davet çağrı hattı, gayrimüslimlere yönelik İslami eserlerin dağıtımını gerçekleştirilmektedir. Mescidler, posta, medya, hapisane, kampüs gibi çeşitli alanlarda ve e-posta gibi çeşitli araçlar aracılığıyla davet faaliyetleri yürütülmektedir (www.icna.org, 2025).

Bunun yanı sıra ICNA, Amerika içinde ve dünya genelinde yaşanan doğal afetler, insani yardım ihtiyaçları, aşevleri, kadın sığınma evleri, kurban bayramlarında kurban kesimi, mülteci yardımları ve sağlık hizmetleri gibi faaliyetlerini bir alt kuruluşu olan ICNA Relief aracılığıyla yürütmektedir (www.icnarelieff.org, 2025).

Şekil 3.12: “Islamic Circle of North America” Kurum Logosu

Kaynak: www.icnarelief.org

3.2.5. Islamic Information & Dawah Centre International (II&DCI)

Uluslararası İslami Bilgi ve Davet Merkezi (II&DCI) 1994 yılında Toronto’da kurulmuştur. Kar amacı gütmeyen, davet ve tebliğ faaliyetleri yürütmeyi amaçlayan bir sivil toplum kuruluşudur. Özellikle İngilizce konuşan gayrimüslimlere Allah’ın mesajını ulaştırmak gayesiyle tebliğ ve davet faaliyetinde bulunmaktadır. Bu hedef doğrultusunda ilk etapta bir merkez açılmış, burada hem İslam’ın mesajını iletmeye talip olan davetçilerin eğitim alabilmeleri hem de gayrimüslimlerin bilgi edinebileceği ve aynı zamanda islami eserlerin bulunduğu kütüphane hizmetlerinden faydalanabileceği imkanlar sunulmaktadır. Merkezin vizyonu, İslam mesajını etkili bir şekilde iletmek için yöntemler geliştirmek, bu yöntemleri destekleyecek materyalleri üretmek ve uluslararası düzeyde mesajı yayacak davetçileri eğiterek, bu doğrultuda çeşitli kıtalarda ve ülkelerde merkezler kurmaktır. Her bir merkezin Toronto'daki merkezi üs ile benzer faaliyetler yürütmesi, davet eğitimi, materyal dağıtımı ve gayrimüslimler ile yeni Müslüman olan kişilerin buluşturulması şeklinde çalışmalar gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. II&DCI, uluslararası düzeyde İslam’a dair doğru bilgilendirmeyi ve dini mesajı yaymayı, sadece bir eğitim ve bilgi aktarımı değil, aynı zamanda toplumsal bağların güçlendirilmesini hedefleyen bir misyon olarak sürdürmektedir. Davet yöntemleri olarak ise TV ve radyo programları, halka açık dersler, din ile ilgili sorulara dair kamuoyu tartışmaları, sokaklarda ve kapı kapı dolaşarak evlere kitap dağıtımı, web siteleri ve sosyal medya platformları kullanılmaktadır. Merkezde, 2024-2025 Eğitim Yılı'nda 6-15 yaş arası çocuklara yönelik pazar günleri 10:00-15:00 saatleri arasında İslam Okulu düzenlenmektedir. Bu programda Kur’an-ı Kerim okumayı öğretme, surelerin ezberlenmesi ve anlamlarının öğretilmesi, İslam ve iman esasları hakkında bilgi, namazın doğru bir şekilde kılınışı, İslam ahlakının öğretilmesi, günlük dualardan bazılarının ezberlenmesi ve Arapça dersleri verilmektedir (www.islaminfo.com, 2025).

Şekil 3.13: “Islamic Information & Dawah Centre International” Kurum Logosu

Kaynak: www.islaminfo.com

3.2.6. Latino American Dawah Organization (LADO)

Latin Amerika Davet Örgütü (LADO) 1997 yılında New York'ta kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Misyonu ve vizyonu, Amerikalılara İslam'ın güzelliğini öğretmek, Latin Müslümanların günden güne artan ve gelişen yönlerini öne çıkarmak, İspanya, Amerika ve dünyayı kapsayan İslam'ın tarihi mirasını sürdürmek ve kalıcı olması için çalışmalar yürütmektir. LADO'nun çalışma alanını Latin Amerikalı Müslüman toplumu ve gayrimüslim toplumu şeklinde iki başlıkta değerlendirmek mümkündür. Müslümanlara yönelik, Müslüman nüfusun güçlenmesine yardımcı olmak ve geleceğin Latin Müslüman imam ve alimlerinin eğitimini desteklemek amacıyla eğitim desteği, burs ve sosyal yardım hizmeti verilmektedir. Böylece hem bireylerin ve toplumun gelişmesine katkı sunmayı hem de İslam'ın gelişmesi ve güçlenmesini sağlayarak gelecek nesillere aktarılması hedeflenmektedir. Gayrimüslimlere yönelik; İngilizce, Portekizce ve İspanyolca kitaplar, broşürler başta olmak üzere İslam hakkında tanıtıcı bilgileri içeren eserleri hazırlamakta ve dağıtmaktadır. LADO özellikle İspanyolca ve Portekizce dillerinde İslami eserlerin az sayıda olmasına dikkat çekerek bu alanda çalışmalarına yoğunlaşmaktadır. Ayrıca camii ziyaretleri, İslami etkinlikler, diğer din temsilcileri ile müzakere toplantıları, İslami eser tercümeleri başta olmak üzere hem Müslüman toplumu hem de gayrimüslim toplumuna yönelik davet, tebliğ ve irşad çalışmalarını yürütmektedir. Latin Amerika toplumunun finansal durumunu iyileştirmelerini desteklemek amacıyla hibe desteği verilmektedir. Bu hibeler aracılığıyla sağlanan fonlar, toplumsal ilerlemeyi ve kalkınmayı teşvik etmenin yanında kurumun faaliyetlerine, girişimlere, kişilere veya bölgelere yönlendirilerek yürütülen hizmetlere maddi kaynak desteği sağlanmaktadır. Yapılan faaliyetlerin görünürlüğü kapsamında sosyal medya aracılığıyla haberler ve yaklaşan etkinlikler paylaşılmaktadır, ayrıca İslam hakkında bilgilendirici içeriklere yer verilmektedir (www.latinodawah.org, 2025).

Şekil 3.14: “Latino American Dawah Organization” Kurum Logosu

Kaynak: www.latinodawah.org

3.3. İngiltere’de Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar

Resmi adı "United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland" (Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı) olan bu ülke, genellikle kısaca Büyük Britanya veya Birleşik Krallık olarak anılmaktadır. Dünya çapında yaygın bir şekilde kullanılan "İngiltere" adı ise, aslında devletin ana topraklarını oluşturan dört millî-coğrafi bölgeden biri olan England'a (İngiltere'ye) aittir. Diğer bölgeler ise İskoçya, Galler (Wales) ve Kuzey İrlanda'dır. İngiltere denilince çağrışım yapan bir diğer kavram da sömürgecilik kavramıdır. Sömürgecilik, başkalarına ait kaynakları haksız şekilde kullanmak anlamına gelir ve insanlık tarihiyle başlamaktadır. Modern sömürgecilik ise XV. yüzyıl sonlarından itibaren Avrupa'nın güçlü devletlerinin diğer toprakları keşif, ilhak ve işgal yoluyla kendi çıkarları doğrultusunda kullanmalarını ifade etmektedir. Avrupalıların denizlere açılmasıyla başlayan bu süreçte, İngiltere zamanla en büyük sömürge imparatorluğuna sahip olmuştur (Özcan, 2000: 296-299).

Birleşik Krallık'taki göçmen nüfusunun büyük bir kısmı, ülkenin sömürge geçmişiyle ilişkilidir. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında, 1950 ve 1960'lı yıllarda Batı Hindistan'dan geniş çaplı göçler yaşanmıştır. Bu göç hareketi Hindistan'ın, Pakistan ve Hindistan olarak ikiye ayrılmasından kaynaklanmıştır.

Bu dönemde İngiliz pasaportuna sahip birçok kişi, sosyal ve siyasi değişimlerle birlikte Birleşik Krallık'a göç etmiştir. Pakistan, Bangladeş ve Hindistan kökenli Müslüman topluluklar, bu süreçte belirgin bir şekilde artmıştır (Canatan, 1995: 18-20).

İngiltere'de İslamiyet'in geç yayılmasının başlıca nedeni, bu bölgeye yalnızca deniz yoluyla ulaşılabilir olması ve İngilizlerin zihinlerindeki Müslümanlara dair önyargıların XVIII. yüzyıl ortalarından itibaren Hindistan ve çevresindeki yönetsel temaslarla değişmesidir (Has, 2000: 307).

İngiltere’de yaklaşık 2,7 milyon Müslüman yaşamaktadır. Ülkenin toplam nüfusunun yaklaşık 67 milyon olduğu göz önüne alındığında Müslümanlar, Hristiyanlardan sonra en büyük ikinci dini azınlık grubunu teşkil etmektedir. İngiltere’deki Müslüman nüfusun etnik dağılımı çeşitlilik göstermektedir. Bu gruplar arasında beyaz İngilizler, diğer beyaz etnik kökenliler, karma ırka mensup bireyler, Pakistan, Hindistan ve Bangladeş kökenliler, diğer Asya kökenliler, Karayip asıllılar, Afrika kökenliler, Araplar, Türkler ve İranlılar yer almaktadır (Bakır, 2018).

Türkler, 1970’li yıllardan itibaren İngiltere’ye göç etmeye başlamış ve en yoğun olarak Londra’da yaşamaya başlamışlardır. 1980’li yıllarda ise Türk ve Kürt nüfusunda önemli bir artış gözlemlenmiştir (Canatan, 1995: 18-20).

İngiltere’de doğup büyüyen ve burada temel eğitimlerini tamamlayan ikinci ve üçüncü nesil Müslüman toplumu, geleceğe yönelik planlarında önemli değişiklikler yaşamıştır. Başlangıçta, işçi aileleri bir süre çalışıp maddi birikim sağladıktan sonra anavatanlarına dönmeyi hedeflerken, zamanla bu niyetlerinden vazgeçerek İngiltere’de İngiliz vatandaşı olarak yaşamayı tercih etmişlerdir. Bu değişim, doğal olarak onların gelecek planlarının da yeniden şekillenmesine yol açmıştır. 1980’li yıllarda başlayan cami inşa faaliyetleri, günümüzde sosyal amaçlı derneklerin ve cami merkezli organizasyonların artmasına neden olmuştur. Bu organizasyonlar zamanla çok farklı alanlarda hizmet veren kurum ve kuruluşlara dönüşmüştür (Onay, 1998: 57). Bu organizasyonlar arasında özellikle davet ve tebliğ faaliyetleriyle dikkat çeken kurumlar konumuz çerçevesinde ele alınmıştır.

3.3.1. Muslim Association of Britain (MAB)

Britanya Müslüman Derneği (MAB), 1997 yılında İngiltere’de kurulmuş olup, Müslümanların toplumsal yapıya katkıda bulunabilmesi için gerekli becerileri kazandırmayı ve onların manevi, entelektüel ve sosyal gelişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Derneğin vizyonu, adil ve müreffeh bir İngiliz toplumuna katkı sağlamak, misyonu ise bütünsel ve dengeli bir yaklaşımla, profesyonellik düzeyi en yüksek, ilkeli, manevi bireyler yetiştirmek ve onları buldukları topluluklarda olumlu değişimi yönlendirecek şekilde harekete geçirmektir. Bu doğrultuda, İngiltere’nin çeşitli şehirlerinde ulusal İslami kalkınma çevreleri kurarak faaliyetlerine başlamış ve günümüzde yaklaşık 30 farklı ülkeden gelen binlerce İngiliz Müslümanına ev sahipliği yapan çok kültürlü bir üye topluluğuna ulaşmıştır.

Ayrıca İslam'ın doğru biçimde tanıtılmasını sağlamak, dini mesajı topluma yaymak, İslam'ın kapsamlı ve birleştirici özünü herkese ulaştırmak amacıyla tebliğ ve davet çalışmaları yürütmektedir. MAB, düzenlemiş olduğu davet eğitimleri aracılığıyla katılımcılarına, bilgi ve iletişim becerilerini geliştirme imkanı sunmaktadır. Bu eğitimler, Kuran ve Sünnet ilkeleri ışığında, toplumsal bağlamı dikkate alarak İslam'ın özünü ve güzelliklerini en etkili şekilde paylaşma yollarını öğretmektedir. Katılımcılar, İslam'ı doğru ve etkili bir biçimde anlatabilmek için gerekli bilgi ve becerileri kazanmaktadırlar. Bununla birlikte, tebliğ ve davet çalışmaları kapsamında İngilizce yazılmış, kolay erişilebilir, doğru ve etkili İslami literatür sunulmaktadır. Titizlikle geliştirilen ve ücretsiz olarak sunulan bu yayınlar; okullar, camiler, toplumsal mekanlar ve gönüllüler aracılığıyla geniş bir kitleye ulaştırılmaktadır. Böylece İslam'a dair doğru bilgilendirme yapılmakta ve toplumda İslam'ın hakiki değerleri hakkında farkındalık oluşturularak gayrimüslimlerin İslam'ı doğru bilgilerden öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Dernek, yerel camiler ve gönüllüler ile iş birliği içinde, diğer dinler ile iletişimi teşvik etmek amacıyla çeşitli atölye çalışmaları düzenlemektedir. Bu oturumlar sadece İslam ve Müslümanların uygulamaları hakkında bilgi edinmeyi sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda farklı topluluklar arasında güçlü bağlar kurarak, karşılıklı anlayış ve saygıyı pekiştirmektedir. Bu tür etkinliklerin, toplumlar arası ilişkileri güçlendirdiği ve farklı inançlara sahip bireylerin bir arada huzurlu bir şekilde yaşamalarını desteklediğine inanılmaktadır (www.mabonline.net, 2025).

Şekil 3.15: “Muslim Association of Britain” Kurum Logosu

Kaynak: www.mabonline.net

3.3.2. London Central Mosque Trust & The Islamic Cultural Centre

Londra Merkez Camii ve İslam Kültür Merkezi'nin temelleri Londra'nın merkezinde bir cami inşa etmek için atılan çeşitli adımlar sonucunda 1940 yılında atılmıştır. Cami arazisinin tahsisi hususunda mühtedi Lord Headley'in katkıları ile İngiliz Hükümeti Londra'da bir yer sunmaya ikna edilmiş ve İslam inancına ilişkin işleri yürütebilmeleri için Britanya'daki Müslüman Cemaati'ne koşulsuz bir bağış olarak sunulmuştur. Headley 1855 yılında Londra'da doğmuş, 16 Kasım 1913'te İslam'ı kabul ederek Şeyh Rahmatullah el-Faruk Müslüman adını almıştır.

22 Haziran 1935'te (80 yaşında) vefat etmiştir. 1944 yılında resmi tören ile Londra Merkez Camii ve İslam Kültür Merkezi açılmıştır. Mısır'ın Kahire kentindeki El-Ezher Üniversitesi, Londra'nın merkezinde yeni inşa edilen cami için bir imam görevlendirmiş ve bunu uzun yıllar boyunca sürdürmüştür. İnşa ve idare sürecinde Birleşik Arap Emirlikleri'nden; Suudi Arabistan Krallığı, Umman Sultanlığı, Katar Emirliği ve Kuveyt Devleti de Merkezi desteklemek için büyük bağışlar ve yatırımlar yapmıştır (www.iccuk.org, 2025).

İslam Kültür Merkezi'nin Faaliyetleri kapsamında 350 öğrenciye hizmet veren hafta sonu okulu eğitim programında Arapça Dili ve İslam Çalışmaları eğitimi verilmektedir. Merkez, toplumda barışı, birbirine bağlılığı ve bir arada yaşamayı teşvik etmek için dinler arası kutsal metin muhakeme etkinlikleriyle 30'dan fazla kuruluşla iş birliği yapan bir dinler arası departmana sahiptir. Merkez ayrıca, İslam Medeniyeti hakkında çok sayıda makale içeren her 3 ayda bir yayınlanan IQ - İslam Üç Aylık Dergisi adlı akademik bir üç aylık dergiye sahiptir. Fetva, soru-cevap oturumları, evlilikler, boşanmalar ve ihtida hizmetlerini yürüterek sertifika düzenlemektedir. Kayıt birimi ile iş birliği yoluyla düzenli İslami dersler düzenlemek için nitelikli imamların bulunduğu bir din işleri birimine sahiptir. Merkez bünyesinde gençlere yönelik haftalık bir forum olan Hikmah Gençlik Programı sunulmaktadır. Bu program sayesinde birçok akademik ve etkileşimli aktivite içeriği ile gençleri kuşatmaktadır.

Bunun yanı sıra merkez, büyük ve eski İslami referans kütüphanelerinden birine sahiptir. Kütüphanede İngilizce ve Arapça zengin bir tarihi kitap ve dergi seçkisi, Avrupa/Arap/Hint dillerinde Kuran tercümelelerinin kopyaları olmak üzere 25.000'den fazla kitap ve 30 dilde Kuran kopyaları bulunmaktadır (www.iccuk.org, 2025).

Tebliğ ve davet yöntemi olarak sanattan istifade edilen merkezde, Birleşik Krallık'ta inşa edilen ve türünün ilk örneği olan İslam sergisi bulunmaktadır. 60 metreden fazla duvar alanını kaplayan sergi, ziyaretçilere İslam ile ilgili görsel bir yolculuk sunmaktadır. Duvar tabanlı sergi, bodrum katındaki iki salona yayılır ve ziyaretçilere çok boyutlu bir görüntüleme deneyimi sağlamak için video ekranları, modeller ve posterler içermektedir. Sergi, İslam'ın evrensel mesajının daha iyi anlaşılmasını sağlayarak; anlamlı ve olumlu diyalogu teşvik etmeyi, daha büyük bir toplum anlayışı ve uyumunu desteklemeyi amaçlamaktadır (www.iccuk.org, 2025).

Tebliğ ve davet faaliyetleri kapsamında, İslam Kültür Merkezi ve Londra Merkez Camii tarafından “Yeni Müslüman Programı” girişimi kurulmuştur. Projenin hedef kitlesi; İslam hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenler, yakın zamanda İslam'a geçenler, Müslüman olarak doğup dinleri hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenlerden oluşmaktadır. Bu kişilere yönelik manevi, eğitimsel, dini ve sosyal destek ağı sağlanmaktadır. Son verilerle birlikte 4000'den fazla Yeni Müslümana erişim sağlandığı belirtilmektedir (www.iccuk.org, 2025).

Şekil 3.16: “London Central Mosque Trust & The Islamic Cultural Centre” Kurum Logosu

Kaynak: www.iccuk.org

3.3.3. UK Islamic Mission (UKIM)

İngiltere İslam Misyonu (UKIM) 1962 yılında İngiltere’de kurulmuştur. Özellikle göçmen Müslümanlara yönelik ibadet ihtiyaçları için camiler kurmak, çocukların dini eğitimini sağlamak, dini ve toplumsal etkinlikler düzenlemek ve İngilizce olarak İslam hakkında temel literatür üretmek hedefiyle çalışmalarına başlamıştır. UKIM ayrıca Müslüman topluluğuna, içinde yaşadıkları toplumun ahlaki ve manevi iyileşmesine nasıl verimli bir şekilde katılabilecekleri ve olumlu katkıda bulunabilecekleri konusunda eğitim vermek misyonuyla hareket etmektedir. Yıllar içinde UKIM, iyi bir toplum inşa etmeye katkıda bulunmak için, Müslümanlar ve gayrimüslimler için temel hizmetlerini kademeli olarak geliştirmiştir.

Bu kapsamda topluluğun ibadet ve ahlaki eğitimini karşılamak için camiler, İslami okullar ve medreseler ağı kurulmuştur, 5000'den fazla Müslüman çocuğa İslami eğitim sağlanmaktadır, diğer din mensupları ile iletişim geliştirmek amacıyla faaliyetler yürütülmektedir, gençlere yönelik İngilizce literatür üretmek ve İslam hakkında daha geniş bir bilgi paylaşımında bulunarak davet ve tebliğ faaliyetlerine ağırlık verilmiştir. Ayrıca UKIM, Birleşik Krallık'ta ve yurtdışında sosyal yardım ve refah programları geliştirmek amacıyla fon toplamaktadır. İnsanlara yardım etmek ve acılarını hafifletmek için çaba sarf etmektedir. Ayrıca okullara, kütüphanelere, hapishanelere, hastanelere, kiliselere ve talep eden kişilere İslam hakkında bilgi ve matbu dosyalar

sağlanmaktadır. Şubeler aracılığıyla kamu programları, cami günleri, sergiler ve dağıtım için halka açık yerlerde broşür ve kitap tezgahları kurulmaktadır. Gayrimüslimlere yönelik yapılan diğer faaliyetlerde; düzenli olarak yerel okullar ve kuruluşlar camileri ziyaret etmeye davet edilmekte, çay/kahve veya akşam yemeği eşliğinde İslam hakkında konuşmak için davetler düzenlenmekte, hastaların ve tutukluların dini ihtiyaçlarını karşılamak için hastaneler ve hapisaneler ziyaret edilmektedir. UKIM, Müslümanlar ve gayrimüslimler arasında karşılıklı takdir ve dostça ilişkiler kurulmasını teşvik edip desteklemektedir. Çalışmaları aracılığıyla, renk, geçmiş, etnik köken, ekonomik sınıf ve siyasi bağlılıklarına bakılmaksızın tüm vatandaşların birbirleriyle onur ve barış içinde yaşamasını hedeflemektedir (www.ukim.org, 2025).

Şekil 3.17: “UK Islamic Mission” Kurum Logosu

Kaynak: www.ukim.org

3.3.4. Muslim World League London Office (MWLLO)

Müslüman Dünya Ligi Londra Ofisi (MWLLO), 1982 yılında İngiltere’de kurulmuştur. Eğitim alanındaki çabaları bütünleştirmek, İslam’ı tanıtmak, davet ve tebliğ faaliyetlerinde bulunmak ve topluma hizmet etmek amacıyla kurulmuştur.

Kurumun misyonu; Allah’ın yardımıyla ve O’nun rızası için İslam’ı tanıtmak ve İslam öğretilerini bilgelik ve iyi tavsiyelerle yaymak için ekip ruhuyla çalışmaktır. Vizyonu ise; Müslümanlar arasında birliği sağlamak, diğer inanç ve sosyal gruplara saygı göstermek, iş birliği, yapıcı katkı ve toplumla iyi ilişkiler kurmak adına anlayış köprüleri kurmak için İngiltere’deki çeşitli inanç topluluklarıyla iletişim halinde olmak, gençlerin toplumlarının refahına olumlu katkıda bulunmalarını sağlamaktır. Bu kapsamda çeşitli din mensuplarından oluşan, genel olarak İngiliz toplumuna yönelik açık konferanslar, sempozyumlar ve çeşitli kültürel etkinlikler düzenlenmektedir.

Kurum bünyesinde belirlenen stratejik hedefler arasında; İslam'ı hikmetle tanıtarak tebliğ ve davette bulunmak, mühtedilerle ilgilenmek, Müslümanların ibadetlerini yerine getirebilmeleri için gerekli hallerde yetkililerle iletişime geçmek ve MWLLO'nun programlarını ve faaliyetlerini kamu, özel sektör ve sivil toplum üyelerine tanıtmak yer almaktadır (www.mwllo.org.uk, 2025).

Merkez binasında yer alan cami beş vakit namaz için açık bulunmakta ve kadınlar için de yer sağlanmaktadır. Cuma, Bayram ve teravih namazları da camide eda edilmektedir. MWLLO Londra'nın merkezinde yer aldığı için üniversiteler, kolejler, hastaneler ve çok sayıda Müslümanın eğitim gördüğü veya çalıştığı çeşitli ofislerle çevrili olması nedeniyle Ramazan ayı boyunca onlara ücretsiz iftar yemeği ikram edilmektedir.

Diğer bir katta İslam hakkında bilgilendirici materyallerin gösterime sunulduğu, İslam'ı Keşfedin temalı sergi salonu daimi olarak açık bulunmaktadır. MWLLO, dağıtım için büyük miktarda Kur'an-ı Kerim'i ve Kur'an-ı Kerim'in farklı dillerdeki meallerini bulundurmaktadır. Muhatapların tercih ettiği dilde Kur'an-ı Kerim'i veya mealini ücretsiz bir şekilde elden teslim etmektedir. Ayrıca İngiltere'deki işitme engelli Müslümanlara yönelik çeşitli derneklerle iş birliği halinde faaliyetler de bulunmaktadır (www.mwllo.org.uk, 2025).

Şekil 3.18: “Muslim World League London Office” Kurum Logosu

Kaynak: www.mwllo.org.uk

3.3.5. City Centre Da'wah (CCD)

Şehir Merkezi Daveti ya da Şehir Merkezinde Davet şeklinde tercüme edilebilen CCD, 2014 yılında davet, tebliğ ve insani yardım faaliyetleri yürütmek amacıyla İngiltere'de kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Su projesi, cami inşaatı projesi, yetimhane projesi ve davet projesi olmak üzere dört temel faaliyet alanı bulunmaktadır.

Misyonu, Kur'an-ı Kerim'i ve Hz. Muhammed'in sünnetini esas alarak İslam'ın doğru ve kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını teşvik etmek ve aynı zamanda İngiltere toplumundaki aşırılıkçı ve radikal kesimlerle mücadele etmektir. Kuruluşun hedefleri şöyle sıralanabilir: Gayrimüslimleri, yaratılmış olana ibadet etmekten uzaklaştırıp, hakikatte ibadete layık olan yüce Allah'a yönelmeye davet etmek, Müslümanlara yönelik ise iman, ilim ve amelde zayıf olanlara öğüt vermek, hatırlatmak ve teşvik etmektir. Afrika ve Asya'da su kuyularının açılması, dünyanın dört bir yanındaki dul ve yetimlere yiyecek ve giyim gibi temel yardımlar sağlanarak yaşam kalitelerinin iyileştirilmesi, toplumun en savunmasız üyelerinin güçlendirilmesi ve kalkınmasının sağlanması diğer hedefleri arasındadır. Kuruluşun dünya çapında ihtiyaç sahiplerine yardım etme misyonu, inancından aldığı motivasyonla şekillenmektedir. Başkalarına yardım etmeyi bir ibadet biçimi olarak görmekte ve hem davet çalışmalarında hem de insani yardım faaliyetlerinde yalnızca Allah'ın rızasını gözetmektedir. Allah'ın lütfuyla, neredeyse her gün insanların bu çağrıya icabet ederek Kelime-i Şehadet getirip İslam'a girmelerine tanıklık etmenin sevinci de ayrı bir motivasyon kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Şehir merkezlerinde kurulan standlarda, İslam'a dair geniş bir literatür yelpazesi, Kur'an-ı Kerim mealleri ve çeşitli konuları ele alan broşürler ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Davetçiler ile mübelliğler yanlış bilgilendirmeye mücadele ederken, Müslümanlar ve gayrimüslimler arasında sağlıklı diyalogu teşvik etmekte ve insanları hayatın amacı ile İslam'ın saf ve hakiki mesajı hakkında bilinçlendirmek için edebi kaynaklar aracılığıyla destek sağlamaktadır (www.ccdawah.org, 2025).

Şekil 3.19: “City Centre Da’wah” Kurum Logosu

Kaynak: www.ccdawah.org

3.3.6. Dawah Project & Islam Channel

İngiltere’de davet ve tebliğ amacıyla faaliyetlerde bulunan bir diğer organizasyon da Davet Projesidir. 2007 yılında İngiltere’de kurulan ve İslam’ı medya aracılığıyla yaymayı amaçlayan bir sivil toplum kuruluşudur. Kurumun misyonu, medyayı kullanarak Müslümanlara ve gayrimüslimlere İslam’ın öğretileri ve uygulamaları hakkında doğru, bilgilendirici ve eğitici içerikler aktarmak ve İslam’a yönelik önyargıları ortadan kaldırarak saygılı iletişimin yolunu açmaktır. Davet Projesine yapılan bağışlar ile “Islam Channel” televizyonu desteklenmektedir.

İslam’ı medya aracılığıyla yaymak hedefi doğrultusunda yürütülen çalışmalarda İngiltere İslam Kanalı önemli bir yer tutmaktadır. Bu televizyon kanalıyla birlikte Afrika’da radyo istasyonlarının kurulması ve Uluslararası Davet Merkezi’nin kurulması da davet projesinin diğer hedefleri arasında yer almaktadır. Davet Projesi’nin sponsorluğunda İslam Kanalı yayınları arasında; Mekke ve Medine’nin kutsal şehirlerinden canlı yayınlar, özel Hac programı, Ramazan ayına yönelik Kur’an ve tecvid dersleri, Mekke’den canlı teravih namazları ve Kur’an-ı Kerim ve fıkıh konularını ele alan programlar yayınlanmaktadır. Davet Projesi, Allah’a yakınlaşmayı arzulayan Müslüman ümmetine eğitim, öğretim ve ilham vermek amacıyla bu programların yapılmasını sağlamak için fon sağlamaktadır (www.thedawahproject.com, 2025).

İslam kanalı; İslam’ı ve değerlerini çalışmaların merkezine koymak, izleyicinin güvenini kazanmak için ilkelere sadık kalmak misyonuyla her yaştan ve her kökenden Müslüman ve gayrimüslimleri İslam hakkında eğitmek ve bilgilendirmek, farklı topluluklar, inançlar ve kültürler arasında karşılıklı saygıyı teşvik etmek için kapsayıcılığı savunmak vizyonuyla hareket etmektedir. İslam Kanalı’nın yayınlarına çeşitli dijital TV platformları aracılığı ile ulaşabilmektedir. Resmi verilere göre 2 Milyon civarında İngiltereliye ulaşılmaktadır. İslami yayınlara daha sonra da ulaşılabilmesi amacıyla, podcast formatında çeşitli sosyal medya platformlarında da erişime sunulmaktadır. İngilizce dilinde yapılan yayınların yanı sıra 2015 yılında kurulan Islam Channel Urdu, 2022 yılında kurulan Islam Channel Bangla ile bu kitleye özel çeşitli içerikler yayınlanmaktadır (www.islamchannel.tv, 2025).

Şekil 3.20: “Dawah Project” Kurum Logosu

Kaynak: www.thedawahproject.com

Şekil 3.21: “Islam Channel” Kurum Logosu

Kaynak: www.islamchannel.tv

3.4. Avrupa’da Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar

Coğrafi bir kavram olmanın ötesinde, Avrupa terimi tarihsel ve felsefi bağlamda geniş bir çağrışım yelpazesine sahip bir anlam kazanmıştır. İlkçağlarda çeşitli anlamlar taşıyan bu kelime, milattan sonra 4. yüzyılda, Roma İmparatorluğu’nun Akdeniz’in kuzey bölgelerine dair yazılı kaynaklarında yer alırken, Roma dünyası dışındaki kültürel ve coğrafi çerçevelerde farklı tanımlamalara bürünmüştür (Beydilli, 1991: 135). Avrupa, tamamı kuzey yarımkürede yer alan, Norveç’in kuzeydoğusundaki Nord Kapp Burnu ile İspanya’nın güneyindeki Tarifa Ucu, Portekiz’in batısındaki Roka Burnu ile Ural Dağları hattı arasında konumlanmaktadır. Coğrafi açıdan, Asya’nın kuzeybatıya doğru uzanan yarımada şeklindeki bir parçası olarak görünmekte olup, bu nedenle Asya kıtasıyla birlikte Avrasya adıyla da anılmaktadır (Ertek, 1991: 127).

İslamiyet, doğuşunun ardından kısa bir süre içinde Avrupa kıtasına ulaşmış ve burada, Müslümanların çabalarıyla, etkisini asırlarca siyasi, kültürel ve iktisadi alanlarda sürdürmüştür (Kurtuluş, 1991: 151). Müslümanların Avrupa’ya göçü, tarihsel olarak Endülüs seferleriyle başlamıştır. Avrupa’da, İslamiyet genellikle yeni bir fenomen, misafir veya yabancı olarak görülse de, bu bakış açısı tarihsel gerçeklerle tutarsızdır (Yaşar, 2020: 132). Batı’da Endülüs’ün, Doğu’da ise kuzeyden gelen kabilelerin Müslümanlaşması ve Osmanlı İmparatorluğu’nun geniş topraklara hakimiyet kurması Avrupa’daki Müslüman nüfusunu güçlendirmiştir.

Endülüs ve Osmanlı yönetimindeki dönemlerde, Avrupa'nın büyük bir kısmı Müslümanlar tarafından kontrol altına alınmış ve bu sayede İslamiyet halk arasında yayılma fırsatı bulmuştur (Kurtuluş, 1991: 151).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Avrupa'da Müslüman nüfusunun artışı, özellikle misafir işçi anlaşmaları, aile birleşimi, eski sömürge ülkelerinden yapılan göçler ve son yıllarda Suriye iç savaşı nedeniyle yaşanan yoğun göç hareketleriyle hız kazanmıştır (Yaşar, 2020: 132).

Avrupa'da, Almanya ve Fransa başta olmak üzere yapılan demografik analizler, Hıristiyanlık sonrasında ikinci büyük dini grubun Müslümanlar olduğunu göstermektedir. Ancak gerçek anlamda Hıristiyanlar ile Müslümanlar arasında sayısal açıdan önemli bir fark bulunmaktadır. Yine de İslam, bu ülkelerde Hıristiyanlık dışındaki diğer dinlere kıyasla daha büyük bir toplumsal varlık gösterip çok daha önemli bir yer edinmiştir (Antes, 2005: 212).

İslam'ın yaşanması ve daha geniş kesimlere yayılması amacıyla davet ve tebliğ faaliyetinde bulunan kurumlar araştırılmıştır. Avrupa genelinde bu yönde hizmetleri bulunan başlıca kurumlar araştırılmıştır.

3.4.1. Islamitische Stichting Nederland (ISN)

Hollanda Diyanet Vakfı (ISN) 1982 yılında Hollanda'da kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Müslümanların dini yükümlülüklerini ifa edebilmeleri için imkanlar sunmayı ve rehberlik etmeyi hedeflemektedir. İslam dininin yaşanması, yaşatılması ve gayrimüslimlere aktarılması yönünde muhtelif dini faaliyetler sunulmaktadır. Barış, insan hakları ve dayanışma değerleri kapsamında hareket etmektedir ve bu değerleri geniş kitlelere yayma amacıyla hareket eden vakfa bağlı 145 cami bulunmaktadır. Kurumun misyonu “İslam Vakıf geleneği doğrultusunda Hollanda'daki Müslümanlar tarafından kurulan ve iyilik adına yapılan her türlü faaliyeti destekleyen ISN, sahil bilgi ve ahlaki çerçevede, cami içi ve cami dışı din hizmetleri yanında, Müslümanların kendi İslami kimliğini ve özgüvenini muhafaza ederek Hollanda toplumunda saygın, verimli, uyumlu ve etkin bireyler olmalarını hedefler” şeklinde, vizyonu ise “Hollanda başta olmak üzere yeryüzünde iyiliğin egemen olması için din, eğitim ve sosyo kültürel alanda hizmet veren ve bu yolda çaba sarf eden şahıslara ve kurumlara maddi ve manevi destek olan, İslam ile ilgili her konuda referans alınan etkin ve saygın bir kurum olmak” şeklinde ifade edilmektedir.

Vakıf bünyesinde Müslümanlara yönelik; Hac ve Umre organizasyonu, cenaze yardımlaşma fonu, sünnet, evlilik ve doğum merasimlerine destek olmak, Kur'an-ı Kerim ve diğer dini bilgiler dersleri gibi irşad faaliyetleri sunulmaktadır.

Gayrimüslimlere yönelik; İslami bilgi içerikli kitapların temin edilmesi, tercüme hizmetlerinin yapılması ve yayınlanması, İslam hakkında bilgi almak isteyen insanlara İslam, inanç ve ibadet konularında bilgilendirilmesi, diğer din mensubu kilise ve sinagoglar ile iletişim halinde olmak şeklinde davet ve tebliğ amacıyla hizmetler sunulmaktadır. İnternet sitesi aracılığıyla İslamiyet, İslam'ı öğrenme, Allah-u Teala ve Hz. Muhammed ile ilgili olmak üzere İslam hakkında bilgilendirici içerikler sunulmaktadır (www.diyamet.nl, 2025).

Şekil 3.22: “Islamitische Stichting Nederland” Kurum Logosu

Kaynak: www.diyamet.nl

3.4.2. Islamic Cultural Centre of Ireland (ICCI)

İrlanda İslam Kültür Merkezi (ICCI) 1997 yılında İrlanda'da kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Misyonu, Hz. Muhammed'in İslam mesajını kavmine nasıl ilettiği konusunda onun rehberliğinden faydalanarak davet ve tebliğ faaliyetlerini yürütmektir. Vizyonu ise İslam'ı bir yaşam biçimi olarak tam anlamıyla benimsemiş Müslümanların İslami kimliğini korumak hem İrlandalı hem de İrlandalı olmayan Müslümanların kültürlerarası topluma olumlu entegrasyonunu teşvik etmektir. Güzel ve iyi bir örnek olarak Müslümanlar, İslami değerlerin tanıtılmasına yardımcı olarak hem bireyler hem de kuruluşlar arasında iyi bir referans olacaktır. Bu yaklaşımıyla ICCI, temsili tebliğ konusuna vurgu yapmaktadır.

Davet ve tebliğ kurumun öncelikli hedefidir. Kuruluşundan bu yana merkez hem Müslüman toplumunun içinde hem de dışında İslam inancını temsil etme ve öğretme konusunda Hz. Muhammed'in yolunu takip etmeye çabalamaktadır. Merkez tarafından yürütülen her etkinlik hem Müslümanlara hem de gayrimüslimlere yönelik düzenlenmektedir.

Merkez bünyesinde cenaze hizmetleri, evlilik danışmanlığı ve İslami usullere uygun evlilik hizmeti, çeviri hizmetleri, İslam hakkında bilgi almak isteyen gayrimüslimlere yönelik İslami eğitim turları, 10.000 Arapça, 4.000 İngilizce ve diğer dillerde eserlerin bulunduğu kütüphane hizmeti, helal kasap ürünleri ve market hizmeti, çocuk yuvası ve yoksullara yönelik giysi bankası hizmeti sunulmaktadır. Kadınlara, gençlere ve yetişkinlere özel olarak yaş gruplarına göre eğitimler ve sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. Nurul Huda isimli bir de Kur'an-ı Kerim okulu hizmeti verilmektedir. Facebook, X, Instagram ve You Tube sosyal medya platformları aracılığıyla haberler, etkinlik duyuruları ve İslami içerikli paylaşımlar yapılmaktadır (www.islamireland.ie, 2025).

Şekil 3.23: “Islamic Cultural Centre of Ireland” Kurum Logosu

Kaynak: www.islamireland.ie

3.4.3. Türkisch-Islamische Union (DİTİB)

Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB) 1984 yılında Almanya’da kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Almanya genelinde birliğe bağlı 960 dernek bulunmaktadır. Bu bakımdan üst bir yapı oluşturmaktadır. Sosyal, kültürel, sportif ve özellikle dini faaliyetleri yürütmektedir. Birliğin Müslümanlara yönelik hedefleri; cemaatin öz kültürüne sadık kalmalarını sağlamak, cemaate yönelik sosyal danışmanlık hizmeti vermek, cenaze hizmetlerinde bulunmak, Hacca gitmek isteyenlere yardımcı olmak, Müslümanların dini vecibelerini yerine getirmeleri için cami ve mescitler inşa etmektir. Gayrimüslimlere yönelik hedefleri; diğer din mensupları ile iletişim kurmak ve iyi ilişkiler tesis etmek, farklı din ve kültürden insanlarla birlikte karşılıklı hoşgörü içinde yaşamak, İslam dini ile ilgili bilgi almak isteyenlere destek olmak, İslam’ın temel ilkelerinden sevgi, saygı, hoşgörü, tolerans ve dayanışma prensiplerine uygun olarak davranmak şeklinde davet ve tebliğ amacını da barındıran hedefleri bulunmaktadır.

Gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ faaliyetleri ise; İslam dini ile ilgili doğru kaynaklardan hazırlanmış bilgi, broşür ve kitaplar hazırlamak ve dağıtmak, diğer din adamları ve kuruluşların İslam hakkında ön yargılarını gidermek amacıyla seminer ve konferanslar düzenlemek, “Açık Kapı Günleri-Tag der offenen Moschee, Barış Duaları-Gebete der Religionen” etkinlikleri düzenlemek, Prodialog projesi kapsamında hem İslam hem de camilerin tanıtıldığı Cami Rehberleri Seminerleri düzenlemek, yazılı veya sözlü iletilen İslam hakkında sorulara kapsamlı yanıt vermek, gerekli hallerde üniversitelerde akademik çalışmalara katılmak, düzenlemek ve desteklemektir. Müslümanlara yönelik diğer hizmetleri ise; gençlik çalışmaları, kadın kolları, hayır hizmetleri ve DİTİB Akademi faaliyetleri sunulmaktadır (www.ditib.de, 2025).

Şekil 3.24: “Türkisch-Islamische Union” Kurum Logosu

Kaynak: www.ditib.de

3.4.4. Bund Der Muslimischen Jugend (BDMJ)

Müslüman Gençlik Federasyonu (BDMJ) 2014 yılında Almanya’da kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Hedef kitlesi tamamen gençlere yöneliktir. 11 eyalette temsil edilen, ülke genelinde 820 gençlik grubunu kapsayan, Almanya’nın en çok üye sayılı Müslüman gençlik derneğidir. “Aktif gençlik güçlü geleceği yaratır” derneğin sloganı olarak ifade edilmektedir. İslam’ın aktarılması, yayılması ve yaşanması amacıyla gençlere yönelik davet ve tebliğ faaliyetlerini de içeren hizmetler sunmaktadır. Derneğin en büyük motivasyon kaynağının “İslam’ın aktarılmasına katkıda bulunmak” hedefi olduğu belirtilmektedir. Bu motivasyon ile gençlere, çoğulcu ve barışçıl bir toplum oluşturulması için çeşitli faaliyetler düzenlenmektedir. Hz. Muhammed’in “En iyi insan, başkalarına en faydalı olandır” sözü gençlik çalışmalarının temel ilkesi olarak belirlenmiştir. Çocuk, ergen ve gençlerin güncel ilgi alanları başta olmak üzere geniş bir çerçevede fırsatlar sunulmaktadır.

Derneğin ifadesine göre gençlere; sorumluluk duygusu kazandırılması, özgüvenlerinin güçlendirilmesi ve toplumsal dışlanmanın önlenmesi, gönüllülük, öz örgütlenme konularında gelişimlerine katkı sunulduğu ifade edilmektedir. Aynı zamanda sosyo-politik alanlarda da rol alarak gençlerin kaygılarını çözüme kavuşturmakta ve çıkarlarını temsil etmektedir. İnternet sitesinde İslam dini hakkında makeleler, podcastler, kitap incelemeleri, camilerin önemi, ibadetler gibi konularda içerikler paylaşılmaktadır (www.bdmj.org, 2025).

Şekil 3.25: “Bund Der Muslimischen Jugend” Kurum Logosu

Kaynak: www.bdmj.org

3.4.5. Diyanet de Belgique

Belçika Diyanet Vakfı, 1982 yılında Belçika’da kurulmuş, “uluslararası birlik” statüsü taşıyan bir sivil toplum kuruluşudur. Belçika Diyanet Vakfı, kurulduğundan bu yana dini, sosyal ve kültürel alanlarda hizmetler vermektedir. Belçika’da yaşayan Müslüman Türk Toplumunun bir kuruluşu olarak hem topluma hem de Belçika’da yaşayan diğer gayrimüslim topluluklara hizmet vermektedir. Ülke genelinde vakfa bağlı 73 cami, 1 araştırma merkezi, 1 yatılı ve gündüzlü eğitim enstitüsü bulunmaktadır. Avrupa’da hizmet veren diğer benzer kuruluşlara paralel olarak cenaze hizmetleri, hac ve umre organizasyonları gibi İslam inanç esasları ve ibadetler çerçevesinde hizmetler vermektedir. Kadınlara ve gençlere yönelik özel olarak kadın ve gençlik kolları alanları da bulunmaktadır. Farklı bir hizmet alanı olarak eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi yönüyle dikkat çekmektedir. Bu kapsamda; Cami ve derneklerde oluşturulan dersliklerde toplamda 5000 civarında öğrenciye hitap edilmektedir. Eğitim ve kültür merkezlerinde hem Türkçe dersleri hem de İslami dersler verilmektedir. Yüksek öğrenim ve doktora öğrencilerine burs verilmekte, mali güçlük içinde bulunan öğrencilerin öğretim masraflarına katkıda bulunmaktadır. Uluslararası İlahiyat Programının (UİP) yürütülmesi amacı ile ülke genelinde duyuru ve organizasyonuna destek olmaktadır.

Gayrimüslimlere yönelik faaliyet ve hizmetleri ise; Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere diğer İslami ilim ve sanat alanlarında araştırmalar yapılmaktadır. Kitap yazımı, tercüme çalışmaları yapılarak yayınlanmaktadır.

Sesli ve görüntülü yayınlar aracılığıyla İslam'ı tanıtıcı faaliyetler yürütülmektedir. İhtiyaç halinde kullanılmak üzere matbaa ve kütüphane oluşturma projesi de bulunmaktadır. Diğer din mensuplarının temsilcileri ile iletişim halinde kalarak İslamla ilgili toplantı, konferans ve panellere düzenlenerek gayrimüslimler davet edilmektedir. İlgili diğer kuruluşların iş birliği ile İslam dini ile ilgili yayınlar yapabilmek için bütün audiovisuel kuruluşları ile ortak çalışmalarda bulunmaktadır (www.diyamet.be, 2025).

BELÇİKA DİYANET VAKFI
Diyamet de Belgique | Diyanet van België

Şekil 3.26: “Diyamet de Belgique” Kurum Logosu

Kaynak: www.diyamet.be

3.5 Ortadoğu’da Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar

Coğrafi ve kültürel bir tanımlamadan ziyade, siyasi ve iktisadi bir tanım olarak kullanılan Ortadoğu tabiri 20. yüzyılın başlarında kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde ana hatlarıyla Ortadoğu olarak bilinen coğrafya; kuzeyde Türkiye ve İran, doğuda Umman, güneyde Yemen, batıda Mısır’a kadar uzanan alanı kapsamaktadır. Dini manada Müslümanların, etnisite manasında Arap, Fars ve Türk milletlerinin egemenliğindedir (Arı, 2017: 25).

XIX. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı devletinin azalan gücü nedeniyle İslam ülkelerinin büyük bir çoğunluğu Batılı ülkelerin manda veya sömürge idaresi altına girmiştir. (Arı, 2017: 72). İlerleyen dönemlerde I. Dünya Savaşından sonra halifeliğin TBMM tarafından 3 Mart 1924 tarihinde kaldırılmasıyla birlikte İslam dünyasında manevi bir boşluk meydana gelmiştir (Dursun, 2001: 49).

Bu süreçler içerisinde İslam toplumları arasında bir birlik oluşturma düşüncesi ile İslam iş birliği fikrinin tohumları atılmıştır (Bakan ve Katılmış, 2021: 85).

Ortadoğu'da bulunan ve çoğu İslam ülkesinin girişimleri ve desteği ile gelişen en önemli kuruluş İslam İşbirliği Teşkilatıdır. Teşkilatın kuruluş aşamasına kadar geçen sürede önemli olaylar ve çeşitli kurumlar rol oynamıştır.

Müslümanların birliğinin yeniden temini ve manevi toparlanmanın sağlanması amacıyla atılan adımların ilki 'Kahire İslam Kongresidir'.

Kongre; İslam dünyasının birliği ve halifelik gündemiyle 13-19 Mayıs 1926 tarihinde birinci, Haziran 1926 ise ikinci toplantısını gerçekleştirerek, Mü'temeru'l-âlemi'l-İslâmî (مؤتمر العالم الإسلامي) adında bir teşkilatın kurulmasını ve her yıl hac zamanında bir toplantı yapılmasını kararlaştırmıştır. Mekke'de 1926 yılında Müslümanların birliğini sembolize edebilmek amacıyla kurulan bu teşkilat; Dünya İslam Kongresi (ing. World Muslim Congress - WMC) olarak isimlendirilmektedir (Taşpınar, 2015: 100).

Mü'temeru'l-âlemi'l-İslâmî, Müslümanların problemleriyle ilgilenmeyi, Müslüman devletler arasında meydana gelen anlaşmazlıklarda arka planda kalarak ve uzlaştırıcı bir rol oynamayı amaç edinmiştir.

Ülkelerin iç işlerine müdahale etmemek ve onların milli varlık ve bağımsızlıklarına karşı tavır almamak prensipleri ile hareket etmiştir. İlk etapta resmi kimliği bulunmayan bir yürütme kurulunun yönetiminde olan teşkilat, zaman içerisinde diplomatik bir statü kazanmış ve Birleşmiş Milletler'de müşavirlik, İslam Konferansı Teşkilatı'nda gözlemcilik yapmıştır. 1987 yılında Niwano Barış Ödülü'ne layık görülmesi, barış yolundaki başarılarının bir delili olarak kabul edilmektedir (Qureshi, 1994: 25).

Mü'temeru'l-âlemi'l-İslâmî teşkilatının 1949 ve 1951 yıllarında Karaçi'de gerçekleşen toplantıları İslam dünyasının birliği konusunda önemli iki adım olarak nitelendirilmekle birlikte, bu dönemde bağımsızlığını kazanan İslam ülkeleri yöneticilerinin çoğu Batı yanlısı ve bu ülkelerin etkisinde olduğundan İslam birliği düşüncesine sıcak bakmamış ve bu sebeple teşkilat 1962 yılına kadar yeniden toplanamamıştır (Taşpınar, 2015: 100).

1960'lı yıllara gelinceye kadar, uluslararası nitelikli bu çalışmaların yanı sıra, Müslümanlar arasında birlik ve dayanışmayı geliştirmek amacıyla bölgesel nitelikli ve hedefleri farklı olan çeşitli teşkilatlar kurulmuştur.

Örneğin; 1945'te Arap Birliği, 1955'te Bağdat Paktı, 1958'de Merkezi Antlaşma Teşkilatı, 1963'te Afrika Birliği Teşkilatı, 1964'te Bölgesel İşbirliği Teşkilatı, 1967'de Güneydoğu Asya Uluslar Birliği kurulmuş ve çeşitli alanlarda iş birliği yapılmıştır. Bu kurumlardan bir diğeri de Suudi Arabistan'ın öncülüğünde 1962'de kurulan ve faaliyet alanı daha çok İslami davet ve tebliğ olan Râbitatü'l-âlemi'l-İslami'dir (Dursun, 2001: 49).

3.5.1. Muslim World League (MWL)

Dünya Müslüman Birliği ve Dünya İslam Birliği - رابطة العالم الإسلامي (ing. Muslim World League - MWL) şeklinde farklı isimlerle telaffuz edilebilen teşkilat, 18 Mayıs 1962 yılında Mekke'de kurulmuştur. İslam ülkeleri ve Müslüman toplumların maddi ve manevi ilerlemesini sağlamak, aralarındaki birlik ve dayanışmayı temin etmek, İslam mesajını dünyaya duyurmak, İslam'a davet konusunda yeni metotlar geliştirmek ve uygulamak amacıyla kurulmuştur (Bilge, 2007: 379).

Merkezi Suudi Arabistan'ın Mekke şehrinde yer almaktadır. Muhammed bin Abdülkerim İsa liderliğinde Uluslararası sivil toplum kuruluşu olarak hizmet vermektedir. Cami ve mescid inşaatları, insani yardım faaliyetleri, Afrika ve Uzakdoğu bölgeleri, İngilizce ve Fransızca başta olmak üzere çeşitli dillerde Kur'an tercümesi basımı ve dağıtımını, Bosna Hersek'te yaşanan sel felaketinden etkilenen insanlara gıda ve barınma yardımı yapılmıştır. Körlükle Mücadele sosyal sorumluluk projesi kapsamında Pakistan'da, Pakistan Sağlık Bakanlığı iş birliğiyle katarakt ameliyatları yapılmış, hastalara ilaç ve gözlük hizmeti sağlanmıştır (www.themwl.org, 2025).

1983 yılında Mekke'de açılan İmam ve Davetçi Yetiştirme Enstitüsü (Ma'hadü i'dâdi'l-eimme ve'd-duât), 1980 yılında Moritanya'da açılan lise seviyesinde İslami İlimler Okulu, 1988 yılında Komor adalarında açılan ve 4000 öğrencinin öğretim gördüğü 6 ilkokul, Nijerya ve Nijer'de açılan ilköğretim ve lise, Bangladeş'te açılan mesleki eğitim okulu ile eğitime destek olunmaktadır. Ayrıca İslam İşbirliği Teşkilatı, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) üyesidir (Bilge, 2007: 379).

Facebook, X, Instagram, You Tube ve Tik Tok gibi sosyal medya platformları üzerinden İslami paylaşımlar yapılmaktadır. 'مجلة الرابطة' (Ekim 2024, 699. Sayı) ve 'الإعجاز العلمي' (Nisan 2024, 63. Sayı) isiminde Arapça, 'The Muslim World League Journal' (Ekim 2024, 53. Sayı) isiminde İngilizce olmak üzere 3 adet dergi çıkarmaktadır (www.themwl.org, 2025).

Râbitatü'l Âlemi'l İslami teşkilatı kurulduğu günden bu yana sosyal yardım, eğitim ve İslami davet ve tebliğ çalışmalarını yürütmektedir. Aynı zamanda Ortadoğu'da kurulan ve uluslararası etkin bir rolü bulunan İslam İşbirliği Teşkilatının (İİT) kurulma sürecinde önemli rol oynamıştır.

1965 yılında Mekke'de yapılan bir Râbitatü'l Âlemi'l İslami konferansında, Müslümanların bir çatı altında toplanmasının gerekliliği Nijerya Başbakanı Ahmed Bello tarafından ifade edilmiştir (Bilge, 2007: 379). Müslümanların yaşadığı olaylar neticesinde bir birlik altına bulunma ihtiyacı daha fazla gündeme gelmiştir.

Şekil 3.27: "رابطة العالم الإسلامي" Kurum Logosu

Kaynak: www.themwl.org

3.5.2. Organization of the Islamic Cooperation (OIC)

1967 yılında yaşanan Arap-İsrail Savaşı, 1969 yılında Mescidi Aksa'nın Avusturyalı bir Yahudi tarafından kundaklanması girişimi şeklinde yaşanan olaylar Müslüman ülkelerin tepkisine yol açmış ve birbirleri ile yakınlaşmalarına zemin hazırlamıştır.

22-25 Eylül 1969 tarihinde, Suud Kralı Faysal ve Fas Kralı II. Hasan'ın ortak çağrısı ile Rabat'ta I. İslam Zirve Konferansı düzenlenmiş ve bu konferansta alınan kararlar ile منظمة التعاون الإسلامي - İİT (ing. Organization of the Islamic Cooperation - OIC) kurulmuştur. Kurulduğunda İslam Konferansı Örgütü olarak isimlendirilen teşkilat, Astana'da 2011 yılında düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyinde alınan kararlar ile İslam İşbirliği Teşkilatı şeklinde değiştirilmiştir (Bakan ve Katılmış, 2021: 85).

İİT merkezi Cidde'de bulunmaktadır ve maddi desteğin büyük bir çoğunluğunu Suudi Arabistan sağlamaktadır (Doğan, 2016: 4). Teşkilat, Birleşmiş Milletlerin (BM) 1975 yılında aldığı kararla BM'de gözlemci statüsüne sahip olmuştur (Alpkaya, 1991: 55).

BM sonra gelen en büyük hükümetler arası kuruluş olma özelliğine sahiptir. 57 üyesi ve 5 gözlemci üyesi ile dünya nüfusunun yaklaşık %23'ünü temsil etmektedir (Bakan ve Katılmış, 2021: 86). Devlet ve Hükümet Başkanları Konferansı (İslam Zirvesi), Dışişleri Bakanları Konferansı, Genel Sekreterlik, İslam Adalet Divanı olmak üzere toplam dört temel organı bulunmaktadır (Dursun, 2001: 50-51).

İİT bağlı; kültürel, sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda faaliyet gösteren alt kuruluşlar bulunmaktadır. İslami davet ve tebliğ faaliyetleri ile gayrimüslim ülkelerdeki Müslümanların İslami kimliklerini korumak amacıyla Devlet ve Hükümet Başkanları Konferansı ve Dışişleri Bakanları Konferansı kararıyla oluşturulan uzman kuruluşlar bulunmaktadır. Bu kuruluşlardan bir tanesi de amacı İslam davasını yaymak olan İslam İşbirliği Teşkilatı Radyo ve Televizyon Birliği'dir.

Şekil 3.28: “منظمة التعاون الإسلامي” Kurum Logosu

Kaynak: www.oic-oci.org

3.5.3. O.I.C States Broadcasting Union (OSBU)

İletişim, medya ve İslam kavramları tarihsel süreçte birbirinden ayrı düşünülmemiş, aksine birbirini etkileyen ve destekleyen unsurlar olarak şekillenmiştir. Özellikle günümüzde iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, İslam'ın doğru bir biçimde anlatılması ve öğretilmesi noktasında önemli bir araç haline gelmiştir. Medya sadece bilgi aktarımının ötesinde bir toplumsal sorumluluk taşımaktadır. İslam'ın gerçek mesajının toplumlara doğru bir biçimde ulaştırılması, yanlış algıların giderilmesi için medya organları güçlü bir araç sunmaktadır.

İİT, İslam dünyasının ortak sesini duyurmak, İslamofobi karşısında küresel bir duruş sergilemek ve İslam'ın evrensel mesajlarını medya aracılığıyla yaymak adına çeşitli stratejiler geliştirmektedir. Bu stratejiler, medya aracılığıyla İslam'ın doğru bir biçimde anlatılması, yanlış anlamaların ortadan kaldırılması ve İslamofobi içerikli söylemlerin karşısında durulması amacı taşımaktadır. Bu kapsamda İİT girişimleri ile Radyo ve Televizyon Birliği'nin temelleri atılmıştır.

İslam Ülkeleri Altıncı Dışişleri Bakanları Konferansı'nın onayıyla 1975 yılında kurulmuştur. Kuruluş başlangıçta İslam Ülkeleri Yayın Teşkilatı (ing. The Islamic States Broadcasting Organization – ISBO), günümüzde ise اتحاد إذاعات وتلفزيونات دول منظمة التعاون الإسلامي - İslam İşbirliği Teşkilatı Radyo ve Televizyon Birliği (ing. O.I.C States Broadcasting Union - OSBU) olarak isimlendirilmektedir (www.una-oic.org, 2025).

Merkezi Cidde'de bulunan kuruluş; İİT üye ülkeler arasında ilişkilerin geliştirmesi, meslek elemanı yetiştirilmesi, ortak radyo ve televizyon yayınlarının planlanması, yayınlar arası koordinasyonun sağlanması ve İslam davasını yaymak amacıyla kurulmuştur (Dursun, 2001: 51-52).

Linkedin, Facebook, Instaram, X ve You Tube olmak üzere sosyal medya platformlarından paylaşımlar yapılmaktadır. Genel kurul, yürütme konseyi ve daimi komiteler üç ana yönetim organını oluşturmaktadır. 2023 yılında birlik bünyesinde hizmet veren bir de medya akademisi kurulmuştur. Öğrencilere pratik eğitim yanında burs ve konaklama imkanı sağlanmaktadır (www.osbu-oic.org, 2025).

Şekil 3.29: “اتحاد إذاعات وتلفزيونات دول منظمة التعاون الإسلامي” Kurum Logosu

Kaynak: www.osbu-oic.org

3.5.4. Camiatül İslah

Bahreyn'de 1941 yılında İhvan-ı Müslimin'in talebe teşkilatı olarak kurulan جمعية الإصلاح - İslah Cemiyeti, başlangıçta öğrenci kulübü statüsünde faaliyet göstermiş, ancak 1991 yılında dernek olarak tescil edilmiştir. Kur'an ve Sünnet'i temel alarak hareket eden bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Bireylerin ve toplumun İslam'ı en yüksek referans olarak kabul edip hayatın her alanına yaymasını hedeflemektedir (Büyükkara, 2022: 183).

İslah Derneği'nin amaçları arasında; İslami bilincin entelektüel, kültürel, sosyal ve davranışsal düzeyde yayılmasını sağlamak, hayır işlerine önem vererek toplumun maddi ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak, mazlumlara yardım etmek, İslami toplulukları desteklemek ve Allah'ın dinine hikmetle ve güzel tebliğle davet etmek yer almaktadır.

Dernek, çocuklar, gençler ve kadınlara yönelik eğitim, kütüphane hizmetleri, aile, kültür ve spor etkinliklerinin yanı sıra insani yardım faaliyetleri yürütmektedir. Ayrıca siyer, fıkıh ve toplumsal konuları içeren (الإصلاح) (Islah) isimli bir dergi yayımlanmakta ve bu dergi internet sitesi üzerinden pdf formatında ücretsiz bir şekilde erişime sunulmaktadır (www.aleslah.org/ar, 2025).

Dernek, 2000 yılında kurduğu üç eğitim kurumu ile dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki, hafızların yetişmesine yönelik olan ve 35'ten fazla şubesi bulunan Kur'an-ı Kerim Vahaları projesidir. Bu eğitim merkezi, Kur'an-ı Kerim ve İslam ilimlerine adanmış binlerce öğrencisiyle büyük bir eğitim kurumudur. 7-12 yaş grubundaki çocuklara yönelik kurulan diğer eğitim merkezi ise İyi Tohumlar isminde olup, çocukların sosyal gelişimini, dil becerilerini, fiziksel ve psikolojik sağlığını desteklemeyi hedeflemektedir. Üçüncü eğitim programı ise Alm'ali Projesi kapsamında, 12-18 yaş grubuna yönelik bir eğitim programıdır (Akt. www.platform.ilke.org.tr, 2025).

Şekil 3.30: “جمعية الإصلاح” Kurum Logosu

Kaynak: www.aleslah.org

3.5.5. World Assembly of Muslim Youth (WAMY)

Suudi Arabistan'da 1972 yılında düzenlenen “Müslüman Öğrencilerin Sorunları ve Çözümleri” konulu konferansın bir çıktısı olarak الندوة العالمية للشباب الإسلامي “Dünya Müslüman Gençlik Derneği” (İng. World Assembly of Muslim Youth - WAMY) kurulmuştur. Uluslararası alanda bağımsız olarak hizmet veren İslami bir sivil toplum kuruluşudur (www.idsb.org, 2025).

Derneğin hedefleri; Müslüman gençlerin kimliğini korumak ve modern toplumda karşılaştıkları sorunların üstesinden gelmelerine destek olmak, ülkelerinde aktif ve ahlaklı vatandaşlar olmaları için onları eğitmek ve yetiştirmek, Müslüman olmayanlara İslam'ı kapsamlı bir sistem ve yaşam biçimi olarak en saf haliyle tanıtmak, Müslüman ve gayrimüslim örgütlere eğitim ve iş birliği yoluyla bu hedefleri yerine getirmeleri için yardım sağlamak, gençleri kötü alışkanlıklar ve sapkın fikir akımlarından korumak, İslam dünyasındaki gençlik örgütlerini tek çatı altında toplamak ve kurumlar arası iş birliği sağlamaktır (www.wamy.co.za, 2025).

Dernek bünyesinde dünya genelinde gençlik ve öğrenci sorunlarını ele almak amacıyla toplantılar, konferanslar, sempozyumlar, atölyeler düzenlenmektedir. Müslüman izci gruplarının kurulmasına yardımcı olunmakta, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Bengladeş, Malezya, Fas, Suudi Arabistan ve Ürdün’de bulunan daimi kamp alanlarında muhtelif tarihlerde kamplar düzenlenmektedir.

Bu organizasyonlar haricinde; Müslüman gençlere İslami bilgiler verilmesi, fikir ayrılıklarının azaltılarak ortak fikir birliğine varılması, diğer ülkelerde bulunan öğrenci oluşumlarına ve projelere maddi ve manevi destek olunması, gayrimüslimlere yönelik çeşitli dillerde hazırlanmış İslam’ı en iyi şekilde tanıtan kitaplar, broşürler ve dergiler gibi neşriyatların dağıtılması, tanınmış Müslüman şahsiyetlerin farklı ülkelere gönderilerek gençlere yönelik konuşma yapması temin edilmektedir. Derneğin bir diğer hizmeti de Kur’an-ı Kerim kayıtlarının kaset/cd formatında hazırlanması ve tüm dünya ülkelerine gönderilmesidir (Bilge, 1994: 26-27).

Gençlik eğitimi, gençlik gelişimi ve topluluklara hizmet kapsamında yapılan bu faaliyetler Dünya Müslüman Gençlik Derneğine Birleşmiş Milletler tarafından “İnsani ve Yardım Çalışmaları Örgütü” unvanını kazandırmıştır (www.wamy.co.za, 2025).

Dünya Müslüman Gençlik Derneğinin önceki başlıklarda ele aldığımız İslam İşbirliği Teşkilatı ve Dünya İslam Birliği (Râbitatü’l Âlemi’l İslami) ile yakın teması bulunmaktadır. Merkezi Riyad’da bulunan Dünya Müslüman Gençlik Derneğinin Cidde’de bir şubesi ve birçok İslam ülkelerinde temsilcilikleri bulunmaktadır (Bilge, 1994: 26-27).

Şekil 3.31: “الندوة العالمية للشباب الإسلامي” Kurum Logosu

Kaynak: www.wamy.com

3.5.6. İhvan-ı Müslimin

İhvan-ı Müslimin (الإخوان المسلمون) veya Müslüman Kardeşler olarak bilinen teşkilat, 1928 yılında Mısır’ın İsmailiye şehrinde Hasan el-Benna’nın öncülüğünde kurulmuştur. Bu teşkilat, kahvehane ve cami gibi toplumsal alanlarda davet ve tebliğ faaliyetleri yürüten ve İslam davası uğruna hayatlarını feda etmeye yemin eden ilk yedi üyenin desteğiyle şekillenmiştir (Büyükkara, 2022: 165).

Hasan el-Benna, 1932 yılı öncesinde klasik ve modern ilimlerle eğitim almış, ardından öğretmenlik ehliyeti kazanmak için öğretmen okuluna devam etmiştir. Eğitim hayatı boyunca çeşitli toplumsal ve gençlik yapılanmalarında görevler alarak, genç yaşlarda İslami davet faaliyetleri konusunda önemli deneyimler edinmiştir.

Abdülvehhab el-Hassafi'nin şeyhliğinde Hassafîyye tarikatına intisap etmiş, bu sayede sünnete dayalı dinamik bir davet anlayışı geliştiren mutasavvıflarla ilişkilerini güçlendirmiştir (Ganim, 1997: 307).

Hasan el-Benna, hatıralarında teşkilatın kuruluş amacını, "Ben, temeli ilim, terbiye ve cihat olan genel bir davayı başlatmaya çalışıyordum" şeklinde ifade etmekte ve bu temelleri, kapsayıcı İslam davetinin rükünleri olarak nitelendirmektedir (Erkilet, 2017: 230).

Teşkilatın yönetim organları; genel başkanlık olan el-Mürşidü'l-am, davetin ifasını denetleyen Mektebü'l-irşadi'l-am (genel irşad bürosu) ve teşkilatın en yüksek idari merci olan el-Hey'etü't-te'sisiyye (kurucu heyet) olmak üzere üç ana kısımdan oluşmaktadır. Vakıf; iktisadi, ilmi, sportif, kültürel, sosyal ve siyasi alanlarda faaliyet göstermiş ve çok yönlü bir şekilde gelişmiştir. 1928-1938 yılları arasındaki ilk on yılda, faaliyetlerin çoğu seminer, ders, hutbe, tören, seyahat ve kamp gibi toplumsal alanlarda gerçekleştirilmiş aynı dönemde gazete ve dergilerle de yayınlar yapılmıştır (Ganim, 2000: 582).

Teşkilatın kurulduğu yıllarda Mısır'daki genel duruma bakıldığında, halkın büyük bir kısmının yoksulluk içinde olduğu ve devletin sosyal hizmetleri yeterince yerine getiremediği görülmektedir. Bu eksiklikleri Müslüman Kardeşler, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla gidermiştir. İlk on yıl boyunca teşkilat, sosyal yardım, tebliğ ve davet faaliyetleri yürütmüştür (Akt. www.davetmektebi.com, 2025).

Müslüman Kardeşler Hareketi, İslam dünyasının karşılaştığı problemleri önceden tespit edip çözüm için ümmet bilinciyle hareket etmeyi ve dini tebliği ön plana çıkarmayı amaçlamıştır. Teşkilat, başlangıçta siyasetten uzak durmaya gayret etse de Filistin meselesinin etkisiyle Hasan el-Benna döneminden itibaren siyaset sahnesine girmeye başlamıştır. Hareket, özellikle Arap Baharı sürecinde önemli bir aktör olmuş ve bu dönemde sıkça gündeme gelmiştir.

Ancak Mısır'da ilk kez iktidara geldikten sonra çeşitli toplumsal ve siyasi şartlar nedeniyle bu pozisyonunu koruyamamış ve 3 Temmuz 2013'te Muhammed Mursi'ye yapılan darbenin ardından tekrar yasaklanmıştır. Bu olay, hareketin tutuklama ve baskı politikaları altında ezilmesine ve maddi ve manevi kazanımlarının kaybedilmesine yol açmıştır (Aydemir, 2021: 1-28).

İhvan-ı Müslimin Hareketi, 1930'lu yılların ortalarından itibaren Mısır dışında da faaliyet göstermeye başlamış ve günümüze kadar devam etmiştir. Avrupa'nın bazı ülkelerinde, Orta ve Kuzey Afrika'da, Pakistan, Ürdün, Sudan, Kuveyt, Yemen ve Suriye gibi Ortadoğu ülkelerinde bazen şubeler açmış, bazen farklı isimlerle kurumlar kurmuş, dolaylı yönden bazı kurumlara da ilham olarak bu alanlarda önemli bir rol oynamıştır (Görgün, 2000: 583).

Şekil 3.32: “الإخوان المسلمون” Kurum Logosu

Kaynak: www.ikhwanonline.com

3.6. Diğer Ülkelerde Tebliğ ve Davet Faaliyetleri ile Öne Çıkan Kurum ve Kuruluşlar

Türkiye, Amerika, İngiltere, Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinde tebliğ ve davet alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar haricinde diğer kıta ve bölgelerde tebliğ ve davet faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlardan birkaçına yer verilmiştir.

3.6.1. Al-Hikma Foundation

Al-Hikma Vakfı, 1980 yılında Sri Lanka'da kurulmuş, kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. Vakfın amacı, İslam'ın inanç esasları doğrultusunda Allah'ın mesajını yaymak ve O'nun nimetlerini ve sevgisini insanlığa ulaştırmaktır. Bu doğrultuda hem ana kara hem de uzak ve izole bölgelerde yaşayan toplumlara ulaşmayı hedeflemektedir. Vakıf, Müslümanlar ve gayrimüslimler dahil olmak üzere, toplumun sosyal ve kültürel açıdan dezavantajlı kesimlerinin sıkıntılarını hafifletmeye çalışmaktadır. Ayrıca bölgedeki Müslümanların yoksulluğunu ve sosyal adaletsizliği ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir.

Vakfın vizyonu, İslam'ı daha fazla insana ulaştırmak ve Müslüman olmayan toplulukların İslam'ı anlamalarını ve benimsemelerini sağlamaktır (www.ahfsrilanka.org, 2025).

Vakıf, İslam mesajını yayma faaliyetlerini güçlendirmek amacıyla İslami ağlar ve forumlarla aktif katılımında bulunmakta, bağlantılar kurmakta ve iş birlikleri sağlamaktadır. Aynı zamanda yetimlerin güvenliğini sağlamak, dul kadınların yaşam standartlarını yükseltmek ve onların ihtiyaçlarını karşılamak da vakfın öncelikleri arasındadır.

Al-Hikma Vakfı, gıda yardımı, acil durum yardımı, tıbbi yardım, engelli bakımı, geçim hibeleri, tarım araçları ve hammaddeleri, balıkçılık ekipmanları, su ve sanitasyon tesisleri, evsizlere barınma, eğitim desteği, giyim, dikiş makineleri ve sponsorluk programları gibi çeşitli yardımlar sunarak; fakirler, engelliler, dullar ve yetimler başta olmak üzere birçok ihtiyaç sahibine ulaşmaktadır. Ayrıca fakir ve muhtaç çocuklar ile evsizlere yeni barınaklar sağlamayı amaçlayan "Al-Hikma Sweet Home" projesi çerçevesinde son 8 yılda 300'den fazla ev inşa edilmiştir. Bu faaliyet vakfın en önemli projelerinden biri olarak öne çıkmaktadır (www.ahfsrilanka.org, 2025).

Şekil 3.33: “Al-Hikma Foundation” Kurum Logosu

Kaynak: www.ahfsrilanka.org

3.6.2. Jamaat-e-Islami Pakistan

Seyyid Ebul-A'la el-Mevdudi'nin girişimiyle, 1941 yılında Hindistan'da İslami uyanış hareketini başlatmak amacıyla kurulan teşkilat Kur'an ve Sünnet rehberliğinde İslam'ı sosyal hayatın temeli olarak yerleştirmeyi hedeflemiştir. Bu teşkilat, Güney Asya'daki önemli ve etkin İslami kuruluşlardan biridir. Teşkilatın temel yayın organı, aylık olarak yayımlanan Tercümanü'l-Şur'an dergisidir. İslami düzenin tesis edilmesi ve Allah'ın rızasına ulaşarak ahirette kurtuluşa ermek amacı doğrultusunda dört ana esas belirlenmiştir. Bu esaslardan biri, İslam'a davet konusunda açık ve yakın olan kişilere odaklanmak, onların hidayetleri için gayret göstermek ve bu kişilerin de diğer insanlara tebliğ ve davet yapmaları için çalışmalarını desteklemektir (Ahsan, 1993: 292).

Teşkilat, İslam'ın sadece Müslümanlar için değil, bütün insanlık için bir nimet olduğuna inanmaktadır. İslam, Allah'ın yeryüzünde doğan tüm insanlara gönderdiği hak din olarak kabul edilir. Bu nedenle teşkilatın hedefi, yalnızca Müslümanların değil, tüm insanlığın hayatını hak din üzerine kurmak ve bu amaca yönelik tebliğ ve davet faaliyetlerine yoğunlaşmaktır (www.jamaat.org, 2025).

Teşkilatın faaliyetlerinde siyaset önemli bir yer tutmaktadır. Din, hayatı düzenleyen temel bir fonksiyon olarak yalnızca inanç ve ibadet konularıyla sınırlı tutulmaz, siyaset de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Teşkilat, siyasetin dinin bir parçası olduğuna inanır ve siyasi düşüncelerin temelinde din anlayışının bulunması gerektiğini savunur. Din ve devlet, ya da din ve siyaset ilişkileri, Kur'an-ı Kerim'de yer alan hükümler doğrultusunda temellendirilmektedir. Bu bağlamda teşkilat siyasi otoritenin hedefleri, yönetim şekli ve halkın yönetime itaati gibi konuları Kur'an-ı Kerim ile ilişkilendirerek fikirlerini bu şekilde açıklamaktadır (Bağlıoğlu & Yağır, 2018: 6).

Teşkilatın yürüttüğü faaliyetler arasında; cihat, davet ve tebliğ, kurban, tefsir, hadis-i şerif, İslam esasları, toplumsal hayat, İslami ekonomi, oruç, İslam medeniyeti, ibadetler ve aile hayatı gibi konular başta olmak üzere ağırlıklı olarak Urduca 59 farklı kitap, internet sitesi aracılığıyla pdf formatında erişime sunulmaktadır. Ayrıca fetva ve dini danışma içerikli mektuplar da yayımlanmakta ve benzer konularda cevap arayan kişiler için yönlendirici etki etmektedir (www.jamaat.org, 2025).

Şekil 3.34: “Jamaat-e-Islami Pakistan” Kurum Logosu

Kaynak: www.jamaat.org

3.6.3. Islamic Union of Hong Kong (IUHK)

Hong Kong İslam Birliği, 110 yıldan fazla bir süre önce ticaret amacıyla Hong Kong'a yerleşen Hint Yarımadası ve Malay Takımadaları'ndan Müslümanlar tarafından kurulan, kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. Üyeleri; Türkler, Çinliler, Malezyalılar, Endonezyalılar, Filipinliler, Pakistanlılar, Hintliler, Bangladeşliler, Keşmirliler, Araplar, Afrikalılar ve Avrupalılardan oluşmaktadır.

Birliğin yönetimi 15 gönüllü üyeden oluşan bir genel konsey, başkan, başkan yardımcısı, onursal sekreter ve onursal hazinedardan oluşmaktadır. Masjid Ammar dahil olmak üzere Hong Kong'daki dört cami ve iki Müslüman mezarlığının yönetimini üstlenmektedir.

Birliğin merkez binası, Müslüman cemaatine yönelik bir anaokulu, erkekler ve kadınlar için ayrı abdesthaneler, Kur'an ve Arapça dersleri için sınıflar, helal gıda servisinin sunulduğu bir kantin, sağlık kliniği, idari ofisler ve konferans salonu gibi işlevsel alanlara sahiptir.

Ayrıca, Müslümanlar ve gayrimüslimler için dersler, konferanslar, eğitim kampları, gençlere yönelik çalışma grupları ve geziler düzenlenmektedir. Birlik, dini törenler, küçük çocuklara İslam'ı öğretmek amacıyla Arapça ve Kur'an okuma dersleri, Müslüman öğrencilere eğitim desteği, muhtaç öğrencilere burs hizmetleri de sunmaktadır.

Gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmalarında Arapça başta olmak üzere Çince, İngilizce, Urduca, Tamilce, Korece, Japonca, Malayca, Endonezyaca ve Tagalogca gibi dillerde kitaplar temin etmekte ve ücretsiz bir şekilde dağıtımını yapmaktadır. Merkez binasında bulunan kütüphane herkese açık bir şekilde çalışmakta, yetişkinler için İslam yazarları ve alimlerinin biyografileri gibi çeşitli İslami kitaplar ve öğrenim materyalleri çocuklar için iman, ibadet ve namaz hakkında temel bilgiler sağlayan materyaller sunulmaktadır. Ayrıca, internet erişimi, bilgisayar olanakları, fotokopi makinesi, yazıcı ve görsel-işitsel imkanlarla kamu hizmeti sağlanmakta ve özellikle gayrimüslimlerin de merkezi ziyaret etmeleri amaçlanmaktadır. Müslüman doktorlar ve hemşireler tarafından işletilen bir sağlık kliniği de randevulu olarak hizmet vermektedir.

Birlik, üyeleri için geziler, spor faaliyetleri, yürüyüşler, yaz kampları ve İslami dersler düzenlerken, doğal afet mağdurları ve muhtaç Müslümanlar için bağış toplama kampanyaları da düzenlemektedir. Ayrıca, yaşlılara periyodik ziyaretler, cenaze törenleri organizasyonu, Ramazan ve Kurban Bayramı organizasyonları, iftarlar ve yemekli etkinlikler düzenlemektedir. Camiler ve okulların inşa edilmesi, ihtiyaç duyulan bölgelerde su kuyuları açılması gibi hayır faaliyetleri de yürütülmektedir (www.iuhk.org, 2025).

Şekil 3.35: “Islamic Union of Hong Kong” Kurum Logosu

Kaynak: www.iuhk.org

3.6.4. The Australian Islamic Mission (AIM)

Avustralya İslam Misyonu (AIM), 1973 yılında Avustralya'nın Sidney bölgesinde bir grup Müslüman tarafından kurulmuştur. İslam dinini, inancını ve erdemini yaymayı hedefleyen, kar amacı gütmeyen, dini, hayırsever ve eğitim faaliyetlerini yürüten bir kuruluştur. Merkez imamının önderliğinde düzenli ibadetler, merkezin ana faaliyet alanlarından birini oluştururken, bunun yanı sıra merkez üyelerinin eğitim becerilerini ve uzmanlık alanlarını yansıtan çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu etkinlikler arasında dersler hem Arapça hem de İngilizce çalışma çevreleri, gençlik etkinlikleri, toplumla ilişkiler ve dinler arası diyalog etkinlikleri yer almaktadır. Ayrıca, mevsimsel etkinlikler arasında öğrencilere yönelik Yaz Kuran Kulübü, aile ve gençlik kampları ile ergenler ve yetişkinler için spor etkinlikleri de bulunmaktadır. Eğitim, kurumun en önemli odak noktalarından birini teşkil etmektedir. Bu bağlamda, 1994 yılından itibaren cumartesi günleri Punchbowl ve Güney-Batı Sidney'deki Liverpool şehirlerinde olmak üzere iki Arapça Dil Okulu işletilmektedir.

Bu okullar aracılığıyla binlerce öğrenciye Arapça öğretilmiş ve her yıl düzenli olarak 200'den fazla öğrenci kaydedilmiştir. 2008 yılında AIM, Kur'an ile ilişkili bilimler alanındaki, özellikle tecvit (okuma) öğrenimine yönelik artan talebi karşılamak amacıyla "The Dawn Quranic Institute" adlı ayrı bir kuruluş kurmuştur. Kuruluşundan itibaren bu enstitü, her yıl 1000'den fazla öğrenci kabul etmekte ve elliden fazla öğrencisini icazet ile mezun etmektedir. AIM, şu anda Sidney ve Melbourne'de olmak üzere iki bağımsız şubeye sahip olup, Avustralya'nın diğer bölgelerinde de üyeleri bulunmaktadır. Bu şubeler, kurumun faaliyetlerini daha geniş bir coğrafi alanda sürdürmesini sağlamaktadır (www.aim.org.au, 2025).

Şekil 3.36: “The Australian Islamic Mission” Kurum Logosu

Kaynak: www.aim.org

3.6.5. Islamic Dawah Movement of Southern Africa (IDM)

Güney Afrika İslam’a Davet Hareketi (IDM), 1977 yılında kurulmuştur. Hareket kurulduğu günden bu yana Güney Afrika’da İslam’ın mesajını yayma misyonuyla davet ve tebliğ faaliyeti yürütmektedir. Kuruluş, başlangıçta mütevazı bir yapıya sahipken, bugün ülkenin ve bölgenin en büyük davet organizasyonlarından biri haline gelerek, 40 yılı aşkın deneyimiyle İslam’a hizmet etmektedir. IDM'nin ana faaliyet alanlarından biri eğitim ve öğretimdir. Hareket, özellikle Afrika kökenli dezavantajlı topluluklara hitap etmekte ve onlara yönelik çeşitli dini, eğitsel ve sosyal hizmetler sunmaktadır. Kuruluş; mescitler, Kur’an eğitimi, sınıf blokları, imamlar ve öğretmenler aracılığıyla toplulukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamakta ve onları güçlendirmektedir. Aynı zamanda, bu eğitim çalışmaları, sosyal sorumluluk bilinciyle, bireylerin kişisel gelişimi ve toplumlarına katkı sağlama amacını gütmektedir. IDM, yıllar içinde birçok yerel ve uluslararası kuruluşla iş birlikleri kurarak sinerjik bir çalışma modeli oluşturmuştur. Bu iş birlikleri sayesinde mescitlerin ve diğer İslami merkezlerin kurulması, İslam’ın Güney Afrika’nın yerli Afrika toplulukları arasında yayılmasına büyük katkı sağlamıştır. İnternet sitesi aracılığıyla English, Zulu, Sotho, Afrikaans, Chichewa, Xhosa, Portuguese, Ranyankore dillerinde İslam’i eserler sunulmaktadır.

IDM, aynı zamanda sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmekte, sosyal yardım faaliyetleri ile İslam’ın sosyal adalet ve eşitlik gibi temel ilkelerini yaymayı ve yaşatmayı amaçlamaktadır (www.idmsa.org, 2025).

Islamic Dawah Movement
OF SOUTHERN AFRICA

Şekil 3.37: “Islamic Dawah Movement of Southern Africa” Kurum Logosu

Kaynak: www.idmsa.org

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM MERKEZİ VAKFI (KİM VAKFI)

Araştırmanın bu bölümünde KİM Vakfı iki kategoride ele alınacaktır. Öncelikle yönetim ve organizasyon stratejileri kapsamında; Kuruluş Süreci ve Tarihçesi, Yapısal Özellikler, Vizyonu ve Misyonu, Amaç ve Hedefler, Yönetim ve Teşkilat Şeması, Yapılanma ve Şubeleri, Partner Kurumlar ve İş Birlikleri, Finansman ve Kaynak Yönetimi, Proje Süreçleri: Tamamlanan ve Hedeflenen başlıklarında ele alınacaktır. Ardından KİM Vakfı tebliğ ve davet stratejileri kapsamında; Tebliğ ve Davette Faaliyet Alanları, Tebliğ ve Davette Muhataplara Yönelik Etkinlikler, Tebliğ ve Davette Faaliyet Mekanları, Tebliğ ve Davette Gönüllülük Çalışmaları, Gönüllülük Tanıtım Etkinlikleri, Gönüllülük Süreci, Gönüllülük Eğitimi: KİM Akademi, Tebliğ ve Davette Gönüllü ve İstatistikleri, Hizmet İçi Eğitimler, Mühtedi Takip Programı (NMC), Tebliğ ve Davette İhtida İstatistikleri, Tebliğ ve Davette Kullanılan Teknoloji Materyalleri, Tebliğ ve Davette Kullanılan Basım-Yayım Materyalleri, KİM Vakfı Sosyal Medya Kullanımı, KİM Vakfı İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri başlıklarında tebliğ ve davet yöntemleri incelenecektir.

KİM Vakfı ile ilgili bilgi ve dokümanlar; internet sitesi verileri, sosyal medya hesapları ve içerikleri, basında yer alan haberler başta olmak üzere, 26.10.2024, 14.12.2024, 15.02.2025, 01.3.2025 ve 23.04.2025 tarihlerinde yapılan kurum ziyaretlerinde KİM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Vakıf İcra Direktörü ile gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde elde edilmiştir.

4.1. KİM Vakfı Yönetim ve Organizasyon Stratejileri

Kültürlerarası İletişim Merkezi olarak hizmet veren KİM Vakfı, kültürlerarası iletişimi derinleştirmeyi, farklı inanç ve kültürlere sahip bireyler arasında daha sağlıklı bir ilişki kurarak tebliğ ve davet yapmak amacıyla kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. İstanbul'un tarihi ve kültürel mirasının sembolü olan camilerde, uluslararası ziyaretçilere İslamiyet'i anlatarak hem dinimiz hem ülkemiz hem de medeniyetimizin izlerini, günümüz dünyasına aktarmayı hedeflemektedir.

Bu doğrultuda KİM Vakfı, İstanbul'a yolu düşen gayrimüslim turistlerin, İstanbul'u sadece bir turistik rota olarak değil; aynı zamanda tarihimiz, medeniyetimiz ve İslam hakkında bilgi alabilmeleri için bir iletişim merkezi olarak hizmet vermektedir. Kabul görmektedir ki İstanbul sadece bir turizm merkezi değil, aynı zamanda dini ve kültürel bir merkez olarak asırlardır varlığını sürdürmektedir.

Yürütülen tebliğ ve davet çalışmaları ve diğer faaliyetleri, ziyaretçilerin İstanbul'un dini ve kültürel yapısını daha derin bir şekilde anlamalarına imkan tanımaktadır. Bu çalışmalar, Türk kültürü ve misafirperverliğini yansıtmakla beraber İslam dini hakkında bilgi aktarmayı da içermektedir. Tarihi eserlerin ve dini yapıların tanıtılmasıyla başlayarak; İslam'ın iman ve inanç temellerini aktarabilmek için birebir görüşmeler, seminerler, konferanslar ve kültürel etkinlikler, tarihi yarım ada turları, konaklama hizmeti ile İslam'ın evrensel mesajını daha iyi anlamalarına, İslam hakkında merak ettikleri sorulara cevap bulmalarına olanak sağlanmaktadır.

KİM Vakfı'nın bu hedef ve gayeler doğrultusunda yerine getirmeye çalıştığı tebliğ ve davet faaliyetleri her ne kadar sahada gerçekleşse de arka planda bir yönetim ve organizasyon süreçleri gerektirmektedir. Vakıf hizmetlerinin tek taraflı ilerlenmesi halinde oluşabilecek kaos hem vakfın hizmetlerini olumsuz yönde etkileyecek hem de sahada görev alan gönüllülerin motivasyonunu etkileyecektir. Öneme binaen organizasyon süreçlerine değinilecektir.

4.1.1. Kuruluş Süreci ve Tarihçesi

2009 yılında Bahreyn'de gerçekleştirilen Discover Islam organizasyonuna katılan bir grup Türk katılımcı, "Camilerde İslam'ı nasıl tanıtabiliriz?" başlıklı iki haftalık bir eğitime iştirak etmişlerdir. Eğitim süreci boyunca, her yıl milyonlarca turist ziyaret ettiği Türkiye'de benzeri bir çalışmanın nasıl uygulanabileceği üzerine fikir yürütülmüştür. Bu sürecin ardından, İstanbul'da yürütülecek faaliyetlerin ilk adımı Sultanahmet Camii'nde atılmış, daha sonra çalışmalar Süleymaniye Camii'ne taşınmıştır. 2010 yılından itibaren sürdürülen bu etkinlikler vasıtasıyla, binlerce yabancı ziyaretçiyle birebir temas kurulmuş ve çeşitli sohbetler aracılığıyla İslam hakkında bilgi paylaşımında bulunulmuştur.

KİM Vakfı'nın ilk çalışmalarına Sultanahmet Camii'nde başlanmıştır. Namaz vakitlerinde camiye gelen turistlerin içeri alınmadığı zamanlarda, gönüllüler aracılığıyla “Sizlere cami hakkında bilgi verelim mi?” veya “İslam hakkında bilgi almak ister misiniz?” gibi sorularla, cami hakkında bilgi almak isteyen gayrimüslim turistlere yönelik sunumlar yapılmıştır. Bu etkinlikler, caminin karşısında bulunan Sıbyan Mektebi'nde gerçekleştirilmiştir. 2015 yılından itibaren KİM Vakfı, faaliyetlerine Sinanpaşa Medresesi'nde devam etmiştir. 2018 yılında ise vakıf merkezi, eğitimler, sunumlar, misafirlerin ağırlanması ve ikramlar ile yönetim süreçlerinin yürütüldüğü hizmet binasına, Süleymaniye'ye taşınmıştır. Vakıf merkezi olarak kullanılan hizmet binası Süleymaniye Camii'ne oldukça yakın bir konumda yer almaktadır.

4.1.2. Yapısal Özellikler

KİM Vakfı, herhangi bir kurum veya kuruluşa bağlı olmayan bağımsız bir organizasyondur. Ehli sünnet çizgisinde bulunan tüm İslami kuruluşlarla kendi misyonu doğrultusunda topluma hizmet etmeyi ve İslamiyet'i tanıtmayı amaçlayan bağımsız bir yapıya sahiptir. Bağımsızlık, vakfın faaliyetlerini özgürce yürütebilmesini ve tüm çalışmalarını kendi vizyonu çerçevesinde şekillendirebilmesini sağlamaktadır. KİM Vakfı şu anda yalnızca İstanbul'da hizmet vermektedir. Vakıf, İstanbul'da yürüttüğü faaliyetlerle misyonunu yerine getirmekte ve çeşitli programlar düzenlemektedir. Vakfın faaliyetleri personel ve özellikle gönüllülerin desteği ile yürütülmektedir. Cami merkezli bir organizasyon olan KİM Vakfı'na uzaktan da destek olunabilen birimler mevcuttur. Bu sayede İstanbul dışında farklı bölgelerdeki kişiler de vakfın çalışmalarına katkı sağlayabilmektedir. Gönüllü olmak için çok fazla kriter bulunmama ile birlikte belli bir formasyona sahip ve yabancı dil noktasında yetkin gönüllüler vakıf faaliyetlerine kabul edilmektedir. Gönüllülük bilincine sahip, yabancı dil bilen ve İslamiyet'i anlatma motivasyonu taşıyan farklı beceri ve deneyimlere sahip bireyler gönüllü olarak kabul edilmektedir.

Vakıfla ilgili istatistikler 2021 yılı itibariyle daha sistematik ve düzenli tutulmaya başlanmıştır. Konular içerisinde bölümle ilgili istatistiklere grafikler aracılığıyla değinilecektir.

4.1.3. Vizyonu ve Misyonu

Vakfın vizyonu; “Türkiye’de ve uluslararası alanda davet faaliyetlerinde öncü bir kurum haline gelmeyi hedefliyoruz. Farklı dillere vâkıf gönüllü ekibimizle, İslam’ın kültürünü, mirasını ve kadim değerlerini daha geniş kitlelere ulaştırmayı ve bu yolda hizmet etmeyi gaye ediniyoruz. Tarihi camilerde faaliyet göstermek üzere kurumlar, vakıflar ve çeşitli kuruluşlarla iş birlikleri kurarak ve bu sahada rehberlik vazifesini üstlenerek, hakikati arayanlar için samimi ve irfan dolu bir mekân tesis etmeyi amaçlıyoruz. İman ve idrak temelinde, muhabbet ve marifetle yoğrulmuş bir zümrenin gelişip serpilmesine vesile olmayı arzuluyoruz” şeklinde ifade edilmektedir.

Vakfın misyonu; “Tarihi ve kadim camilerimize gelen gayrimüslim ziyaretçileri en iyi şekilde ağırlamayı gaye ediniyoruz. Bu sahada kabiliyetli ve tecrübeli ekip arkadaşlarımız ve gönüllülerimiz vesilesiyle, İslam’ın hakikatini aslına muvafık biçimde anlatmayı, İslam’a dair tereddütleri gidermeyi ve muhtelif kültürler arasında insicamı kuvvetlendirmeyi hedefliyoruz. Ayrıca, İslam’la şereflenen kimselere mihmandarlık ve mentorluk yaparak onlara ilmî ve manevi destek sunuyoruz ve rehberlik ediyoruz” şeklinde belirtilmektedir.

4.1.4. Amaç ve Hedefler

KİM Vakfı'nın amacı, farklı inançlara ve kültürlere sahip gayrimüslimlerle sağlıklı bir iletişim kurarak İslam’ın temel mesajını yaymak, tebliğ ve davet faaliyetleri yürütmektir. Vakıf, İslamofobi ile mücadele etmeyi ve gayrimüslimlere, doğru İslami bilgi sunmayı da hedeflemektedir. Ayrıca Türk kültürünü ve misafirperverliğini tanıtarak ülkemiz hakkında olumlu bir izlenim bırakmak amacındadır. İslam’ı kabul eden bireylere yönelik gelişim ve dini eğitim programları sunarak, onların ihtidalarını sürdürmelerine ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı da amaçlamaktadır.

KİM Vakfı'nın hedefleri; Süleymaniye Camii merkezli tebliğ ve davet yönteminin öncülüğünde ülkenin farklı bölgelerinde tebliğ ve davet girişimleri başlatma ve destekleme hedefi bulunmaktadır. İstanbul'da Büyük Çamlıca Camii ve Cedid Mehmet Efendi Medresesi'nde yakın bir zamanda tebliğ ve davet faaliyetlerinin başlatılması hedeflenmektedir. Bursa'da Yeşil Camii, Konya'da Sultan Selim Camii, Alanya Süleymaniye Camii ve Antalya'da Yivli Minare Camii başta olmak üzere gönüllü ekiplerinin, ağlarının ve bağışçılarının maddi destekleriyle tebliğ ve davet faaliyetlerini Türkiye'nin her köşesine yaymayı hedeflemektedir.

Ayrıca bu yeni camiler için yazılımı tamamen KİM Vakfı'na ait olan tablet uygulamasında içerikler geliştirilmektedir.

KİM Vakfı, tebliğ ve davet faaliyetlerinin kapsamını genişlettikçe, İslam mesajını yeni yerlere taşıyacak aktif gönüllülere ihtiyaç duymaktadır. İnsan Kaynakları Departmanı, 2025 yılı sonuna kadar mevcut gönüllüleri teşvik etmeye devam ederken, en az 110 yeni gönüllü yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Vakıf, fıkıh ve akide bilgilerini geliştirmek amacıyla saygın İslami kuruluşlarla iş birliklerine gitmeyi, ayrıca Musab bin Umeyr Camii tebliğ ve davet eğitimlerinin her 6 ayda bir düzenlemeye devam etmeyi hedeflemektedir.

Vakıf, saha stajyer adaylarını motive etmek ve takip etmek amacıyla bir "Saha Eğitim Mentorluk Sistemi" geliştirmeyi planlamakta olup, diğer davetçilerin deneyimlerinden faydalanılmasını sağlamayı, ayrıca yerel ve uluslararası isimleri veya konuşmacıları davet ederek, haftada bir kez düzenlenen "Terbiye Serisi" eğitimlerine devam etmeyi hedeflemektedir.

Vakıf, gelecekteki yönelimler doğrultusunda gönüllülere yönelik, şehadet getiren yeni Müslümanlarla nasıl iletişim kuracakları konusunda daha fazla eğitim vermeyi, ayrıca yeni Müslümanların ülkelerine döndüklerinde ihtidalarını desteklemek amacıyla, diğer İslami örgütlerle ağlarını genişletmeyi, böylece yeni Müslümanların ülkelerinde bir topluluk ve bilgi kaynağı bulabilmeleri amacıyla çalışma yapmayı hedeflemektedir.

Vakıf, online seminerlerine devam etmeyi, "Mühtedi Takip Birimi – New Muslim Care (NMC)" kapsamında eğitmen sayısını artırmayı ve eğitim programlarını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, mentor sayısının artırılması için çalışmalar yapılarak yılda birkaç kez farklı dillerde "Birlikte Büyüme" programları düzenlenecektir. Her yeni gönüllüye bilgi aktarımının sağlanabilmesi için birkaç ayda bir "Kelime-i Şehadet Eğitimi" düzenlenmesi de hedeflenmektedir.

4.1.5. Yönetim ve Teşkilat Şeması

KİM Vakfı yönetim organları; mütevelli heyeti, yönetim kurulu ve denetim kurulundan meydana gelmektedir. Mütevelli Heyeti toplamda 34 kişiden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu, 1 başkan, 4 üye ve 1 yedek üyeden oluşarak toplamda 6 kişiden meydana gelmektedir. Üyelerden birisi aynı zamanda Vakıf İcra Direktörü olarak görev yapmaktadır.

Denetim Kurulu ise 3 asıl üye ve 1 yedek üyeden oluşarak toplamda 4 kişiden oluşmaktadır.

KİM Vakfı'nın yönetim yapısı, vakfın faaliyetlerini etkili bir şekilde yürütebilmek için çeşitli alanlarda görev yapan ekiplerden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu, başkan, iç denetçi ve üyelerden oluşan bir yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu'nun altında, Vakıf İcra Direktörü liderliğinde bir ekip bulunmaktadır. İcra Direktörünün yardımcısı da görevlendirilmiştir. İnsan kaynakları yönetimi, bir insan kaynakları yöneticisi tarafından yürütülmektedir ve bu birimin altında, gönüllü kazanımı, davet eğitimi, misafirhane yönetimi gibi önemli alanlarda çeşitli koordinatörler yer almaktadır.

Vakfın idari işlerini yürüten bir idare yöneticisi bulunmakta olup, idari işler, mutfak ve temizlik, giysi yardımı gibi faaliyetlerin düzenlenmesini sağlamaktadır. Finansal işler ise muhasebe birimi tarafından takip edilmektedir. Bilgi teknolojileri alanında, iç dokümantasyon yönetimi, tablet desteği ve web sitesi yönetimi gibi işler farklı ekip üyeleri tarafından yürütülmektedir. Planlama koordinatörü de ayrıca atanmış bulunmaktadır.

Vakfın davet faaliyetlerini yürüten koordinatörler, farklı cami ve bölgelerdeki görevli kişileri kapsamaktadır. Online iletişim ve “Yeni Müslüman Programı (NMC)” gibi alanlarda da birimler faaliyet göstermektedir. NMC alanında yöneticiler ve mentorluk koordinatörleri atanmış olup, “A Step Away – Bir Adım Ötede” programının koordinatörlüğü de ayrı bir pozisyonla yönetilmektedir.

Medya ve halkla ilişkiler alanlarında da belirli görevli ekip üyeleri bulunmaktadır. Bu yapı, vakfın misyonunu yerine getirebilmesi için gerekli olan organizasyonel işleyişi sağlamaktadır.

4.1.6. Yapılanma ve Şubeleri

KİM Vakfı kurulduğu 2010 yılından bugüne yalnızca İstanbul'da hizmet vermiştir. Halen İstanbul dışında, ulusal ve uluslararası konumda şubesi bulunmamaktadır. İstanbul'da sunulan tebliğ ve davet faaliyetlerinin her anlamda tam olarak kurumsallaşmadan yurt içinde veya yurt dışında şubeleşmeye gidilmesine sıcak bakılmamaktadır. Nitelikli bir hizmet sağlama noktasında zafiyete yol açabilme ihtimali olduğu için tebliğ ve davet gibi oldukça önemli bir konuda bu riskin iyi değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Vakfın en önemli hizmet yürütücüleri gönüllülerdir. Gönüllüler sahada gayrimüslimlerle birebir iletişime geçen çekirdek kadroyu oluşturmaktadır. Vakıf hizmetlerinin diğer lokasyonlarda başlatılabilmesi için en önemli ihtiyaç her şeyden önce nitelikli ve belli bir formasyona sahip ve yabancı dil bilgisi yüksek gönüllü adaylarının varlığı ile mümkün olabilmektedir. İstanbul özelinde ele almak gerekirse Süleymaniye Camii'nde gönüllüler, kitaplık ve tablet uygulaması ile ziyarete gelen gayrimüslim turistlere ulaşılabilir. Süleymaniye Camii dışında hizmet sunulan diğer camilerde gönüllülerin sayısı sınırlı sayıda kalmakta ve gönüllüler dışında alternatif olarak yalnızca broşürler ve kitaplık hizmeti sunulabilmektedir. Tüm bunlarla birlikte ulusal düzeyde diğer illerde merkezi camilerde tebliğ ve davet faaliyeti ile ilgili hedefler vakfın planı dahilindedir. Uluslararası düzeyde ise özellikle Türkiye'de şahadet ettikten sonra ülkesine dönen mühtedilerin İslam dini ile ilgili dini vecibelerini devam ettirebilmeleri, Müslüman toplulukla bir araya gelebilecekleri ve doğru İslami bilgiye erişebilecekleri kuruluşlarla ortaklık yapma amacı bulunmaktadır. Görülmektedir ki gönüllüler KİM Vakfı hizmetlerinin yürütülmesinde ana ögeyi oluşturmaktadır. Bu nedenle henüz İstanbul dışında yaygınlık, şubeleşme ve dalları ile ulusal ve uluslararası yapılanması henüz bulunmamaktadır.

4.1.7. Partner Kurumlar ve İş Birlikleri

KİM Vakfı; eğitim kurumları, devlet daireleri, küresel Müslüman örgütleri ve birçok diğer kuruluşla iş birlikleri organize etmiş ve bu iş birliklerine katılım göstermiştir. Vakıf, kapsamlı faaliyetlerini genişletmekte ve halkla ilişkilerini geliştirmeye yönelik çabalarını sürdürmektedir. Bu girişimler ile daha fazla katılımcıya özellikle gönüllüye ulaşmayı ve etkili, üretken ilişkiler kurmayı hedeflemiştir. Vakfın bu doğrultudaki çalışmaları da devam etmektedir.

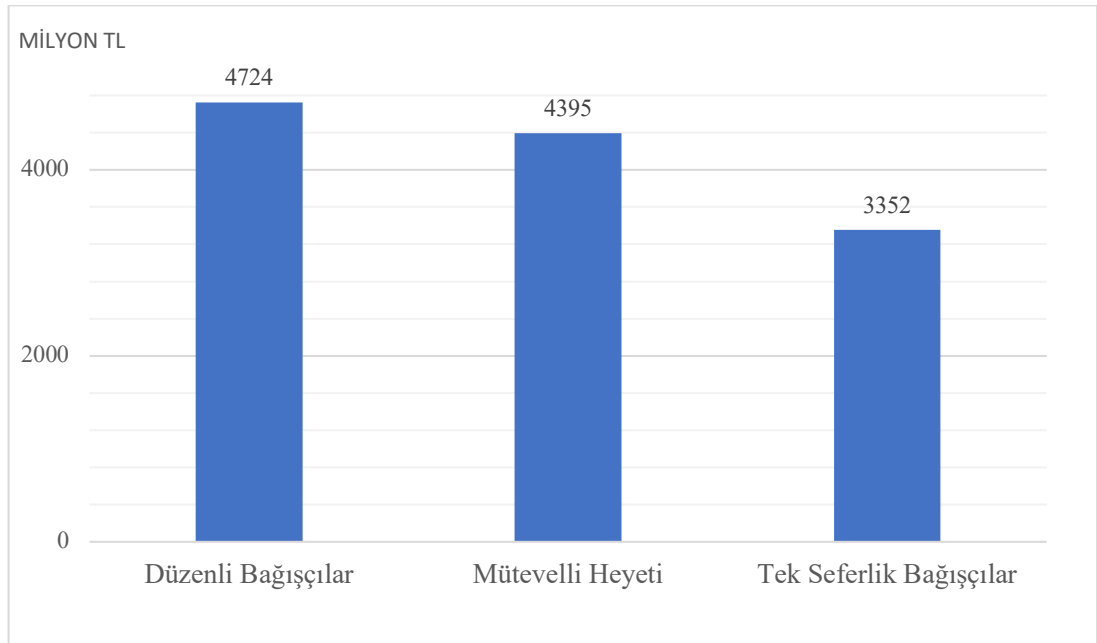
Vakfın ulusal ve uluslararası Müslüman organizasyonlarıyla iş birliği yaptığı ve tanınmış bazı şahsiyetleri ağırladığı belirtilmektedir. İş birliği yapılan organizasyonlar ve konuk edilen isimler; Ummatics, TÜGVA, Türkiye İlahiyatçılar Derneği, Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, IERA ve John Fontain, Bayyinah ve Numan Ali Khan, Majlis of Istanbul Muslims, İstanbul İlim ve Kültür Vakfı, Bridges Foundation ve Fadel Soliman, Ensar Vakfı, Sheikh Danish Qasim, Ustadha Ghada Khafagi, Reshad Strik, Joram van Kleveren ve Basirah Institute. Bu iş birlikleri ve etkinlikler ile ulusal ve uluslararası düzeydeki etkileşimin ve toplulukla olan bağların güçlendirilmesi amaçlanmıştır. 2024 yılı itibarıyla çeşitli devlet kurumlarıyla protokoller imzalamıştır.

Bu kurumlar arasında; Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul Valiliği, İstanbul Müftülüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Konya Valiliği ve Konya Müftülüğü bulunmaktadır.

Eğitim alanında da önemli adımlar atılmış ve farklı seviyelerdeki okul ve öğrenci toplulukları KİM Vakfı'nı ziyaret etmiş veya vakıf tarafından ağırlanmıştır. Bu kapsamda; Fatih Sultan Mehmed Vakıf Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi İslam Araştırmaları Kulübü, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Kulübü, Sabancı Üniversitesi Subuh Kulübü, İbn Haldun Üniversitesi, Sabahattin Zaim Üniversitesi, Gebze İslami İlimler Eğitim ve Kültür Merkezi, İhsan Uluslararası Okulları, Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi, İftah İslami İlimler Akademisi yer almaktadır.

4.1.8. Finansman ve Kaynak Yönetimi

KİM Vakfı'nın gelir kaynaklarına bakıldığında üç önemli aktör karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; müteveli heyeti, düzenli bağışçılar ve tek seferlik bağışçılar olmak üzere üç kategoride değerlendirilmektedir. Grafik 4.1'de 2024 yılına ilişkin bağışçılara ait gelirler gösterilmektedir.

Grafik 4.1: 2024 Yılı Gelir/Bağış Kaynakları Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

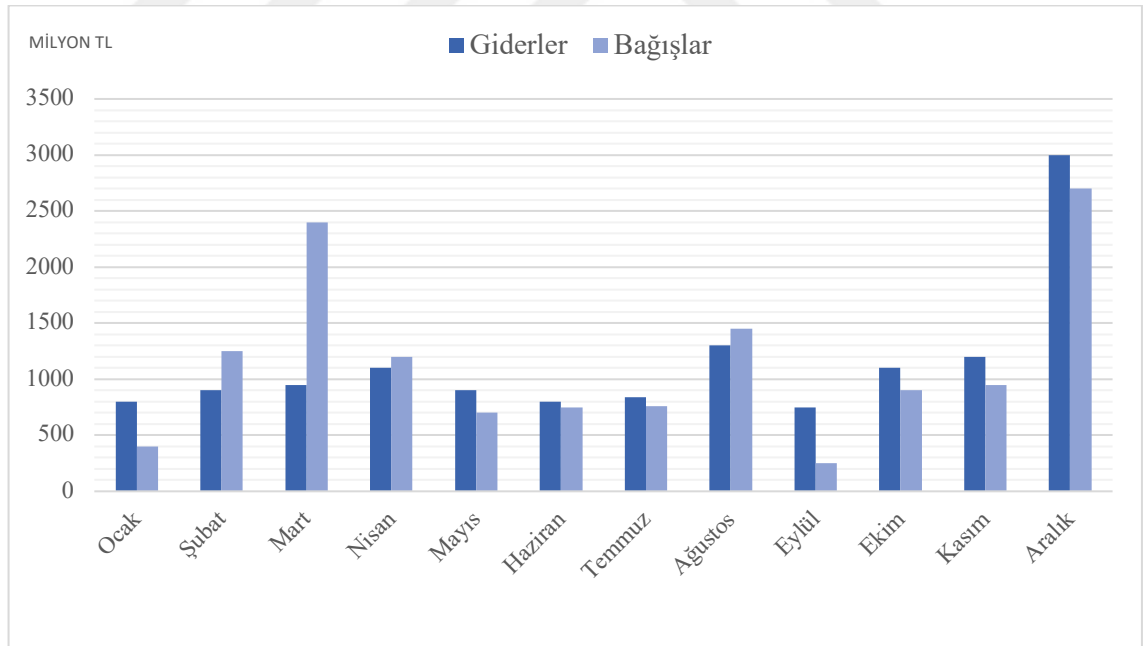
Düzenli Bağışçılar; en yüksek geliri sağlayan gruptur ve 4.7 Milyon TL gelir elde edilmiştir. Düzenli bağışçılar, organizasyon için sürekli ve güvenilir bir gelir kaynağı oluşturması yönüyle organizasyonun mali sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir.

Mütevelli Heyeti; 4.3 Milyon TL gelir sağlayan ikinci büyük bağışçı grubudur. Mütevelli heyeti üyelerinin katkıları organizasyonun mali yapısına önemli ölçüde katkı sağlamaktadır.

Tek Seferlik Bağışçılar; 3.3 Milyon TL gelire üçüncü sırada yer almaktadır. Tek seferlik bağışçılar zaman zaman yapılan bağışlarla organizasyona katkı sağlamaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde 2024 yılında vakfın gelirlerinin büyük kısmının düzenli bağışçılardan ve mütevelli heyetinden sağlandığı, tek seferlik bağışçılar tarafından sağlanan gelirin ise daha sınırlı olduğu gözlenmektedir.

2024 yılına ait bir diğer husus da aylık gelir-gider dengesidir. Vakfın mali yapısındaki dalgalanmaları ve yıl boyunca elde edilen bağışlar ile giderler arasındaki denge Grafik 4.2’de gösterilmektedir.

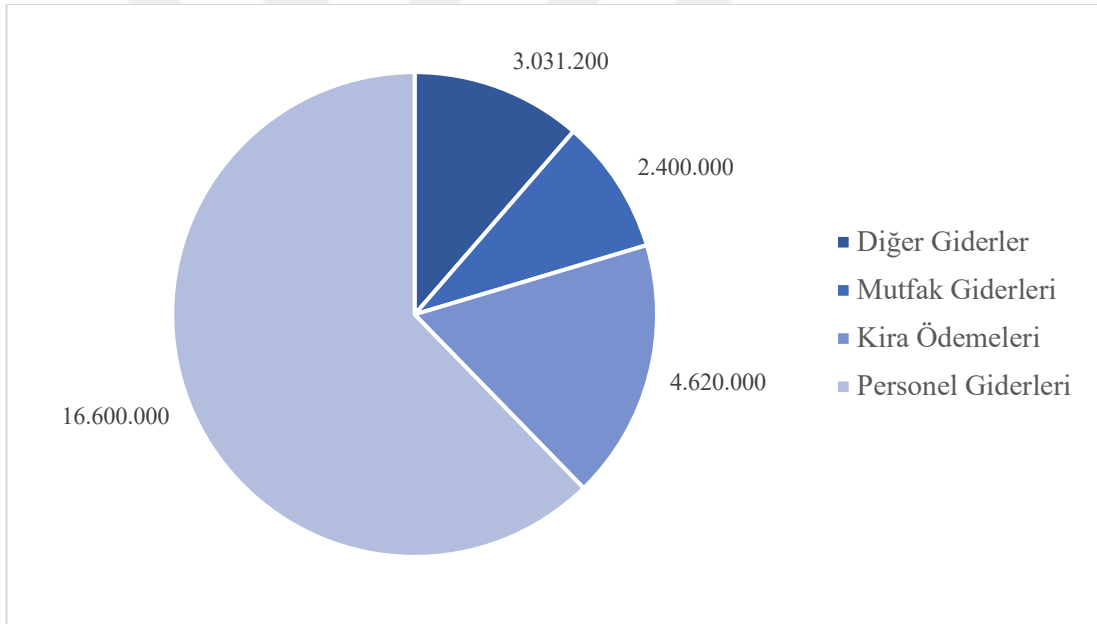
Grafik 4.2: 2024 Yılı Aylık Gelir-Gider Dengesi Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Veriler incelendiğinde giderler ve bağışlar arasında belirgin değişiklikler gözlenmektedir. Genel olarak vakfın mali yükü zaman zaman artmış ancak bağışların da değişken bir şekilde bütçeyi desteklediği bir dönem yaşanmıştır. Özellikle bazı aylarda giderler bağışları aşarken, diğer aylarda bağışlar giderleri fazlasıyla karşılamış ve finansal dengeyi olumlu yönde etkilemiştir.

Şubat, Mart, Nisan ve Ağustos aylarında giderler; bağışların gerisinde kalmış, diğer Ocak, Mayıs, Haziran, Temmuz, Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında ise bağışların üzerine çıkarak artmıştır.

2025 yılı bütçe planına ilişkin veriler, vakfın tahmin edilen giderlerinin dağılımını göstermektedir. Bu kapsamda Grafik 4.3'te çeşitli gider kalemleri arasındaki paylar gösterilmektedir. Vakfın harcama kalemlerinde en fazla payı sırasıyla personel giderleri, kira giderleri, diğer öngörülemeyen muhtelif giderler ve son sırada mutfak giderlerinin olduğu görülmektedir.

Grafik 4.3: 2025 Yılı Bütçe Planı (Türk Lirası) Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Personel giderleri, ayrılan 16.6 milyon TL'lik bütçe ile en büyük paya sahip olan bu kalem, bütçenin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Ayrıca vakfın personel giderlerine büyük bir kaynak ayırdığını göstermektedir. İş gücünün maliyetlerini karşılamak için ayrılan bu bütçe organizasyonun sürdürülebilirliği için kritik bir öneme sahiptir.

Kira ödemeleri de, önemli bir paya sahiptir ve 4.6 milyon TL'lik bir bütçeye sahiptir. Vakfın faaliyetlerini sürdürebilmesi için kira ödemelerine büyük oranda bütçe ayırdığını göstermektedir. Kira giderleri organizasyonun fiziki varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan bir harcama kalemi olarak öne çıkmaktadır.

Mutfak giderleri kategorisi, 2.4 milyon TL olarak belirlenmiştir. Mutfak giderleri, vakfın sunduğu hizmetlerde yiyecek ve içecek ihtiyacının önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Vakıf merkezini ziyaret eden gayrimüslim ve Müslüman tüm misafirlere yemek, çay, kahve ve tatlı olmak üzere ikramlarda bulunmaktadır.

Diğer giderler kategorisi 3.0 milyon TL'lik paya sahiptir. Diğer giderler vakfın öngörülemeyen çeşitli operasyonel ihtiyaçlarını ve harcamalarını kapsamaktadır.

4.1.9. Proje Süreçleri: Tamamlanan ve Hedeflenen

KİM Vakfı'nın Süleymaniye Camii'nde yürüttüğü bazı önemli projeleri bulunmaktadır. Dört başlık altında düzenlenen bu projeler, ziyaretçilere İslamiyet hakkında bilgi edinme fırsatı sunmak ve camilere gelen yabancı turistlerle etkileşimi güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Etkileşimler; KİM Vakfı, camilere gelen yabancı turistlere 13 farklı dilde sohbetler düzenlemekte ve bu sohbetlerde İslamiyet ve camilerin tarihi hakkında bilgi vermektedir. Bu etkinlik, farklı kültürlerden gelen ziyaretçilerle etkili bir iletişim kurmayı bu sayede tebliğ ve davet yapmayı amaçlamaktadır.

Tablet Projesi; vakfın özel yazılımı ile hazırlanan Cami-Tablet projesi, 12 farklı dilde, ziyaretçilere cami ve İslamiyet hakkında bilgi edinme imkanı sunmaktadır. Bu proje, ziyaretçilerin dil bariyerini aşarak, cami hakkında bilgilendirilmesini sağlamak ve daha erişilebilir bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Kitap ve Broşürler; vakıf, Kuran-ı Kerim mealı ve broşür basımına büyük bir bütçe ayırarak bu materyalleri camilerde aktif olarak dağıtmaktadır. Kitap ve broşürler, İslamiyet'in öğretilerini daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla kullanılmakta, ziyaretçilerin dini bilgi edinmelerine olanak tanımaktadır.

Sertifika projesi kapsamında Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ile KİM Vakfı arasında yapılan protokol kapsamında tebliğ ve davette bulunan gönüllülerin sertifika alması ve cami içinde hizmet ederken üzerlerinde taşıdıkları gönüllü kartlarının üzerinde bu sertifika numaralarının yer alması sağlanmaktadır.

Böylece gayrimüslim turistlerin kendilerini güvende hissetmesi ve çalışmaların hem resmiyet hem de kayıt altına alınması sağlanmaktadır.

Bu projeler, İslamiyet'in doğru bir şekilde tanıtılmasını ve farklı kültürlerden gelen ziyaretçilerin İslam hakkında daha fazla bilgi edinmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Hedeflenen projeler kapsamında da tablet projesinin hemen her camide sunulması için çalışmalar sürmektedir. Tablet yazılımı sayesinde herhangi bir yönlendirme yapılmaya bile kullanıcılar birçok farklı dilde bilgi alabilmektedir. Tebliğ ve davet çalışmalarında bulunan gönüllülerin bulunduğu Süleymaniye Camii'nde zaman zaman dil engeli ile karşılaşabilmektedir. Bu gibi durumlarda tablet hizmetinden istifade edilmektedir. Hedefler başlığında değindiğimiz İstanbul ve diğer illerde yeni başlatılması planlanan merkezi camiler için de tablet hizmetinin sunulması ve daha fazla geliştirilmesi hedeflenmektedir.

4.2. KİM Vakfı Tebliğ ve Davet Stratejileri

İstanbul'a her yıl çok sayıda turist gelmekte ve turistlerin büyük kısmı gayrimüslimlerden oluşmaktadır. Bu gayrimüslim turistler Müslüman bir ülkede hem tarihi önemi hem de ihtişamı ile arz-ı endam eden camileri ziyaret etmektedir. Asr-ı saadette bir çok sahabe Allah'ın mesajını yaymak için tebliğ davet için uzak diyarlara göç etmiş ve kendi memleketlerinden çok uzaklarda defnedilmişlerdir. Bugün ise günümüz şartlarında değişen ve gelişen seyahat seçenekleri ile gayrimüslimler tabiri caizse davetçinin ayağına kadar gelmektedir. Hal böyle iken neden bu fırsatı değerlendirmeyelim düşüncesiyle harekete geçen KİM Vakfı tebliğ ve davet faaliyetlerinde bulunmak üzere organize olmuştur.

Vakıf cami merkezli tebliğ ve davet çalışmalarını esas alarak hizmet sunmaktadır. Tebliğ ve davet süreçleri tedrici olarak hedef kitleye sunulmaktadır. Camide yapılan bilgilendirmeler sonucunda daha detaylı bilgi almak isteyen gayrimüslim ziyaretçiler vakıf merkezinde ağırlanmaktadır.

4.2.1. Tebliğ ve Davette Faaliyet Alanları

KİM Vakfı'nın faaliyet alanları gayrimüslim turistler ile İstanbul'da ve diğer illerde ikamet eden gayrimüslimlere yönelik çalışmalarla sınırlıdır. Yani İslam dinini henüz kabul etmemiş olan tüm gayrimüslimler KİM Vakfı'nın hedef kitesidir. Vakıf; faaliyet planlarını, bütçesini, eğitimlerini, projelerini bu kesime hitaben değerlendirmektedir.

Vakfın faaliyet alanı tebliğ ve davet çerçevesinde ilerlemektedir. Bu kapsamda yürütülen çalışmalar;

- Cami merkezli, birebir tebliğ ve davet yöntemiyle İslamiyet'in tanıtımı.
- Kur'an-ı Kerim mealleri, bilgilendirici İslami broşürler ve kitapçıkların dağıtımı.
- Camilerdeki turistlerin yoğun olduğu alanlarda tabletler aracılığıyla Cami ve İslam hakkında bilgilendirme yapılması.
- Vakıf merkezinde turistleri ikramlarla ağırlayarak Camii ve İslam hakkında sunumlar yapılması.
- Ramazan ayında ve diğer zamanlarda yıl boyunca her perşembe günü turistlerle iftar sofralarının paylaşılması.
- Yeni Müslümanlara yönelik mentorluk ve destek programları.

Bu faaliyetler ile Vakıf, İslam'ı geniş kitlelere etkili bir şekilde ulaştırmayı ve hedef kitlesine yönelik topluluk içindeki bağları güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Vakıf prensipleri gereği tüm faaliyetler, ziyaretçilerden kesinlikle herhangi bir ücret talep edilmeden gerçekleştirilmektedir.

KİM Vakfı bu faaliyet alanlarında çalışmalarını yürütürken ihtiyaç duyulan en önemli ihtiyaç yabancı dil ihtiyacıdır. İletişim kurabilmek için her alanda ihtiyaç duyulan dil ve konuşma ihtiyacı İslam dininin tebliği ve daveti söz konusu olduğunda daha fazla önem kazanmaktadır. Vakıf, faaliyet alanlarındaki hizmetlerini ifa ederken ziyaretçilere, dünya çapındaki nitelikli gönüllüleri sayesinde 14 dilde bilgi sunmaktadır. Tebliğ ve davet edilen dilleri şu şekilde sıralamak mümkündür; İngilizce, İspanyolca, Portekizce, Fransızca, İtalyanca, Almanca, Flemenkçe, Rusça, Ukraynaca, Çince, Japonca, Korece, Lehçe ve Hintçe.

Geniş bir yelpazede sunulan dil hizmeti, farklı dil ve kültürlerden gelen turistlere İslam hakkında bilgi sunmayı sağlamakta ve küresel bir etki oluşturma çabalarını desteklemektedir. Bu çabalar Türk ve ümmetin diğer kesimlerinden gelen çeşitli dillerdeki gönüllülerin desteğiyle birlikte daha fazla insana İslam'ın doğru mesajını ulaştırmaya vesile olmaktadır.

4.2.2. Tebliğ ve Davette Muhataplara Yönelik Etkinlikler

KİM Vakfı'nın turistlere yönelik farklı etkinlikleri bulunmaktadır. Bu etkinliklere sırasıyla değinilecektir. Vakıf merkezinde ziyaretçilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik çeşitli etkinlikler ve programlar düzenlenmektedir. Bu etkinlikler her bireyin kendisi için ilginç ve faydalı bulabileceği zengin bir içerik sunmayı hedeflemektedir. Hem kültürel hem de dini açıdan derinlikli bir deneyim arayanlar için farklı seçenekler sunulmaktadır.

A Day Together - Birlikte Bir Gün: Her ay düzenlenen "A Day Together" etkinlikleri İslam'a yeni girmiş bireylerle bir araya gelerek onlarla vakit geçirmeyi hedefleyen bir organizasyondur. Bu etkinlikler vakıf merkezinde veya Süleymaniye Camii'nin bahçesinde gerçekleştirilmektedir. Etkinliklerin amacı yeni Müslüman olmuş bireylerle kaynaşmak ve onların İslami yolculuklarında rehberlik etmektir.

Etkinlikler boyunca gönüllüler tarafından her ay belirlenen İslam'a dair farklı bir konu üzerinde sunumlar yapılmakta ve katılımcılara bu konuda bilgi verilmektedir. Bu süreç yeni Müslüman olan bireylerin dini bilgilerini pekiştirmelerine ve toplumsal bağlarını güçlendirmelerine katkı sağlamak amacı taşımaktadır.

İftarlar: KİM Vakfı Ramazan ayında her gün düzenlediği iftarlarla, Ramazan ayı dışında ise pazartesi ve perşembe günleri düzenlediği iftarlarla gayrimüslim ziyaretçileri misafir etmektedir. Bu etkinlikler oruç ibadetinin arkasındaki derin hikmetler ve İslamiyet'in mesajını, farklı kültürlerden gelen ziyaretçilere aktarmayı amaçlamaktadır.

Ramazan boyunca iftarlar vakfın merkezinde her gün düzenlenmekte olup, bir Ramazan iftarı ise Süleymaniye Camii'nin bahçesinde kurulan iftar sofrasında yerli ve yabancı tüm misafirlerle birlikte gerçekleştirilmektedir. Bu iftarlar hiçbir karşılık beklemeden sunulmakta ve misafirperverliğin en güzel örneklerinden biri olarak ziyaretçilerin İslam'ın hoşgörü ve misafirperverlik anlayışını doğrudan deneyimlemelerine olanak tanımaktadır.

Kahvaltılar: KİM Vakfı Süleymaniye'deki merkezinde Ramazan ayı dışında her hafta cuma ve cumartesi günleri kahvaltılar düzenlemektedir. Bu kahvaltılar vakfa gönül veren bağışçılar, gönüllüler ve gönüllü adayları ile KİM ailesini bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Cuma ve cumartesi sabahları gerçekleştirilen bu etkinliklerde katılımcılar birlikte vakit geçirmenin ve bir arada olmanın mutluluğunu yaşamaktadır.

Kahvaltılar cuma günleri 09:00-10:30, cumartesi günleri ise 08:30-11:00 saatleri arasında düzenlenmektedir.

A Step Away - Bir Adım Ötede: Vakıf merkezinde veya camilerde, İslamiyet'e kalbi ısınan ziyaretçilerin bu yolculuğu sürdürmeleri maksadıyla, irtibatı kesmeyerek iletişimde kalınmaya devam edilmektedir. İslam'a kalbi ısınan ancak daha fazla araştırma yapmak ve düşünmek isteyen ziyaretçiler düzenli olarak takip edilmektedir. Takipler; haftalık ve aylık düzenli online seminerler, sosyal medya paylaşımları, sürekli açık olan soru-cevap iletişim kanalları ve aylık e-posta bülteni aracılığıyla devam etmektedir.

Cuma Namazları: Camilerin bereketini, birlikteliğin sevincini ve Cuma'nın hayır ve bereketini ziyaretçilerle paylaşmak amacıyla her hafta Cuma namazlarına davet düzenlenmektedir. Ziyaretçiler bazen yalnızca izleyici olarak katılırken, bazen de namaza iştirak etmek isteyerek bu manevi deneyimi yaşama fırsatı bulmaktadırlar.

Bireysel ibadetlerin ötesinde Cuma namazları İslamiyet'in birlik, kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma gibi temel değerlerini bir araya getiren önemli bir fırsat sunmaktadır. Vakıf bu değerlerin deneyimlenmesini sağlamak ve bu atmosferi katılımcılara hissettirmek için çaba sarf etmektedir.

New Muslim Better Life: KİM Vakfı, her yıl yüzlerce kişinin İslamiyet'i kabul etmesine vesile olmaktadır. Bu yeni Müslüman bireylerin, İslam yolculuklarına başladıkları süreçte imani konularda güçlenmeleri ve ibadetlerini aşama aşama öğrenmeleri amacıyla düzenlenen faaliyetler, şu dört başlık altında toplanmaktadır:

Şehadet Sonrası Yüz Yüze Eğitimler: İslam'a yeni adım atan bireylere, şehadetlerini takiben vakıf merkezinde birebir eğitimler verilerek, dini bilgilerinin temelleri atılmaktadır.

Haftalık Online Seminerler: Haftalık düzenlenen online seminerlerle, katılımcılara İslam'ın temel öğretileri hakkında bilgi verilmekte ve onların soruları yanıtlanmaktadır.

Birebir Mentorluk: Yeni Müslüman bireyler deneyimli gönüllüler veya uzman eğitimciler eşliğinde birebir mentorluk alarak kişisel gelişimlerini ve dini bilgilerini pekiştirmektedirler.

İstanbul'da Konaklamalı Eğitim Programı: İstanbul'da İslamiyet'i daha derinlemesine öğrenmek ve deneyimlemek isteyenler için konaklamalı eğitim programları düzenlenmektedir. Bu programlar, katılımcıların hem teorik hem de pratik anlamda İslam'ı daha iyi kavramalarına yardımcı olmaktadır.

4.2.3. Tebliğ ve Davette Faaliyet Mekanları

Yukarıda bahsedilen tüm faaliyetler için olmazsa olmaz bir diğer ihtiyaç ise mekan ihtiyacıdır. Vakıf, çalışmalarını cami merkezli yürütmekle beraber camide yapılan tebliğ ve davetten etkilenen ve İslam'ı daha yakından tanımak isteyen turistler için bir merkezin bulunması ve bu merkeze davet edilmeleri önem taşımaktadır. Merkezde ağırlanan turistlere ikramlar eşliğinde sunumlar ve sohbetler gerçekleştirilerek tanış olunmakta ve iletişim bir adım öteye taşınarak gönülleri ısındırılmaya çalışılmaktadır. Bu şekilde misafir ağırlanması hususu ile Türk kültürü ve misafirperverliğini tanıma fırsatı bulan turistler; çay, kahve, tatlı, meyve gibi yapılan tüm ikramların ücretsiz olması karşısında zaman zaman şaşkınlıklarını da gizleyememektedir. Vakıf merkezi aynı zamanda, tebliğ ve davet faaliyetinin arka planında bulunan tüm operasyonel süreçlerin planlanması, uygulanması ve takip edilebilmesi için önem taşımaktadır.

KİM Vakfı'nın davet faaliyetleri, çeşitli camilerde ve kültürel merkezlerde gerçekleştirilmektedir. Süleymaniye Camii, Ayasofya Kültür Bilgi Merkezi, Beyazıt Camii, Rüstem Paşa Camii, Mihrimah Sultan Camii ve Valide-i Cedid Camii bu alanlar arasındadır.

Süleymaniye Merkezi: KİM Vakfı'nın ilk merkezi İstanbul'un tarihi Süleymaniye semtinde, Süleymaniye Camii'ne iki dakikalık yürüme mesafesinde yer alan tarihi bir konakta bulunmaktadır.

Bu üç katlı merkez Süleymaniye'nin eşsiz atmosferini ve tarihi dokusunu yansıtan bir ortam sunmaktadır. Merkezde; bahçe, Süleymaniye manzaralı misafir odası, şark köşesi, mescit, gönüllüler için açık kütüphane, sunum salonu ve kitap/broşür depoları gibi çeşitli alanlar yer almaktadır.

Vakfın düzenlediği Cuma ve Cumartesi kahvaltıları, iftar programları, gönüllü eğitimleri gibi birçok etkinlik bu merkezde gerçekleştirilmektedir. Bu etkinlikler vakfın misyonunu tanıtmak ve gönüllü katılımını teşvik etmek amacıyla hem yerel hem de uluslararası katılımcıları bir araya getiren önemli bir konumdadır.

Beyazıt Camii: 2022 yılından itibaren KİM Vakfı, Beyazıt Camii ziyaretçilerine İslamiyet'i tanıtmak amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Vakıf, cami içinde bulunan kitaplıkları düzenli olarak güncelleyerek, her gün bir gönüllüsünün camiye gelen turistlere cami ve İslam hakkında bilgi sunmasını sağlamaktadır. Bu faaliyetler ziyaretçilerin İslam kültürü ve cami hakkında daha derin bir anlayış kazanmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, ziyaretçilere Kur'an-ı Kerim Mealleri ve bilgilendirici broşürler sunulmakta, onların İslam hakkında daha fazla bilgi edinmeleri sağlanmaktadır.

Ayasofya Kültürel Bilgi Merkezi: KİM Vakfı Ayasofya'da, restore edilmiş Sinan Erdebili Tekke'sinde faaliyet göstermektedir. Ayasofya Camii'nin çıkış kapısının sağ çaprazında bulunan bu merkezde, yabancı ziyaretçilere haftanın her günü sunumlar yapılmaktadır. Sunumlar, Ayasofya Camii ve tarihi yarımada'nın zengin mirası, İslam ahlakı, ibadetler ve imanın esaslarına kadar geniş bir yelpazede bilgi sunmaktadır. Ziyaretçiler sunum sırasında ikram eşliğinde ağırlanarak hem bilgi almakta hem de sorularını rahatlıkla sorabilmektedir.

Ziyaretçilere, 25 farklı dilde Kur'an-ı Kerim meali ve dini konularda broşürler de ücretsiz olarak verilmektedir. Bu materyaller ziyaretçilerin İslamiyet hakkında daha kapsamlı bilgi edinmelerine yardımcı olmakta ve onları ziyaret ettikleri yerin tarihi ve dini önemini daha iyi anlamaya teşvik etmektedir.

Bursa Yeşil Camii, Konya Sultan Selim Camii, Alanya Süleymaniye Camii ve Antalya Yivli Minare Camii için Anadolu'da tebliğ ve davet mekanlarının açılması vakfın hedefleri arasındadır.

2021 yılı itibariyle, vakfın ziyaretçi sayısı 8.274 olarak kaydedilmiştir. Bu yıl, vakfın ziyaretçi sayısının başlangıç seviyesinde olduğu ve sınırlı bir katılım sağlandığı gözlemlenmektedir. 2022 yılı verilerine bakıldığında, ziyaretçi sayısının 11.369'a yükseldiği görülmektedir. Bu yıl vakfın ziyaretçi sayısında artış kaydedilmiş olup, vakfa olan ilgide belirgin bir artış olduğu söylenebilir.

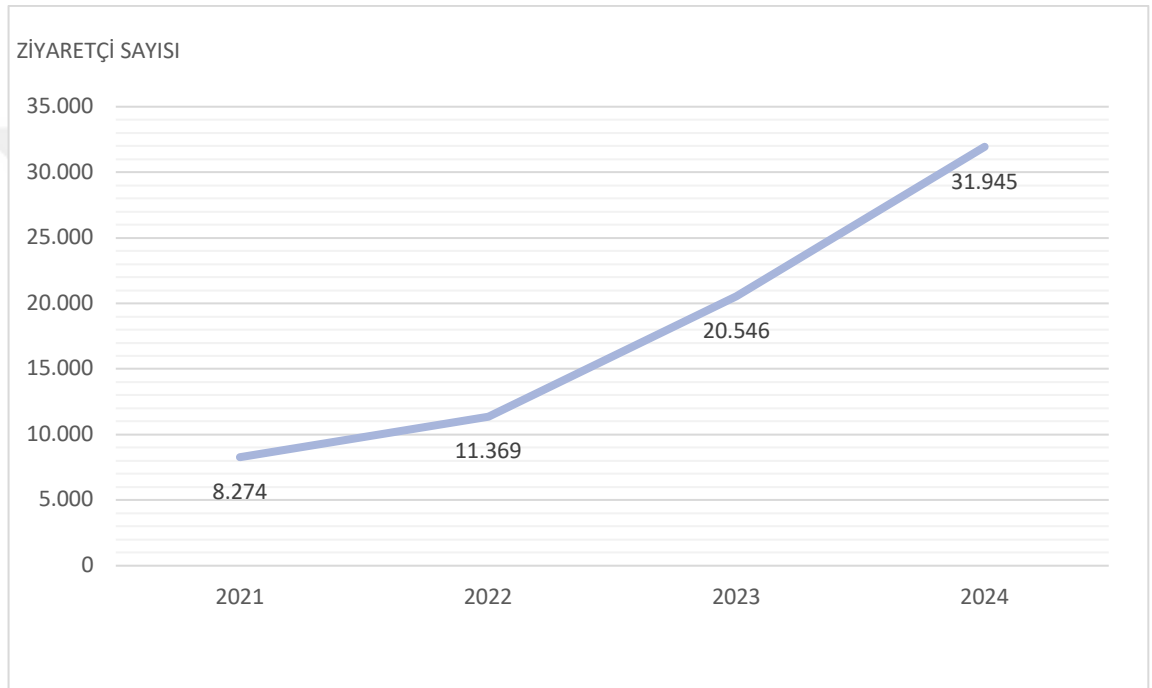
2023 yılı itibariyle ziyaretçi sayısı 20.546'ya çıkarak önemli bir artış göstermiştir. Bu artış, vakfın etkinlikleri ve görünürlüğü konusunda artan bir ilgiye işaret etmektedir.

2024 yılı itibariyle ise ziyaretçi sayısı 31.945'e ulaşmış, vakfın ziyaretçi sayısındaki artış en yüksek seviyeye çıkmıştır.

Bu durum vakfın organizasyonel yapısının ve faaliyetlerinin daha geniş bir kitleye hitap etmeye başladığını ve ilgi düzeyinin oldukça arttığını göstermektedir.

Genel itibariyle veriler, vakfın zaman içinde ziyaretçi sayısındaki artışın hızla yükseldiğini ve özellikle son yıllarda ciddi bir ilgi artışı yaşandığı görülmektedir. Bu artış ayrıca vakfın tanıtım stratejilerinin, etkinliklerinin veya toplumla olan etkileşiminin başarıya ulaştığını işaret etmektedir.

Vakıf merkezi ve davet sahalarında ağırlanan ziyaretçi sayılarına ilişkin veriler Grafik 4.4'te gösterilmektedir.

Grafik 4.4: KİM Vakfı Ziyaretçi İstatistikleri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

4.2.4. Tebliğ ve Davette Gönüllülük Çalışmaları

KİM Vakfı, farklı yaş gruplarından ve kültürel arka planlardan gelen bireylerin bir araya gelerek İslamiyet'in mesajını tanıtmaya ve yayma amacıyla gönüllülük faaliyetleri yürüttüğü bir organizasyondur. Vakfa katılmak isteyenler özellikle yabancı dil bilgisine sahip olan bireyler için çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Bu doğrultuda vakfın sunduğu gönüllülük süreci katılımcılara hem teorik hem de pratik eğitimler sağlayarak etkin bir şekilde İslam'ın temel öğretilerini aktarabilme becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır.

Gönüllü olma süreci, web sitesindeki kayıt formunun doldurulmasıyla başlamakta olup, başvurular sonrası gönüllü adayları Kültürlerarası İletişim Merkezi'ne davet edilmektedir. Burada vakfın faaliyetlerini daha yakından keşfetmeleri ve koordinatörlerle tanışmaları amaçlanmaktadır. Yüz yüze mülakatlar adayların vakfın misyonuna uygunlukları hakkında bilgi edinilmesine olanak tanımaktadır.

Mülakat aşamasını başarıyla geçtikten sonra gönüllü adayları, deneyimli gönüllüler tarafından geliştirilen eğitim sürecine dahil edilmektedir. Eğitim süreci İngilizce olarak çevrimiçi bir platform üzerinden sunulmakta ve katılımcılar burada İslam'ı anlatma teknikleri hakkında bilgi edinmektedir. Bu eğitim katılımcıların teorik bilgilere sahip olmalarını sağlarken, aynı zamanda pratikte bu bilgileri nasıl uygulayabileceklerini de öğretmektedir.

Eğitim sürecinin ardından gönüllüler, saha çalışmasına başlamaktadır. Bu aşamada deneyimli gönüllüler ile camilerde turistlere İslamiyet'i tanıtmaya faaliyetlerine katılmakta, kültürlerarası etkileşim içinde buldukları ortamda pratik yapmaktadırlar. Gönüllüler, cami içindeki faaliyetlerini sürdürürken farklı kültürlerden gelen bireylerle birlikte vakit geçirerek, kültürlerarası bir atmosferde dini ve kültürel bilgilerini pekiştirmektedirler.

Vakfın rutin bir gününde sabah saatlerinde Türk ve diğer milletlerden gönüllüler bir araya gelirler ve bu zaman diliminde birbirleriyle kaynaşarak kültürler arası anlayışı geliştirmektedirler. Kahvaltı sonrasında camiye doğru geçilerek, dünyanın dört bir yanından gelen turistlere İslam'ın mesajı iletilmektedir. Camiden merkeze dönen turistlere özel sohbetler ve daha derinlemesine İslami ve kültürel bilgi paylaşımlarına devam edilmektedir.

KİM Vakfı'nda gönüllü olmanın avantajlarından birisi de vakıf merkezinin Süleymaniye Camii'ne yakın bir konumda bulunmasıdır.

Bu sayede gönüllüler vakit namazlarını camide kılabilir ve günlük faaliyetlerin yoğunluğundan sonra manevi bir dinlenme imkanı bulabilmektedirler. Süleymaniye Camii'nin tarihi ve manevi atmosferi, gönüllülerin hem dini hem de sosyal açıdan kendilerini geliştirmeleri için uygun bir ortam sağlamaktadır.

4.2.4.1. Gönüllülük Tanıtım Etkinlikleri

KİM Vakfı'nda gönüllü olmak sadece bir dini görev yerine getirmek değil, aynı zamanda farklı kültürlerle etkileşimde bulunarak kişisel ve toplumsal gelişime katkı sağlamak anlamına gelmektedir. Bu süreç gönüllüler için hem bireysel bir deneyim hem de toplumsal bir sorumluluğu yerine getirme fırsatı sunmaktadır.

Vakıf merkezinde gönüllüler için çeşitli etkinlikler ve programlar düzenlenmektedir. Bu etkinlikler her gönüllünün ilgi ve ihtiyaçlarına hitap edecek şekilde tasarlanmakta olup, katılımcıların hem kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı hem de vakfın misyonuna hizmet etmeyi hedeflemektedir. Gönüllülerin kendilerini daha verimli bir şekilde ifade edebileceği ve katkı sağlayabileceği bir ortam sunmak adına her etkinlik, farklı ilgi alanlarına yönelik fırsatlar sunmaktadır.

Vakıf hem lise hem de üniversite öğrencilerine yönelik etkinlikler ve kurum ziyaretleri gerçekleştirerek vakıf ve faaliyetler hakkında sunumlar yapmaktadır. Özellikle yabancı dil eğitimi ile öne çıkan liseler ziyaret edilerek sunumlar yapılmaktadır. Üniversite ziyaretleri de yapılarak öğrenciler faaliyetler hakkında bilgilendirilmektedir. Aynı şekilde kurumlardan yapılan ziyaretler vakıf merkezinde ağırlanmaktadır.

Üniversite ziyaretleri; gönüllü yaş aralığı geniş olmakla birlikte üniversite öğrencileri bu sürecin lokomotifini oluşturmaktadır. Bu sebeple her yıl düzenli olarak üniversitelerde sunumlar yapılarak vakfın faaliyetleri tanıtılmakta ve üniversite öğrencilerine ulaşılmaktadır. Vakıf, bu faaliyetlerle; üniversite hayatlarının ilk yıllarından itibaren gençlerin vakıf faaliyetlerine gönüllü olarak katılmalarını teşvik etmeyi hem sosyalleşmelerine hem de yabancı dillerini kullanarak İslam'ı anlatma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Aynı zamanda farklı projelerde yer alarak yeni beceriler kazanmalarını sağlamak da diğer hedefleri arasındadır.

Lise ziyaretleri; gönüllülerin büyük bir kısmı üniversite öğrencisi veya mezunudur. Fakat bununla birlikte lise seviyesindeki öğrencilere yönelik de kurumsal ziyaretler gerçekleştirilmektedir.

Özellikle yabancı dilde eğitim veren lise ziyaretleri aracılığıyla gençlerin; dinde davet kavramına aşina olmalarını sağlamak, İslam'ı tanıtarak bu süreçte aktif rol alabileceklerini keşfetmelerini sağlamak, gayrimüslim ziyaretçilere İslam'ı anlatırken kullanılan yöntem ve delilleri öğrenmelerini teşvik etmek, yabancı dillerini geliştirmek ve bu yeteneklerini hayırda kullanmak için motivasyon kazanmalarını sağlamak, lise ya da üniversite yıllarında aktif olarak katılabilecekleri bir organizasyonu tanımalarını temin etmek, İslami bir ortamda sosyalleşip insanlığa fayda sağlama fırsatı bulmalarını desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu ziyaretler ile gençlerin imani konularda rahatlıkla soru sorabilecekleri deneyimli büyüklerinin varlığından haberdar olmaları ve gençlerin, dini bilgi edinme süreçleri desteklenerek daha sağlıklı bir öğrenme ortamı oluşturulması amaçlanmaktadır.

Gönüllü olmaya karar verildikten sonra yapılması gereken işlemler ve izlenecek süreçler ile ilgili hususlar ve gönüllülerin faaliyetlerine başlayabilmeleri için alması gereken eğitimlerle ilgili bilgiler ilerleyen başlıklarda incelenecektir.

4.2.4.2. Gönüllülük Süreci

Gönüllü olmaya karar veren adayların ilk müracaat süreçleri vakıf yönetimi tarafından belli bir sistematik bir şekilde alınmakta ve değerlendirilmektedir. Bu kapsamda ilgili süreçler şu şekildedir;

Online Başvuru Formu Doldurma: İlk aşamada adayların kişisel bilgileriyle online başvuru formunu doldurmaları gerekmektedir. Bu form başvurunun başlangıç adımını oluşturur ve vakfın gönüllü alım sürecine katılmak isteyen bireylerden ilk veri toplama aşamasıdır.

Yüz Yüze Mülakat İçin Tarih Seçimi: Form doldurulduktan sonra adaylar, kendilerine uygun bir tarih seçerek yüz yüze mülakata katılmaktadır. Bu mülakat vakıf temsilcileri tarafından gönüllüleri daha yakından tanımak amacıyla yapılmaktadır.

Online Eğitim Videolarını İzleme: Mülakat süreci sonrasında adayların vakfın faaliyetleri ve gönüllülük görevleri hakkında daha fazla bilgi edinmeleri için online eğitim videoları izlemeleri beklenmektedir. Bu aşama gönüllülerin görevlerine hazırlıklı bir şekilde başlamalarını sağlayacak bilgi aktarımı içermektedir.

Online Mülakat: Online eğitim videolarını tamamladıktan sonra adaylar, belirlenen tarihler arasında bir online mülakata katılarak, gönüllü adaylarının dijital ortamda değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Saha Eğitimi ve Deneyim Kazanma: Bir sonraki aşama Süleymaniye Camii'nde gerçekleştirilen saha eğitimidir. Adaylar, deneyimli gönüllülerden turistlerle yapılan sohbetleri dinleyerek sahada gözlemlene fırsatı bulmakta, teorik bilgilerin uygulamaya dökülmesi ve adayların sahada deneyim kazanmaları için önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Saha Eğitimi Tamamlama: Saha eğitimi aşamasında deneyimli gönüllüler tarafından verilen eğitimle birlikte davet becerileri test edilir. Bu aşama gönüllü adaylarının pratik becerilerini pekiştirmeleri ve sahadaki uygulamalarını güçlendirmeleri açısından kritik öneme sahiptir.

Gönüllü Olmaya Başlamak: Tüm eğitim aşamalarını başarıyla tamamlayan adaylar, KİM Vakfı gönüllüsü olarak göreve başlamaktadır.

4.2.4.3 Gönüllülük Eğitim Programı: KİM Akademi

Eğitim programı tebliğ ve davet faaliyetlerinde gönüllü olmayı amaçlayan bireylere kapsamlı bir eğitim sunmayı hedeflemektedir. Program, teorik bilgi ile pratik becerilerin etkili bir şekilde birleşimini sağlamak ve katılımcıları, ziyaretçilerle nitelikli bir etkileşim kurarak İslam hakkındaki bilgilerini paylaşmaya yönelik gerekli araçlarla donatmaktadır.

a) Cami Davet Video Eğitimi:

Çevrimiçi “Cami Davet Metodu” programı, 8 modülden oluşmakta olup, 15 yıllık birikim ve deneyimle gönüllülere davet metodolojisinin temellerini öğretmeyi amaçlamaktadır. Program, katılımcılara toplamda 12 saatlik bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Birinci modül “Peygamberlerin Görevi, Davetin Adabı” ikinci modül “Camiden İslam'a, Yeni Müslümanların Peşinde” üçüncü modül “Davetin Tonu, Diğer Dinlerle Nasıl Başa Çıkılır” dördüncü modül “Ya Ziyaretçi Ateist İse?, Ya Ziyaretçi Hristiyan İse?” altıncı modül “Sorularla Başa Çıkma Sanatı, Kötü Şeyler Neden Olur?” yedinci modül “Turistlere Yönelik Etkinlikler: Cuma Namazı Etkinliği, İftar Etkinliği, Dava Hikayeleri” ve sekizinci modül “Dai'nin Kalbi, Dai'nin Özellikleri” konularını kapsamaktadır.

Modüller ile tebliğ ve davet süreçlerinin farklı boyutlarına odaklanarak katılımcıların etkili bir davetçi olmaları için gerekli bilgi ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır. Modüllerin her biri, davet sürecinde karşılaşılan zorluklarla başa çıkmayı ve farklı inançlara sahip bireylerle etkili iletişim kurmayı öğreten önemli bilgiler içermektedir. Teorik olarak Cami Davet Video Eğitimini tamamlayan gönüllüler ikinci planda uygulama ve pratik aşaması olan “Cami Saha Eğitimi” sürecine devam etmektedir.

b) Cami Saha Eğitimi:

Eğitim programı, katılımcılara deneyimli gönüllüleri gözlemlene ve onlardan öğrenme imkanı sunan esnek saha çalışması fırsatları sağlamaktadır.

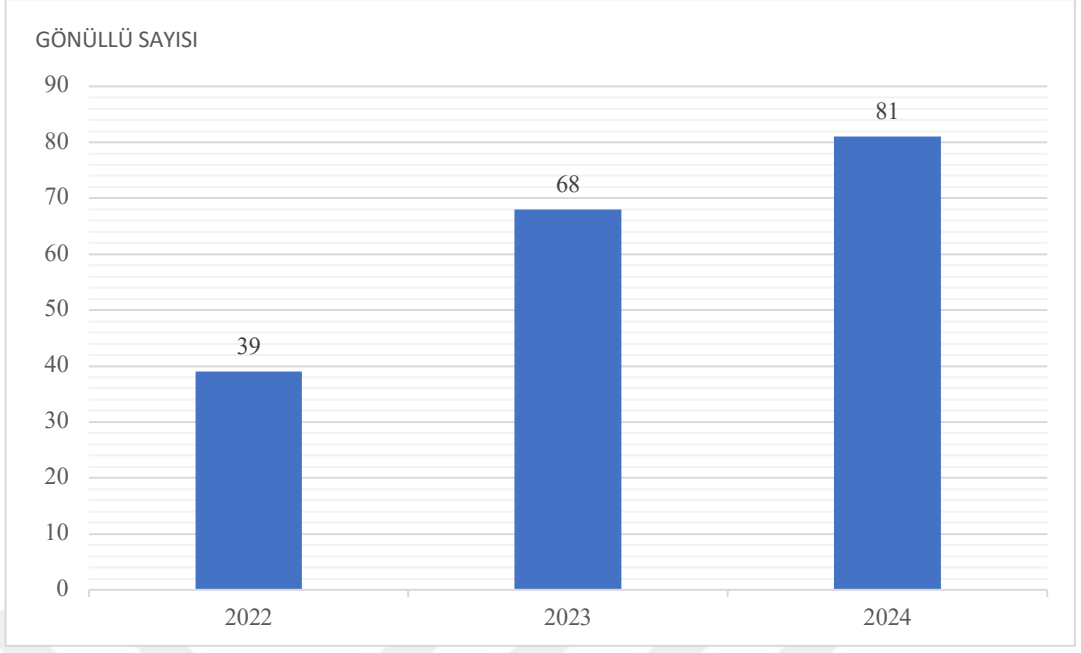
Saha çalışması oturumları, farklı programlara uyum sağlamak amacıyla esnek bir şekilde düzenlenmiş olup, tüm katılımcıların erişimine açık olacak şekilde haftanın yedi günü gerçekleştirilmektedir. Bu düzenleme adayların pratik deneyim kazanmalarını ve teorik bilgilerini uygulamalı olarak pekiştirmelerini mümkün kılmaktadır.

Genel olarak bu eğitimlerle davet sürecinin farklı yönlerini kapsamlı bir şekilde ele almakta ve katılımcıların kültürel çeşitliliği anlama, farklı inançlara sahip bireylerle empatik ve etkili bir iletişim kurma becerilerini geliştirmeyi amaçlanmaktadır. Programın her bir modülü davetçi olarak daha bilinçli, etkili ve empatik bir yaklaşım geliştirmeye yönelik pratik bilgiler sunmaktadır.

4.2.5. Tebliğ ve Davette Gönüllü İstatistikleri

Eğitimlerini başarıyla tamamlayan gönüllü sayısı, her geçen yıl belirgin bir artış göstermektedir. Konuyla ilgili veriler Grafik 4.5’te gösterilmektedir.

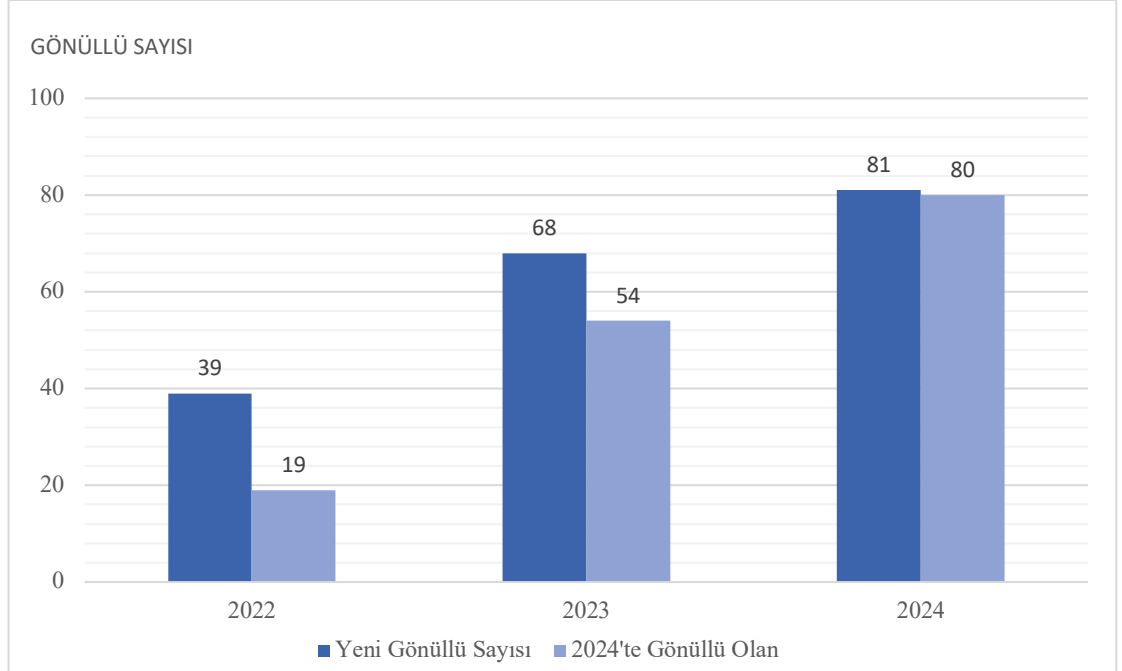
Yıllık veriler incelendiğinde, 2022 yılında 39 gönüllü, 2023 yılında 68 gönüllü ve 2024 yılında ise 81 gönüllü eğitimlerini başarıyla tamamlamıştır. Bu artış, gönüllülerin eğitim süreçlerine olan katılımının her yıl daha da yükseldiğini ve organizasyonun eğitim programlarının gönüllüler üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Grafik 4.5: Gönüllü İstatistikleri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Gönüllü devamlılığına ilişkin veriler ise Grafik 4.6’da gösterilmektedir.

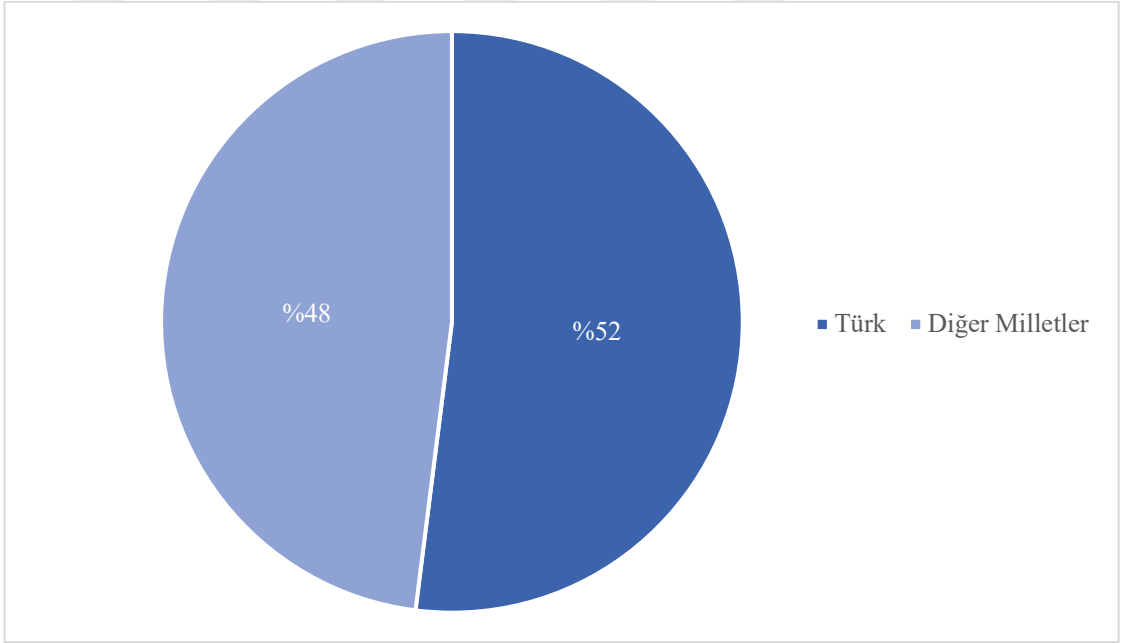
Grafik 4.6: Gönüllü Devamlılığı Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Veriler incelendiğinde, 2022 yılında gönüllülüğe katılan 39 kişiden 19'unun, 2024 yılında gönüllü olarak katılım göstermeye devam ettiği görülmüştür. Diğer taraftan, 2023 yılında gönüllülüğe katılan 68 kişiden 54'ü, 2024 yılı itibarıyla aktif olarak gönüllü olmaya devam etmiştir.

Bu veriler, gönüllülerin devamlılık oranının yıllar içinde değişiklik gösterdiğini ve 2023 yılında gönüllülük faaliyetlerine katılan bireylerin daha yüksek bir devamlılık oranına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Ulusal ve uluslararası gönüllü oranları Grafik 4.7'de gösterilmektedir. KİM Vakfı gönüllük faaliyetlerinde Türk davetçiler olduğu gibi uluslararası düzeyde diğer milletlerden davetçilerde bulunmaktadır. Daha önce gayrimüslim olan ve KİM Vakfı vesilesiyle ihtida eden mühtediler de zaman zaman Süleymaniye Camii'nde gönüllülük hizmetinde bulunmaya devam etmektedir.

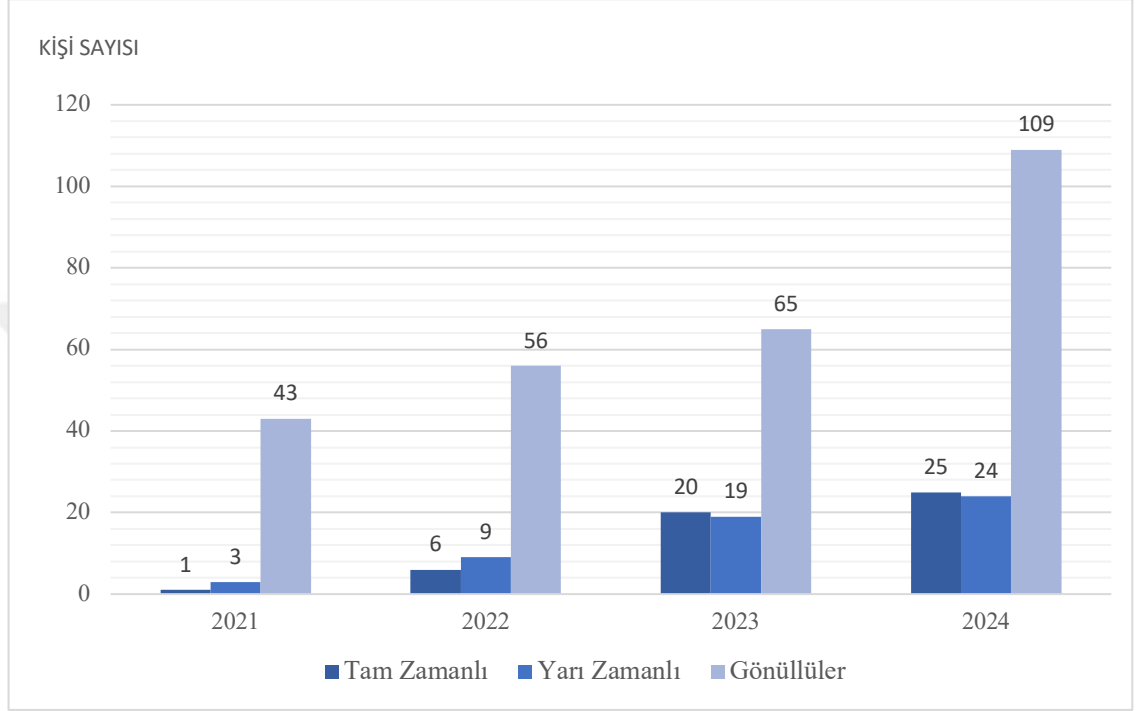
Grafik 4.7: Ulusal ve Uluslararası Gönüllü Oranları Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Veriler incelendiğinde, Türk gönüllülerin oranı %52 olarak, diğer milletlerden gelen gönüllülerin oranı ise %48 olarak görünmektedir. Bu veriler gönüllülerin etnik köken bakımından çeşitlilik gösterdiğini ve organizasyonda Türk gönüllülerin önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte uluslararası diğer gönüllülerin oranının da dikkate değer bir seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

KİM Vakfı'nın İstanbul merkezli bir organizasyon olması dolayısıyla Türk gönüllülerin kuruma erişimi ve destek verme oranları doğru orantılı olarak daha yüksek görünmektedir.

2021-2024 yılları arasında; tam zamanlı ve yarı zamanlı personeller ile gönüllü sayılarının değişimleri Grafik 4.8'de sunulmaktadır.

Grafik 4.8: Personel ve Gönüllü İstatistikleri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

2021 yılı itibariyle tam zamanlı çalışan sayısı 1, yarı zamanlı çalışan sayısı 3 ve gönüllü sayısı 43 olarak kaydedilmiştir. Bu yıl, tam zamanlı personel sayısının oldukça düşük olduğu, büyük oranda gönüllüler ve yarı zamanlı çalışanların yer aldığı bir yapı gözlemlenmektedir.

2022 yılı verilerine bakıldığında, tam zamanlı çalışan sayısının 6'ya, yarı zamanlı çalışan sayısının ise 9'a yükseldiği görülmektedir.

Gönüllü sayısı ise 56 olarak kaydedilmiştir. Bu yıl, gönüllülerin sayısındaki artışla birlikte tam zamanlı ve yarı zamanlı personel sayısında artış kaydedilmiştir.

2023 yılı itibariyle, gönüllülerin sayısında artış devam ederken 65'e, tam zamanlı personel sayısı ise belirgin bir artışla 20'ye çıkmıştır. Yarı zamanlı personel sayısı ise 19 olarak kaydedilmiştir.

Bu yıl, tam zamanlı ve yarı zamanlı katılımındaki artış dikkat çekicidir ve organizasyonun kurumsal faaliyetlerine daha fazla odaklandığını göstermektedir.

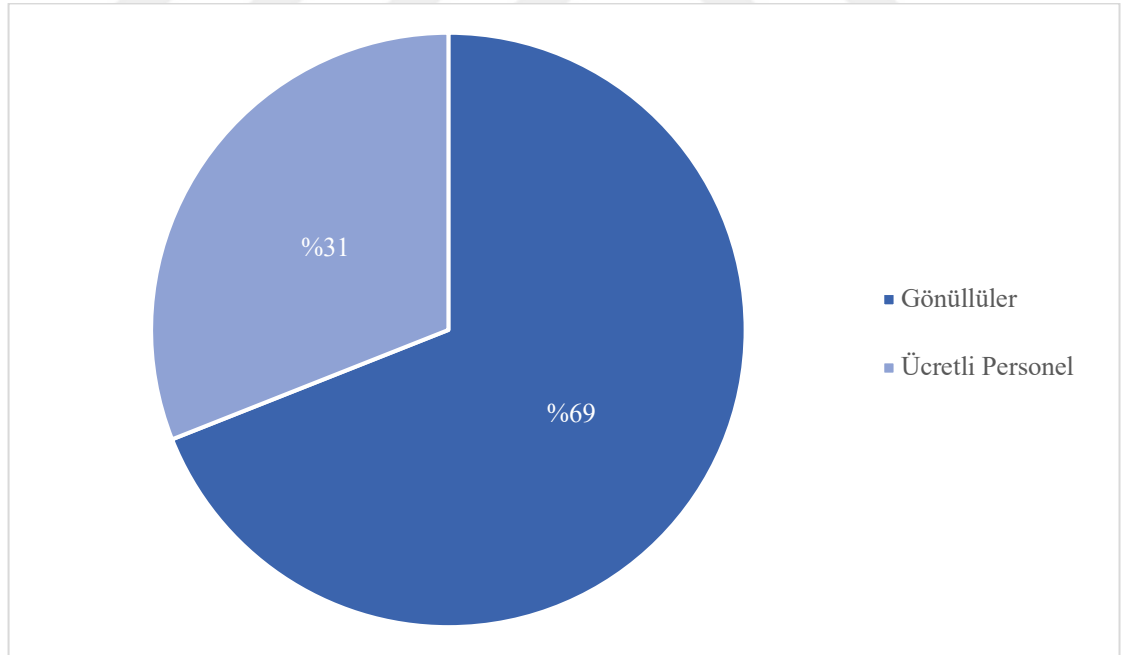
2024 yılı verilerine göre, gönüllülerin sayısı 109'a kadar yükselmiştir. Aynı dönemde, tam zamanlı personel sayısı 25, yarı zamanlı personel sayısı ise 24 olarak kaydedilmiştir.

2024 yılı itibariyle gönüllülerin sayısının ciddi bir şekilde arttığı ve organizasyonda gönüllülerin büyük bir paya sahip olduğu görülmektedir.

Genel anlamda değerlendirildiğinde organizasyonun gönüllü personel sayısını sürekli olarak artırmaya yönelik bir eğilim izlendiğini ve gönüllülerin organizasyonun yapısında giderek daha önemli bir yer edindiği görülmektedir.

Ayrıca gönüllülerin artan sayısı organizasyonun gönüllülük faaliyetlerine olan bağlılığının ve bu faaliyetlerin etkinliğinin arttığına işaret etmektedir.

Önceki başlıklarda belirtildiği üzere KİM Vakfı faaliyetlerinde gönüllülerin ciddi oranda katkısı bulunmaktadır. Personel ve gönüllülerin kurum içindeki oranı Grafik 4.9'da gösterilmiştir.

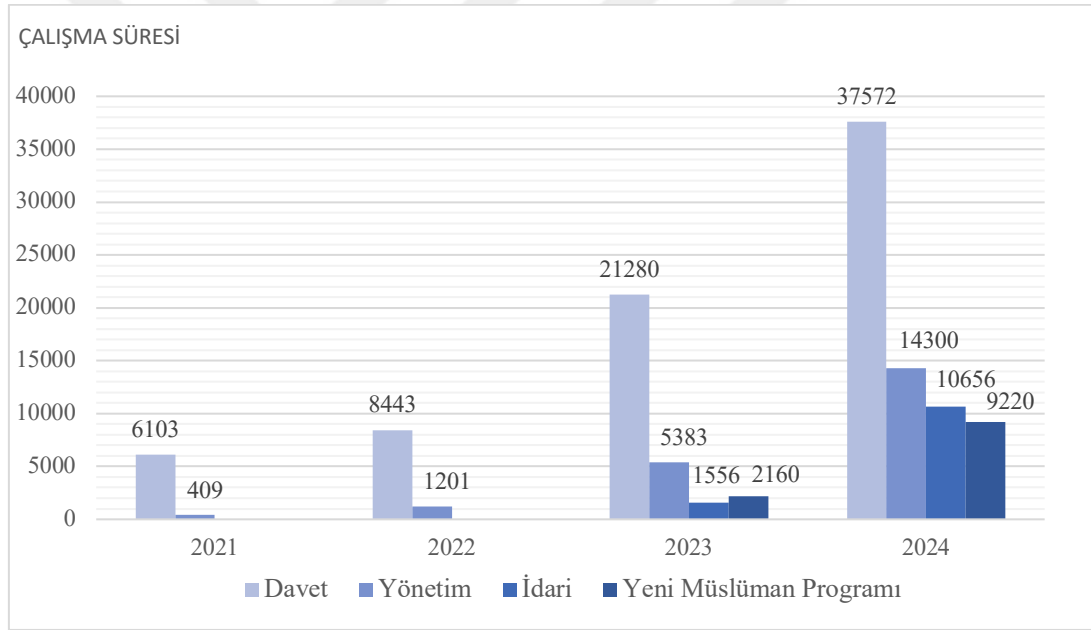
Grafik 4.9: Personel ve Gönüllü Oranları Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Grafikte yer alan verilere göre, gönüllülerin oranı %69 ile oldukça büyük bir paya sahiptir. Bu durum organizasyonda gönüllülerin, ücretli personele kıyasla çok daha fazla yer aldığını ve gönüllülerin organizasyonel yapı içerisinde önemli bir konumda olduğunu göstermektedir. Gönüllülük faaliyetlerinin bu organizasyonda belirgin bir şekilde yer tuttuğu ve gönüllülerin sayısının yüksek olduğu söylenebilir. Öte yandan ücretli personelin oranı %31 ile daha düşük bir seviyededir ve ücretli personelin sayısının gönüllülere oranla daha az olduğunu göstermektedir.

Bu oranlar, organizasyonun gönüllülerle desteklenen bir yapıya sahip olduğunu, gönüllülerin organizasyonun iş gücü içerisinde kritik bir rol üstlendiğini ve büyük kısmının gönüllülerden oluştuğunu ortaya koymaktadır.

Gönüllüler ve personellere ilişkin bir diğer veri seti ise Grafik 4.10'da gösterilen toplam çalışma saatleridir.

Grafik 4.10: Personel ve Gönüllüler Toplam Çalışma Süresi Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

2021-2024 yılları arasında personel ve gönüllülerin toplam çalışma saatleri incelendiğinde çeşitli görev kategorilerine ayrılmış veriler, her yılın çalışma saati dağılımını ve farklı alanlardaki katkıyı yansıtmaktadır.

Tebliğ ve davet faaliyetleri, en yüksek katkı sağlanan alandır. 2021'de daha düşük bir seviyede başlayan tebliğ ve davet faaliyetleri için sarfedilen çalışma saatleri, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında önemli bir artış göstermiştir.

Özellikle 2024 yılı, bu alanda büyük bir artış göstererek en yüksek çalışma saatine ulaşmıştır. Veriler aynı zamanda Vakfın, kuruluş amacı misyonu ve vizyonu doğrultusunda çalışmalarına ağırlık verdiğini göstermektedir.

Yönetim alanındaki çalışma saatleri, her yıl belirli bir artış göstermiştir, ancak tebliğ ve davete kıyasla çok daha düşük kalmaktadır. 2024 yılında yönetim alanındaki çalışma saatlerinde bir artış gözlenmektedir.

İdari alandaki çalışma saatleri, 2023 yılı itibariyle artış göstermekte olup, 2024 yılında önemli bir artışa işaret etmektedir.

Yeni Müslüman programı (NMC) kategorisindeki çalışma saatleri, 2023 yılından itibaren faaliyet alanlarına dahil edilmiştir. 2024 yılında bu alandaki hizmet etme ve çalışma saatlerinde artış görünmeye başlamıştır.

Genel olarak özetlemek gerekirse 2024 yılında en yüksek çalışma saati düzeyine ulaşan tebliğ ve davet kategorisinin, organizasyonun en fazla zaman ve çaba harcanan alanı olduğu görülmektedir. Diğer alanlar da zaman içinde artış gösterse de tebliğ ve davet alanı kadar yüksek bir katkı sağlanmamıştır.

4.2.6. Hizmet İçi Eğitimler

KİM Vakfı, gönüllüleri arasında eğitim, motivasyon ve topluluk duygusunu desteklemek amacıyla bir dizi etkinlik düzenlemektedir. Bu etkinlikler arasında iftar programları, cumartesi kahvaltıları ve gönüllüler tarafından başlatılan sosyal aktiviteler yer almaktadır. Ayrıca vakıf, gönüllülerinin tebliğ ve davete ilişkin İslam bilgisi ve kültürel iletişim becerilerini geliştirmeyi hedefleyen seminerler ve eğitim programları sunmaktadır. Söz konusu faaliyetler, gönüllüler arasında bağların güçlendirilmesini ve İslami bilgilerin etkili bir şekilde paylaşılmasını amaçlamaktadır.

Kültürlerarası İletişim Merkezi, dünya çapında farklı bölgelerden gelen birçok alim ve öğretim görevlisini misafir etmiştir. Gönüllüler tebliğ ve davet anlayışlarını ve din bilgilerini geliştirmek amacıyla önemli konularda seminerler ve dersler dinlemişlerdir. Bu etkinliklere, gönüllülerin tebliğ ve davet faaliyetlerine katkı sağlayacak dil ve okuma grupları da dahil edilmiştir. Ayrıca dil kulüpleri ve terbiye serisi gibi uygulamalar, gönüllülerin kişisel gelişimlerine ve topluluk içindeki etkili iletişim becerilerinin güçlendirilmesine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Gönüllüler veya yönetim tarafından başlatılan sosyal etkinlikler, topluluk ruhunun canlı tutulmasında ve üyeler arasında kardeşlik bağlarının güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu etkinlikler arasında spor aktiviteleri, toplu iftarlar, kültür günleri ve piknikler yer almaktadır. Söz konusu etkinlikler katılımcıların birlikte vakit geçirmelerini sağlayarak, aralarındaki dayanışmayı pekiştirmekte ve topluluğun sosyal bağlarını güçlendirmektedir.

4.2.7. Mühtedi Takip Programı – New Muslim Care (NMC)

KİM Vakfı, yürüttüğü tebliğ ve davet faaliyetlerinin sonucunda, Allah'ın lütfu ile Müslüman olan, İslam'a yeni katılan mühtedilere yönelik “New Muslim Care (NMC)” yani Mühtedi Takip Birimi adlı bir departman kurmuş ve bu alanda hizmet vermeye başlamıştır.

Vakıf, yeni Müslümanların karşılaştıkları zorlukların farkında olarak, onların İslam'daki yolculuklarını desteklemek amacıyla önemli bir rol üstlenmektedir. Yeni Müslüman olan kimselerin, eski hayatlarına ve ülkelerine döndüklerinde karşılaştıkları; İslami bir toplumdaki uzak olmanın zorluğu, destekleyici bir sosyal çevrenin eksikliği ve eski alışkanlıklar gibi İslam'ı yaşamada karşılaşılan zorluklar karşısında inançta zayıflama veya inancı tamamen terk etmek gibi hususlar yaşanabilmektedir.

KİM Vakfı bu departman ile; yeni Müslümanların İslam'ı daha iyi anlamalarına ve yaşantılarında karşılaştıkları zorlukları aşmalarına yardımcı olmak için topluluk desteği sağlamaktadır. Program kapsamında yapılan uygulamalara sırasıyla değinilecektir.

Mühtedi Mentorluğu: Mühtedi Birimi, Süleymaniye'de şehadet getiren tüm mühtedilerle iletişime geçerek ücretsiz mentorluk programı sunmaktadır. NMC departmanı, İman ve İslam anlayışlarını güçlendirmek için çeşitli Akide konularında eğitim oturumları düzenlemektedir. Bu oturumlar çevrimiçi veya yüz yüze olabilirken, bireysel ya da grup şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Growing Together - Birlikte Büyüyoruz Programı: İslami öğrenimi pratik uygulamalarla birleştiren yüz yüze bir eğitim programıdır. Bu program, İstanbul'da rehberli turlar ve günlük İslami atölyeler dahil olmak üzere 3 ila 6 gün sürebilir. Şu ana kadar İngilizce, İspanyolca ve Fransızca olarak sunulmuştur.

Şehadet Sonrası Eğitim: Gönüllüler, Şehadet getiren kişilere nasıl doğru bir şekilde rehberlik edileceği konusunda eğitim alırlar. Bu eğitim, vakfın gönüllülerinin, yeni Müslümanları etkili bir şekilde desteklemeleri için gerekli bilgi ve becerileri edinmelerini sağlamaktadır.

Mentorlar: Merkezde şu anda 52 eğitimli mentor bulunmaktadır. Mentorluk yapan bu kişiler; İngilizce, Fransızca, Rusça, İspanyolca, İtalyanca, Çince, Japonca ve Almanca dillerinde hizmet sunmaktadır. KİM Vakfı, aynı anda 60 Yeni Müslüman'a mentorluk hizmeti verme kapasitesine sahiptir.

Faydalanıcılar: Şu ana kadar, 42 yeni Müslüman'a mentorluk hizmeti verilmiş, bunlardan 6'sı erkek, 36'sı ise kadındır. Ayrıca, 50 yeni Müslümana yüz yüze eğitim imkanı sağlanmıştır.

Bu programlar, yeni Müslümanların İslam'a geçiş süreçlerinde daha sağlam temeller atmalarına ve uzun vadede topluluk içinde güçlü bir yer edinmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

4.2.8. Tebliğ ve Davette İhtida İstatistikleri

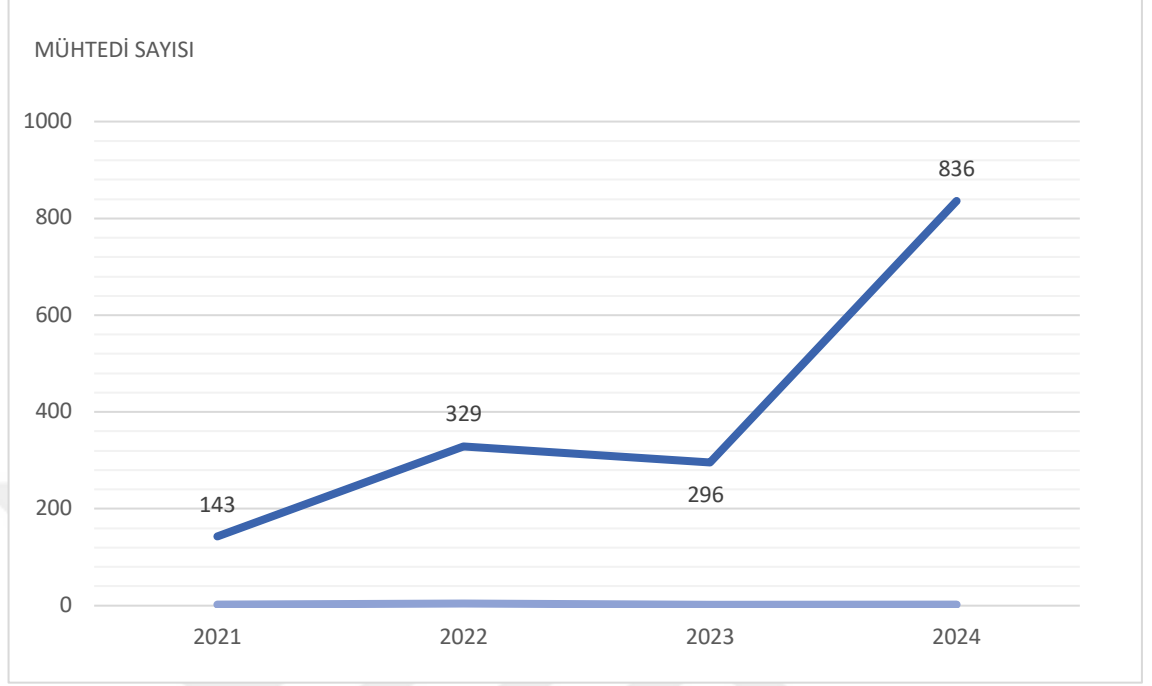
KİM Vakfı'nın merkezi ve diğer davet sahalarındaki ziyaretçi sayısı her geçen yıl artmaktadır. Vakıf, dünyanın dört bir yanından gelen binlerce insana İslam'ın hakiki mesajını duyurmaya devam etmektedir. Bu artan etkileşim vakfın davet çalışmalarının küresel ölçekteki etkisini ve önemini göstermektedir.

Aylık Ziyaretçi Sayısı: Vakfın etkinliklerine katılan aylık ziyaretçi sayısı 2600'ün üzerindedir. Faaliyetlerin uluslararası anlamda geniş bir kitleye hitap ettiğini göstermektedir.

Aktif Gönüllü Sayısı: 80'den fazla aktif gönüllü vakfın çalışmalarına katkı sağlamaktadır. Gönüllüler, vakfın misyonunu yerine getirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Aylık Kitap, Broşür, Dağıtımı: Vakfın her ay 30.000'in üzerinde kitap ve broşür dağıtımını gerçekleştirdiği belirtilmektedir. Bu veriler İslamiyet'i tanıtmaya yönelik yapılan bilgilendirme faaliyetlerinin geniş bir alanda yayıldığını göstermektedir.

Şehadet sayısı ile ilgili istatistikler: 2021-2024 yılları arasında şehadet istatistiklerine ilişkin veriler Grafik 4.11’de sunulmaktadır.

Grafik 4.11: Şehadet İstatistikleri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Veriler incelendiğinde; 2021 yılı itibariyle şehadet sayısı 143 olarak kaydedilmiştir. Bu yıl, şehadet sayısının nispeten düşük olduğu gözlemlenmektedir.

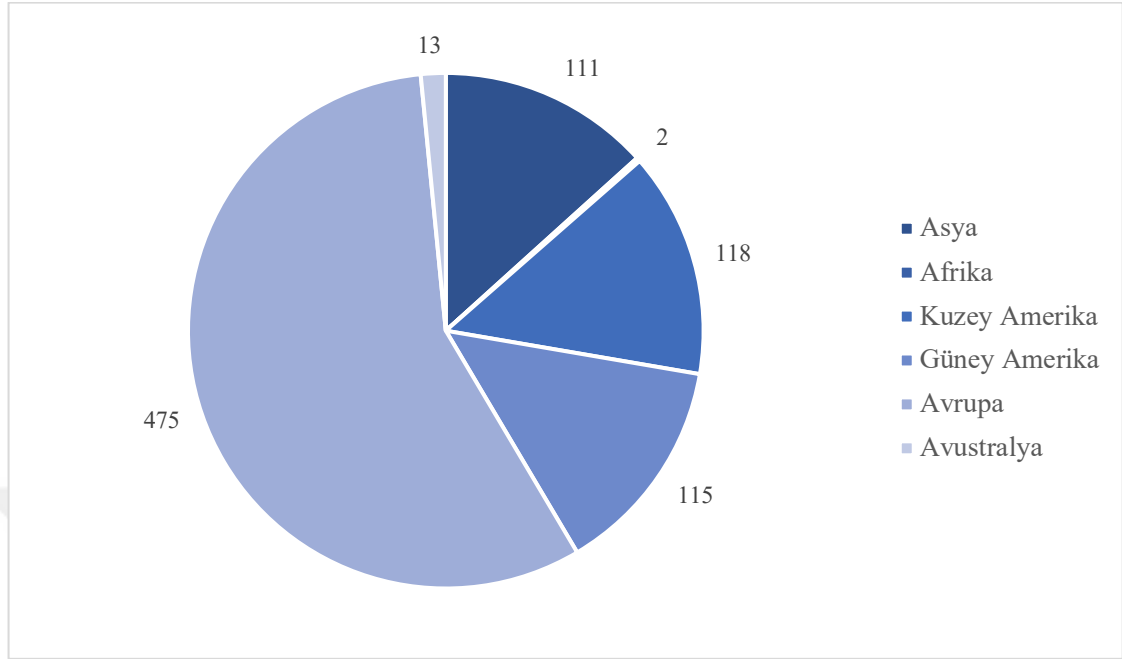
2022 yılı verilerine bakıldığında, şehadet sayısının 329'a yükseldiği görölmektedir. Bu yıl, şehadet sayısındaki artışın belirginleştii anlaşılmaktadır.

2023 yılı itibariyle şehadet sayısı 296'ya gerilemiş, ancak yine de önceki yılın seviyesine yakın bir değer kaydedilmiştir. Bu, belirli bir süre boyunca şehadetlerin sayısında bir dalgalanma olduğunu göstermektedir.

2024 yılı itibariyle ise şehadet sayısında önemli bir artış yaşanmış ve 836'ya ulaşmıştır. Bu artış, büyük bir yükselişini temsil etmekte olup, organizasyonun bu konuda daha fazla ilgi gördüğünü veya etkinliklerinin daha geniş kitlelere ulaştığını göstermektedir.

Genel olarak bakıldığında şehadet sayısındaki yıllık değişimleri ve organizasyonun faaliyetlerinin tebliğ ve davet alanında yoğunlaştii ve neticesinde ihtida edenlerin sayısında belirli bir artış yaşandığı anlaşılmaktadır.

Kıtalara göre şehadet istatistikleri Grafik 4.12’de gösterilmektedir. Kıtalar bazında şehadet eden kişilere ilişkin veriler sunulmaktadır.

Grafik 4.12: Kıtalar Bazında Şehadet Eden Kişi İstatistikleri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Avrupa kıtasından şehadet eden kişi sayısı 475 olarak kaydedilmiştir. Avrupa şehadet eden kişiler bakımından en yüksek orana sahip kıta olarak öne çıkmaktadır.

Kuzey Amerika kıtasından, şehadet eden kişi sayısı 118 olarak tespit edilmiştir. Kuzey Amerika Avrupa'ya kıyasla daha düşük bir orana sahip olmakla birlikte yine de belirli bir düzeyde ihtida gerçekleşmiştir.

Asya kıtasından 111 kişi şehadet etmiştir. Bu oran, Güney Amerika ile yakın seviyededir, ancak yine de diğer kıtalara kıyasla nispeten daha düşük bir seviyede kalmaktadır.

Güney Amerika kıtasından 115 kişi şehadet etmiştir. Bu oran, Afrika ile benzer seviyede kalmakta olup, belirli bir şehadet oranı olduğu gözlemlenmektedir.

Avustralya kıtasından 13 kişi, Afrika kıtasından ise yalnızca 2 kişi şehadet etmiştir. Her iki kıta da oldukça düşük sayılara sahip olup, şehadet eden kişilerin sayısı diğer kıtalara nazaran düşük kalmıştır.

4.2.9. Tebliğ ve Davette Kullanılan Teknoloji Materyalleri

KİM Vakfı, Süleymaniye Camii'ni 12 dilde İslami bilgileri anlatan dört tabletle donatmış ve bu hizmeti gönüllü ekibinin geliştirdiği yazılım ile sunmaktadır. Tablet projesi, camiyi ziyaret edenlerin İslami bilgileri farklı dillerde erişebilmesine olanak tanımaktadır.

Vakıf, camilere gelen gayrimüslim ziyaretçilere İslamiyet'in mesajını en doğru şekilde iletmeyi amaçlamaktadır. Zaman zaman camide yeterli gönüllü sayısının olmaması, gelen turistlerin dilini bilmemek ya da içe dönük konuşmak istemeyen ziyaretçilerle karşılaşmak gibi bazı zorluklarla karşılaşmaktadır.

Bu sorunlara çözüm olarak geliştirilen “Cami-Tablet” projesi, ziyaretçilere 12 farklı dilde cami ve İslamiyet hakkında bilgi alabilme imkanı sunmaktadır. Bu tabletler sayesinde ziyaretçiler kimseye ihtiyaç duymadan cami ve İslamiyet hakkında kapsamlı bilgi edinebilmektedirler.

Ayrıca tablet üzerinden vakıf merkezinin yeri ve adresini görebilen turistler, merkeze giderek ya da camideki gönüllülere sorularını ileterek daha derinlemesine bilgi alabilmektedirler. Bu proje ile dil bariyerini aşarak daha geniş bir kitleye erişim sağlanmakta ve ziyaretçilere daha erişilebilir bir öğrenme deneyimi sunulmaktadır.

4.2.10. Tebliğ ve Davette Kullanılan Basım-Yayım Materyalleri

KİM Vakfı; kitap, Kur'an-ı Kerim meali ve broşür basımına bütçesinin önemli bir kısmını ayırmakta ve birçok camide aktif olarak kitap dağıtımını yapmaktadır. Bu faaliyet İslamiyet'in doğru bir şekilde tanıtılması ve daha geniş bir kitleye ulaşılması amacıyla büyük bir öneme sahiptir.

Vakfın faaliyet gösterdiği camilerde yer alan kitap standlarında, gayrimüslim ziyaretçilere ücretsiz olarak sunulan binlerce meal, kitap ve broşür, ziyaretçilerin İslam hakkında bilgi edinmelerine olanak tanımaktadır. Bu materyaller kimi zaman yolculuk sırasında uçaklarda okunmakta, kimi zaman ise evlerinde raflarda yerini almaktadır. En önemlisi bu kitaplar ve broşürler, sayısız şehadetlere vesile olmuştur.

Materyallerin basımı, çoğunlukla İngilizce olmakla birlikte, 24 farklı dilde gerçekleştirilmektedir. Bu çeşitlilik, daha geniş bir ziyaretçi kitlesine hitap etmeyi ve İslamiyet'i evrensel bir dilde tanıtmayı hedeflemektedir.

KİM Vakfı, camilerde ziyaretçilere 25 farklı dilde Kuran tercümeleleri, broşürler ve kitapçıklar dağıtmaktadır. Ayrıca vakıf, 60'tan fazla dilde kaynak sunan bir “Dijital İslam Kütüphanesi” oluşturmuştur. Bu dijital kütüphane, geniş bir kitleye İslami bilgileri erişilebilir hale getirmeyi amaçlamaktadır. Dijital İslam Kütüphanesi hizmeti vakfın internet adresi üzerinden erişime açılmış, ücretsiz bir şekilde görüntüleme ve pdf olarak indirme seçeneği sunulmuştur.

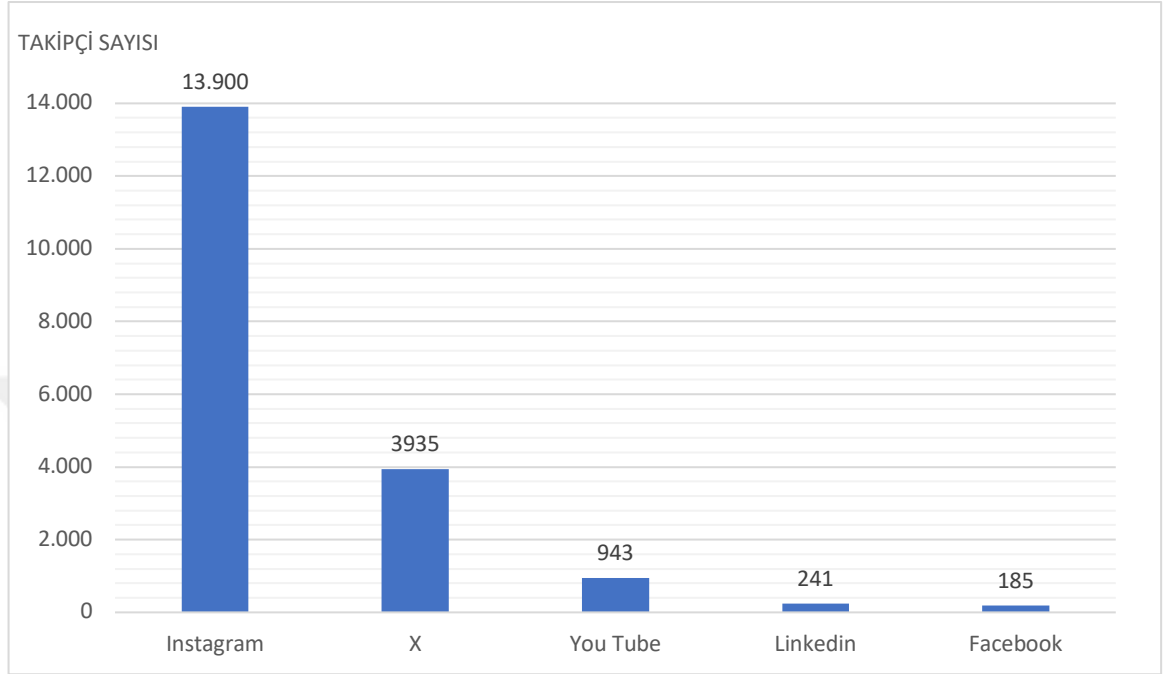
Dijital İslam Kütüphanesi hizmet kapsamında sunulan diller ve çeşitli alanlarda hazırlanmış kitapların adet bilgileri şu şekildedir:

İngilizce 44 adet, İspanyolca 22 adet, Rusça 35 adet, Fransızca 23 adet, Almanca 26 adet, İtalyanca 16 adet, Portekizce 8 adet, Çince 26 adet, Japonca 22 adet, Polski (Lehçe) 4 adet, Rumence 6 adet, Macarca 11 adet, Afrikaans 3 adet, Shqip (Arnavutça) 31 adet, Bengalce 1 adet, Ermenice 5 adet, Bosanski Jezik (Boşnakça) 7 adet, Nederlands (Flemenkçe) 12 adet, Eestü (Estonca) 4 adet, Hintçe 8 adet, Bahasa Indonesia (Endonezyaca) 9 adet, Amharca 4 adet, Arapça 4 adet, Bulgarca 11 adet, Çiçeva 1 adet, Suomi (Fince) 13 adet, Hrvatski (Hırvatça) 2 adet, Gürcüce 5 adet, Yunanca 12 adet, Hausa (Hausaca) 10 adet, İbranice 2 adet, Azərbaycan Dili (Azerbaycan) 4 adet, Belarusskaya (Belarusça) 1 adet, Çek 10 adet, Danca 9 adet, İkindiravanda (Kinyarwanda) 8 adet, Kazakça 7 adet, Khmer (Kmer), Kırgız Tili (Kırgızca) 9 adet, Korece 19 adet, Kürtçe 2 adet, Orıya 1 adet, Farsça 12 adet, İzlandaca 4 adet, Uygur 4 adet, Ukraynaca 7 adet, Kısawahılı (Svahili) 8 adet, İsveççe 15 adet, Tamilce (Tamilce) 9 adet, Urduca 4 adet, Lingala (Lingala) 1 adet, Makedonca 2 adet, Sırpça 5 adet, Şona 1 adet, Sinhala 1 adet, Tayca 10 adet, Tagalogca 18 adet, Nepalce 7 adet, Norveççe 9 adet, Slovakça 5 adet, Slovence 7 adet, Türkçe 15 adet, Tatarca 4 adet, Xhosa 3 adet, Yoruba 3 adet, Moğolca 6 adet, Vietnamca 11 adet ve Özbek 4 adet olmak üzere İslami eserler tebliğ ve davet amacıyla kullanıcılara sunulmuştur (www.panel.crossculturalcenter.org, 2025).

4.2.11. KİM Vakfı Sosyal Medya Kullanımı

KİM Vakfı, yapmış olduğu faaliyetlerin duyurulması ve hem gayrimüslimler hem de gönüllüler tarafından tanınırlık ve bilinirlik düzeyini artırmak amacıyla paylaşımlar yapmaktadır. Vakıf ve vakfın faaliyetleri ile ilgili duyuru, haber ve etkinlik paylaşımları çeşitli sosyal medya hesapları aracılığıyla yapılmaktadır.

KİM Vakfı'na ait; Instagram, X, YouTube, LinkedIn ve Facebook platformlarında hesaplar bulunmaktadır. Hedef kitlenin her platform için ayrı seviyelerde seyrettiği görülmektedir. Takipçi sayıları üzerinden yapılan araştırma sonuçları Grafik 4.13'te gösterilmektedir.

Grafik 4.13: Sosyal Medya Takipçi Verileri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Grafikte, farklı sosyal medya platformlarında 16.04.2025 tarihi itibariyle takipçi/abone sayıları gösterilmektedir. Veriler incelendiğinde:

Instagram: En yüksek etkileşim oranına sahip platform olan Instagram, 13.900 etkileşimle diğer sosyal medya platformlarından çok daha fazla ilgi görmektedir.

Bu, Instagram'ın organizasyon için en etkili platform olduğunu ve kullanıcı kitlesinin bu platformda oldukça yüksek olduğunu göstermektedir (www.instagram.com/kimvakfi, 2025).

X: X platformu, 3.935 etkileşim ile ikinci sıradadır. Bu platform da yüksek bir etkileşim oranına sahip olmakla birlikte, Instagram'a kıyasla oldukça düşük bir seviyededir. X, organizasyonun kitlesi tarafından etkin bir şekilde kullanılmaktadır, ancak Instagram kadar baskın bir platform değildir (www.x.com/kimvakfi, 2025).

YouTube: YouTube, 943 abone sayısı ile üçüncü sırada yer almaktadır. Bu platform görsel ve video odaklı içeriklerin yoğun olarak paylaşıldığı bir mecra olmasına rağmen, etkileşim sayısı diğer iki platformun gerisinde kalmıştır (www.youtube.com/kimvakfi, 2025).

LinkedIn: LinkedIn, 241 takipçi ile dördüncü sıradadır. İş dünyasına yönelik profesyonel bir ağ platformu olan LinkedIn, etkileşim açısından daha sınırlı kalmıştır ve organizasyonun hedef kitleyle etkileşim açısından daha düşük bir etkiye sahip olabildiği düşünülmektedir (www.linkedin.com/kimvakfi, 2025).

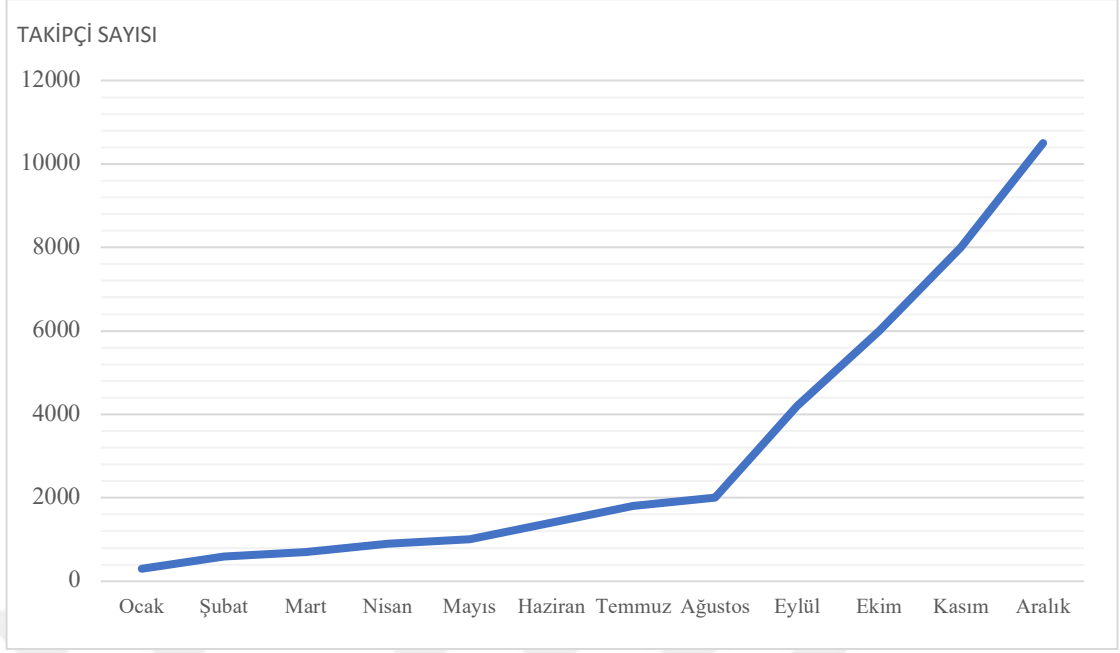
Facebook: En düşük etkileşim oranına sahip platform ise Facebook'tur, 185 takipçi sayısı ile son sırada yer almaktadır. Facebook, özellikle genç kullanıcılar arasında daha az tercih edilen bir platform haline gelmiş olması nedeniyle takipçi sayılarının az olduğu düşünülmektedir (www.facebook.com/kimvakfi, 2025).

Genel olarak veriler değerlendirildiğinde, Vakfın sosyal medya stratejisinin hangi platformlar üzerinden daha fazla etkileşim elde ettiğini ve hangi platformlarda daha fazla çaba harcanması gerektiğini anlamak açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Instagram'ın yüksek etkileşim oranı bu platformun gelecekteki sosyal medya stratejilerinde öncelikli olarak kullanılmasının gerektiğini ortaya koymaktadır.

Takipçisi ile öne çıkan sosyal medya platformu Instagram için 2024 yılı takipçi verileri Grafik 4.14'te gösterilmektedir.

Instagram hesabında %1000 takipçi artışı, 28 kısa video içeriği ve 716.000 üzerinde toplam görüntülenmeye ulaşılmıştır.

Grafik, 2024 yılı boyunca Instagram takipçi sayısındaki değişim izlenmektedir. Veriler, yılın ilk aylarından itibaren takipçi sayısındaki artışı ve yıl sonuna kadar yaşanan önemli yükselişi göstermektedir. Yılın başlarında takipçi sayısı oldukça düşük bir seviyede iken, ilerleyen aylarda takipçi artışında belirgin bir ivme gözlemlenmektedir. Özellikle yaz aylarına gelindiğinde, takipçi sayısında büyük bir artış yaşandığı ve takipçi sayısının hızla yükseldiği dikkat çekmektedir.

Grafik 4.14: 2024 Yılı Instagram Takipçi Verileri Grafiği

Kaynak: KİM Vakfı 2024 Yılı Faaliyet Raporu doğrultusunda oluşturulmuştur.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Vakfın Instagram üzerindeki etkileşiminin yıl boyunca sürekli olarak arttığını ve özellikle belirli dönemlerde büyük bir kitlenin organizasyonun paylaşımlarına olan ilgisinin arttığını göstermektedir. Takipçi sayısındaki bu yükseliş, sosyal medya stratejilerinin etkili olduğunu ve organizasyonun dijital platformlardaki görünürlüğünün arttığını ortaya koymaktadır. Ayrıca Instagram'ın aracılığıyla küresel anlamda daha geniş kitlelere ulaşılmasında önemli bir araç haline geldiğini göstermektedir.

4.2.12. KİM Vakfı İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri

KİM Vakfı, misyonunu ve yürüttüğü faaliyetleri geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla medya ve çeşitli iletişim kanallarını etkin bir şekilde kullanmaktadır. Vakıf, çalışmalarını daha geniş bir perspektifte tanıtmak ve anlatmak için sürekli olarak iletişim stratejilerini geliştirmektedir.

Bu doğrultuda; medya kuruluşları, televizyon kanalları ve gazetelerle güçlü iş birlikleri kurarak önemli adımlar atılmaktadır. Bu iş birlikleri sayesinde vakfın faaliyetleri geniş bir izleyici kitlesine ulaşmakta ve İslam'ın doğru bir şekilde tanıtılması adına etkili bir platform oluşturulmaktadır.

Şu ana kadar medya kanalları ile gerçekleştirilen çalışmaların bir kısmına değinilecektir. Bu çalışmalar, vakfın vizyonunu ve faaliyetlerini daha geniş bir kitleyle paylaşmak adına önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası haberlerde; Yeni Şafak; “Süleymaniye’de İslam’ı seçiyorlar” başlığı ile (Turgut, 2022), TRT World; “Bridging Cultures, Bringing Islam to Life for Foreigners - Kùltürler Arasında Köprü Kurmak, İslam’ı Yabancılar İçin Yaşamaya Getirmek” (Kamadan, 2023), Bi Dünya Haber; “Süleymaniye’de Gönüllülüğün Adresi: Kùltürlerarası İletişim Merkezi” (Öztürk, 2020), Haber 7; “Süleymaniye'den dünyaya açılan bir gönül penceresi: KİM Vakfı” (Koç, Kalkan ve Şahin, 2022), Türkiye Gazetesi; “Vazifemiz anlatmak hidayet Allah’tan! Zaferle değil seferle emrolunduk” (Özfatura, 2024), Diyanet Haber; “Nouman Ali Khan, Taksim Camii’nde gençlerle buluştu” (www.diyanehaber.com, 2024), Aljazeera mubasher; “إقبال على اعتناق الإسلام في أحد مراكز” (www.aljazeeramubasher.net, 2024).

KİM Vakfı kurum logosu olarak internet sitesi, sosyal medya hesapları ve diğer iletişim ve tanıtım faaliyetlerinde Şekil 4.16’da gösterilen logoyu kullanmaktadır.

Kùltürlerarası İletişim Merkezi
Center for Cross-cultural Communication
مركز تواصل الثقافات

Şekil 4.1: “Kùltürlerarası İletişim Merkezi Vakfı” Kurum Logosu

Kaynak: www.kimvakfi.org

SONUÇ

Hız. Muhammed'in "Benim bu sözlerimi burada bulunanlar bulunmayanlara bildirsin. Olabilir ki bildirilen kimse burada bulunandan daha iyi anlar ve itaat eder" ifadeleri ile Veda Hutbesi'nden tüm ümmetine miras bıraktığı tebliğ ve davet bayrağı asırlar boyunca nice mübelliğ ve dai tarafından kesintisiz bir şekilde taşınmıştır. Kimi zaman bir mürid-i kamil, kimi zaman bir alim, kimi zaman da bir tüccar olan bu davet erleri İslam'ın nurunu yaymak ve yaşatmak uğruna emek sarfetmiştir.

İlahi görev olarak Hız. Adem ile başlayan ve Hız. Muhammed ile nihayete eren risalet sürecinde yapılan tebliğ ve davete yüz çevirenler olduğu gibi, onu kucaklayıp yeniden hayat bulan ve Müslümanlar kervanına katılanlar olmuştur. Ne Peygamberler ne de onların mirasçısı olan alim, arif ve müridler bu yolda karşılaştıkları zorluklar karşısında ümitlerini yitirmemişlerdir.

Tebliğ ve davet tamamıyla yüce Allah'ın lütfu ile yeşerecek bir tohumdur. Mübelliğlerin ve dailerin görevi bu tohumu gayrimüslimlerin gönül toprağına ekmektir. Allah'ın nasip etmesiyle ancak o tohum yeşerecektir.

Her birinin yıldızlara benzetildiğı sahabe-i kiram zümresinden bir çoğı doğduğu ve büyüdüğü topraklardan çok uzak mesafelere defnedilmişlerdir. Bunun en büyük sebebi üzerlerine görev addettikleri tebliğ ve davet görevini ifa etmek gayesiyle uzak diyarlara doğru gitmiş olmalarıdır. İlay-ı Kelimetullah gayesiyle İslam'ın daha geniş topraklara yayılması için seferber olmuşlardır. Diyar diyar, köy köy, şehir şehir ve hatta kıta kıta gezerek en ücra köşelere kadar gitmeye çabalamışlardır. Örneğın Hız. Muhammed'in süt halası Ümmü Haram, Kıbrıs Adası'nda metfundur.

Anlaşılmaktadır ki her Müslüman hem inancıyla hem ilmiyle hem de hayatına tatbikiyle İslam'ın tebliğcisi ve davetçisi olmalıdır. Nesilden nesile devam eden bu coşkunun devam etmesi için bu görev her Müslümanın asli vazifesidir.

Bu araştırmaya konu edindiğimiz KİM Vakfı kurucuları da kendilerini sorumlu hissetmişler ve tebliğ ve davet misyonuyla hizmet edecek bir organizasyon ortaya koymak gayesiyle Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfını kurmuşlardır. KİM Vakfı tamamıyla gayrimüslimleri muhatap alan, bu alanla ilgili eğitimler düzenleyen, basılı-görsel materyaller üreten, seminerler düzenleyen, Türk misafirperverliğini de tanıtmak maksadıyla gayrimüslimlere kapılarını açan, Allah'ın inayetiyle şahadet getiren ve yeni Müslüman olan mühtedilerle iletişimi kesmeyerek özel eğitim programları

düzenleyen, gönüllü dai ve mübelliğlerin desteği ile bu alanda faaliyetlerde bulunan bir gönüllülük hareketidir.

Değişen ve gelişen teknolojik imkanlarla birlikte tüm dünyaya ulaşabilmek ve herkese hitaben mesajlar iletebilmek mümkün hale gelmiştir. Yukarıda bahsettiğimiz sahabelerin yaptığı yolculuklar İslam'ı yaymak amacıyla büyük bir meşakkat ile yapılmaktaydı. Bugün ise milyonlarca gayrimüslim, İslam topraklarına kendi istek ve rızalarıyla seyahat ederek, oralar da bulunan camiler başta olmak üzere kültürel ve doğal alanları ziyaret etmektedir. Bu yerlerden birisi de hiç şüphesiz İstanbul'dur. İstanbul asırlardır birçok medeniyete ev sahipliği yapmış kültürel bir merkezdir. Aynı zamanda dini bir merkez olarak zikretmek de yanlış olmayacaktır. İstanbul, Osmanlı Devleti'nden miras kalan; dışarıdan ihtişamı ile içerisine girildiğinde maneviyatı ile Müslim ve gayrimüslim herkesi kendisine hayran bırakan ve görüldüğünde İslam'ı ve Allah'ı hatırlatan sayısız camiye ev sahipliği yapmakta ve çok sayıda gayrimüslim turist tarafından ziyaret edilmektedir.

İşte tam bu vesileyle KİM Vakfı tabir-i caizse ayağımıza kadar gelen bu gayrimüslim ziyaretçilere camiler hakkında, İstanbul hakkında, Türkiye hakkında ve İslam hakkında neden bilgi vermeyelim sorusundan ilhamla neşvünema bulmuştur.

Sultanahmet Camii'nde başlayan tebliğ ve davet faaliyetleri zaman içerisinde büyüyerek Süleymaniye Camii'ne taşınmış ve Vakıf için bir merkez binası kurulmasıyla daha sistematik ve düzenli bir şekilde yürütülmeye başlanmıştır. Tebliğ ve davet faaliyetleri için her ne kadar sahada koşturacak mübelliğ ve dailere ihtiyaç duyulsa da arka planda yönetim ve organizasyon süreçlerini takip edecek bir idari kadronun bulunması gerekliliğinden hareketle, merkez yönetim binası Süleymaniye Camii'ne çok yakın bir konumda hizmete açılmıştır.

Çalışma dört ana bölümden meydana gelmektedir. Her bölüm kendi içinde belirli alt konulara ve başlıklara ayrılmıştır. Bu kapsamda:

Birinci bölüm; "Giriş Bölümü" olarak araştırmanın problemi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın yöntemi, araştırma ile ilgili alan araştırması ve araştırmanın tanımları konuları ele alınarak incelenmiştir.

İkinci bölümde; "Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve" olarak araştırmanın genel anlamda kapsadığı alanlar ve bu alanlarla ilgili kavramlar ele alınarak incelenmiştir.

Üçüncü bölümde: “Tebliğ ve Davette Kurumsal Faaliyetler” olarak Türkiye, Amerika, İngiltere, Avrupa, Ortadoğu ve diğer muhtelif ülkelerde kurumsal anlamda yürütülen tebliğ ve davet çalışmaları ile öne çıkan kurumlar incelenmiştir. Bu kapsamda vakıflar, dernekler, teşkilatlar, örgütler, platformlar, kamu kurumları, topluluklar, öğrenci kulüpleri ve organizasyonlar başta olmak üzere kurumsal faaliyetler üzerine yoğunlaşmıştır. Kurumlar belirlenirken, özellikle tebliğ ve davet alanındaki faaliyetleri ile ön plana çıkan kurumlara yer verilmiştir. Bu minvalde Türkiye’de 7 adet kurum ve kuruluş, Amerika’da 6 adet kurum ve kuruluş, İngiltere’de 6 adet kurum ve kuruluş, Avrupa’da 5 adet kurum ve kuruluş, Ortadoğu’da 6 adet kurum ve kuruluş, diğer kıtalardan muhtelif ülkelere de 5 adet kurum ve kuruluş olmak üzere toplam 35 kurum ve kuruluş incelenmiştir. Bahsi geçen bu kurumlar genel itibariyle değerlendirilmiş olup tebliğ ve davet faaliyetleri kısaca ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde: “Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfı (KİM Vakfı)” olarak KİM Vakfı faaliyetleri derinlemesine ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ele alınan kurum ve kuruluşların aksine çalışmanın odak noktası olması dolayısıyla KİM Vakfı’nın tebliğ ve davet alanında yürüttüğü tüm stratejileri her yönüyle detaylı olarak ele alınmıştır. Araştırmanın bu bölümünde, KİM Vakfı iki ana kategori altında incelenmiştir. İlk olarak, yönetim ve organizasyon stratejileri çerçevesinde; Vakfın Kuruluş Süreci ve Tarihçesi, Yapısal Özellikleri, Vizyon ve Misyonu, Amaç ve Hedefleri, Yönetim ve Teşkilat Yapısı, Organizasyonel Yapılanma ve Şubeleri, Partner Kurumlar ve İş Birlikleri, Finansman ve Kaynak Yönetimi, ayrıca Proje Süreçleri: Tamamlanan ve Gerçekleşen başlıkları ele alınmıştır. İkinci olarak, KİM Vakfı tebliğ ve davet stratejileri açısından; Tebliğ ve Davet Kapsamında Faaliyet Alanları, Tebliğ ve Davet Kapsamında Hedef Kitleye Yönelik Etkinlikler, Tebliğ ve Davet Kapsamında Kullanılan Faaliyet Mekanları, Tebliğ ve Davet Kapsamında Gönüllülük Çalışmaları, Gönüllülük Tanıtım Etkinlikleri, Gönüllülük Süreci, Gönüllülük Eğitimi: KİM Akademi, Tebliğ ve Davette Gönüllü İstatistikleri, Hizmet İçi Eğitimler, Mühtedi Takip Programı (NMC), Tebliğ ve Davet Kapsamında İhtida İstatistikleri, Tebliğ ve Davet İçin Kullanılan Teknolojik Materyaller, Tebliğ ve Davet İçin Kullanılan Basım ve Yayım Materyalleri, KİM Vakfı’nın Sosyal Medya Kullanımı ve İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri başlıkları çerçevesinde tebliğ ve davet yöntemleri incelenmiştir.

Çalışmamız önceki araştırmalarla kıyaslandığında, spesifik anlamda birebir karşılığı bulunmayan bir alanda yürütülmüştür. Türkiye’de tebliğ ve davet alanında ve gayrimüslimlerle ilgili alanlarda yürütülen çalışmalar hem sayıca az hem de kapsam olarak farklı disiplinler bünyesinde incelenmiştir.

Bu kapsamda yapılan çalışmaları üç kategoride değerlendirmek mümkündür. İlk olarak, İslam ve gayrimüslimlerin hukuki ve sosyal konumu ile ilgili çalışmalardır. Gayrimüslimlerin İslam'daki hakları, şer’î hükümlere muhatap olup olmamaları, İslam hukukundaki şahitlik değerleri, İslam kamu hukuku alanları bu kısımlara örnek olarak gösterilebilir. İkinci olarak, İslam tarihinde gayrimüslimlerle ilişkiler bağlamında yapılan çalışmalardır. Nüzul sürecinde Müslüman-gayrimüslim ilişkileri, Hz. Muhammed ve Dört Halife dönemindeki gayrimüslim politikaları bu kısımlara örnek olarak gösterilebilir. Üçüncü kategori ise, kültürel ve dini yaklaşımlarla ilgili çalışmalardır. Sufilerin gayrimüslimlere bakışı, Hatay'daki gayrimüslim dini gruplar, Türk cami musikisi ile gayrimüslim mabed müziği, gayrimüslim kadınlarla evlilik, seyahatnameler de gayrimüslimler gibi alanlarda yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Gayrimüslimlere yönelik tebliğ ve davet faaliyetlerinin ele alındığı ayrıca tebliğ ve davette öne çıkan kurum ve kuruluşların incelendiği spesifik bir çalışma örneğine rastlanmamıştır. Bu yönüyle KİM Vakfı’nı incelediğimiz bu araştırma kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla yürütülen tebliğ ve davet faaliyetlerinin ele alındığı ilk araştırma olarak literatüre katkı sunmaktadır.

“Türkiye’de Gayrimüslimlere Yönelik Davet ve Tebliğ Çalışmaları: KİM Vakfı Örneği” başlıklı bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırma soruları şu şekilde cevaplanmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Günümüzde dünyada ve Türkiye’de tebliğ ve davet faaliyetleri hangi kurumlar tarafından, hangi yöntemlerle yürütülmektedir?

- Günümüzde tebliğ ve davet sorumluluğu tüm dünyada farklı kurum ve kuruluşlarca ifa edilmeye devam etmektedir.
- Türkiye’de tebliğ ve davet sorumluluğu özellikle sivil toplum kuruluşları aracılığıyla sürdürülmektedir.
- Dünya genelinde kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen tebliğ ve davet faaliyetlerinin ortak yöntemi broşür, kitap vb. basım-yayım materyalleri üzerinden yürütülmektedir.

- Dünya genelinde kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen tebliğ ve davet faaliyetlerinde televizyon ve radyo yayınları, sanat galerileri vb. şekilde kısmi olarak farklı yöntemler de uygulanmaktadır.

2. KİM Vakfı'nın kurumsal yapılanması, yönetim modeli, işleyiş biçimi ve karar alma süreçleri nasıl şekillenmekte; bu yapı vakfın tebliğ ve davet faaliyetlerine nasıl yansımaktadır?

- KİM Vakfı; vizyonu, misyonu, amaçları ve hedefleri bulunan ve bu hususiyetler doğrultusunda hareket eden bir organizasyondur.
- KİM Vakfı'nın; yönetim kadroları ve hizmet alanları belirlenmiş, planlı bir yönetim ve teşkilatlanma yapısına sahiptir.
- KİM Vakfı'nın finansman ve kaynak yönetimi oluşturulmuş ve düzenli olarak kayıt altına alınarak takip edilmektedir.
- KİM Vakfı; ehli sünnet çizgisinde bulunan diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmaya açık bir kuruluştur.
- Ayrıca tebliğ ve davet faaliyetlerinin yürütülebilmesi amacıyla gerekli hallerde resmi mercilerle protokoller yapmaktadır.
- KİM Vakfı; turistlerden hiçbir ad altında bağış kabul etmemeyi de prensip olarak kabul etmiş ve uygulamaktadır.

3. KİM Vakfı, tebliğ ve davet çalışmalarında hangi hedef kitleleri esas almakta; bu kitlelere ulaşmak için nasıl bir stratejik yöntem ve iletişim modeli benimsemektedir?

- KİM Vakfı'nın hedef kitlesi ve muhatapları gayrimüslimlerdir.
- Öncelik uluslararası turistler olmak üzere, Türkiye'de kısa süreliğine bulunan ya da ikamet eden diğer gayrimüslimler de vakfın muhataplarıdır.
- KİM Vakfı; cami merkezli tebliğ ve davet yöntemini benimsemektedir.
- İstanbul'un sembolü olan, gayrimüslim turistlerin sıkça ziyaret ettiği tarihi camilerde faaliyetlerini yürütmeye çalışmaktadır.
- KİM Vakfı; tebliğ ve davet faaliyetlerinde aşamalı olarak tebliğ öncesi, tebliğ süreci ve tebliğ sonrası gibi bir strateji ile hareket etmektedir.
- KİM Vakfı; gayrimüslimlerin mevcut inanç, tefekkür ve muhayyilesini göz önünde bulundurarak hareket etmektedir.

- KİM Vakfı; tedricilik esasıyla tebliğe başlamakta, öncelikle imanın 6 şartı üzerinden ilerlemektedir.

4. KİM Vakfı'nın insan kaynağı politikası gönüllülük esasına dayalı olarak nasıl yapılandırılmıştır ve bu yapı faaliyetlerin etkinliğini nasıl etkilemektedir?

- KİM Vakfı'nın tebliğ ve davet faaliyetleri ağırlıklı olarak gönüllüler üzerinden yürütülmektedir.
- Vakfın mübelliği ve dâîleri diyebileceğimiz gönüllüler; ağırlıklı olarak Türk olmakla birlikte, farklı milletlerden Müslümanlarca da desteklenmektedir.
- KİM Vakfı aracılığıyla İslam'la tanışan mühtediler, daha sonra tebliğ faaliyetlerine destek verebilmektedir.
- KİM Vakfı; gönüllülerinin eğitim süreçlerine önem vermektedir.
- Belli bir formasyona sahip gönüllülere öncelik verilerek eğitim almaları sağlanmaktadır.
- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi SEM ile yapılan protokol kapsamında eğitim alan gönüllülere sertifika verilmektedir.
- Sertifikalar e-imzalıdır, gönüllü kartlarında QR kod ile erişime açılmaktadır

5. KİM Vakfı'nın davet ve tebliğ faaliyetlerinde kullandığı fiziki, dijital ve teknolojik araçlar nelerdir; bu araçlar vakfın görünürlüğü, etki gücü ve içerik üretiminde nasıl bir rol oynamaktadır?

- KİM Vakfı; tebliğ ve davette teknolojik yöntemleri desteklemektedir.
- Süleymaniye Camii'nde tablet uygulaması ile bilgilendirme yapılmaktadır.
- Hem fiziki hem dijital materyallerle tebliğ desteklenmektedir.
- Camilerde ve vakıf merkezinde 24 dilde broşür ve kitaplar ücretsiz sunulmaktadır.
- Dijital İslam Kütüphanesi ile 60'tan fazla dilde PDF yayınlar erişime açılmıştır.
- Sosyal medya platformları aracılığıyla içerik paylaşımı ve bilgilendirme yapılmaktadır.
- Ulusal ve uluslararası basında tanıtım faaliyetlerine önem verilmektedir.

6. KİM Vakfı, davet ve tebliğ süreçlerinin öncesi ve sonrasında muhataplarına yönelik ne tür sosyal, manevi ve psikolojik destekler sunmakta ve bu destekler sürecin sürdürülebilirliğine nasıl katkı sağlamaktadır?

- KİM Vakfı; tebliğ öncesinde kalpleri ısıtırmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlemektedir.
- İhtida eden kişilere, karşılaşılabilecekleri zorluklarla başa çıkabilmeleri için mentorluk hizmeti sunulmaktadır.
- İhtida edenlere “ihtida paketi” (seccade, başörtüsü, Kur’an-ı Kerim vb.) takdim edilmektedir.
- Vakıf merkezinde ağırlanan misafirlere ikramlar sunularak İslam’ın cömertliği ve Türk misafirperverliği yansıtılmaktadır.
- İhtida eden kişilere Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde hazırlanmış "şehadet belgesi" verilmektedir.
- KİM Vakfı; mühtedilerin kişisel bilgilerine saygı göstermekte, kayıt altına alınmak istemeyenleri kapsam dışında tutmaktadır.

Gayrimüslimlere yönelik davet ve tebliğ çalışmalarının Türkiye’deki durumuna ve etkinliğine dair yeterli akademik incelemenin bulunmaması ve özellikle KİM Vakfı’nın bu alandaki faaliyetlerinin nasıl yürütüldüğüne ilişkin bilgilerin sınırlı olması probleminden hareketle yürütülen bu araştırma ile KİM Vakfı, vaka çalışması yöntemiyle ele alınarak, vakfın çalışmaları detaylıca incelenmiş ve geliştirilebilir sonuçlar çıkarmaktan ziyade, vakıf faaliyetlerinin özgün bağlamında ele alınarak kapsamlı bir şekilde anlaşılması sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın alana katkı sunması ve bu alanda atılacak yeni adımlara ilham olması temennisiyle.

KAYNAKÇA

- Ahsan, M. M. (1993). *Cemâat-i İslâmî*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 7. s. 291-293). İstanbul: TDV Yayınları.
- Al-Hikma Foundation. (2025, 1 Ocak). Erişim Adresi: <https://ahfsrilanka.org/>.
- AlEslah Society. (2025, 7 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.aleslah.org/ar>.
- Aljazeera.com. (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi: <https://124.im/VNDp>.
- Alpkaya, G. (1991). Türkiye Cumhuriyeti, İslam Konferansı Örgütü ve Laiklik. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 46 (1-2): 55-68.
- Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, *T.C. Resmi Gazete*, 30473, 09 Temmuz 2018. Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=703&MevzuatTur=4&MevzuatTertip=5>.
- Antes, P. (2005). Avrupa'da İslam. çev. Süleyman Turan. *Marife Dergisi*, (2): 203 – 218.
- Argun, S. (2021). Tebliğ ve Davet İlmi: Bazı Öngörüler ve Teklifler. H. K. Yılmaz, F. Kanger (Ed). *Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ içinde* (1.bs, ss. 35-67). İstanbul: Ensar Yayınları.
- Arı, T. (2017). *Geçmişten Günümüze Orta Doğu: Siyaset, Savaş ve Diplomasi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ateş, S. F. (2012). *Gayr-i Müslimlerin Şer'i Hükümlere Muhatap Olup Olmaması Sorunu* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ay, M. F. (2021). İmkan ve Sınırlar, Sorunlar ve Çözüm Önerileri Bağlamında Cami Rehberliği Hizmeti. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 21 (1): 79-103.
- Aydar, H. (2008). *Rüşd*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 35. s. 297-298). İstanbul: TDV Yayınları.
- Aydemir, O. (2021). Müslüman Kardeşler Hareketi: Tarihi ve Bugünü. (2025, 23 Ocak). Erişim Adresi: https://www.insamer.com/tr/musluman-kardesler-hareketi-tarihi-ve-bugunu_3715.html#_ftnref9.

- Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı. (2024, 3 Aralık). Erişim Adresi: <https://www.hudayivakfi.org/>.
- Bakan, S & Katılmış, C. (2021). Ortadoğu'da Bir Bölgesel Örgüt Olarak İslam İşbirliği Teşkilatı'nın Etkinliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 4 (1): 80-96.
- Bakır, Z. Z. (2018). Birleşik Krallık ve Müslümanlar. (2025, 1 Şubat). Erişim Adresi: https://www.insamer.com/tr/birlesik-krallik-ve-musulmanlar_1671.html.
- Bazian, H. (2015). *100. Yılında İmam Hatip Liseleri Uluslararası Sempozyumu* (1. bs). İstanbul: DEM Yayınları.
- Beydilli, K. & Kurtuluş, R. (1991). *Avrupa*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 4. s. 135-159). İstanbul: TDV Yayınları.
- Bilge, M. L. (1994). *Dünya Müslüman Gençlik Teşkilatı*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 10. s. 26-27). İstanbul: TDV Yayınları.
- , (2007). *Râbitatü'l-Âlemi'l-İslâmî*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 34. s. 379-380). İstanbul: TDV Yayınları.
- Boynukalın, M. (2011). *Tebliğ*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 40. s. 218-219). İstanbul: TDV Yayınları.
- Buhari, *Sahih-i Buhari*. Mısır: Matbaatü'l-Kübra Emiriyye, 1311.
- Bund Der Muslimischen Jugend. (2025, 13 Şubat). Erişim Adresi: <https://bdmj.org/>.
- Buzlu, T. (2015). *İrşad ve Tebliğ Faaliyetlerinde Yöntemlerin Belirlenmesi Açısından İhtida Hareketleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Büyükkara, M. A. (2022). *Çağdaş İslami Akımlar* (14. bs). İstanbul: Klasik Yayınları.
- Canatan, K. (1995). *Avrupa'da Müslüman Azınlıklar*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- City Centre Da'wah. (2025, 6 Şubat). Erişim Adresi: <https://ccdawah.org/>.
- Coskun, H. (2010). *Nüzul Sürecinde Müslüman-Gayr-i Müslim İlişkileri (Din ve İnanç Hürriyeti Bağlamında)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

- Çağrı, M. (1994). *Da'vet*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 9. s. 16-19). İstanbul: TDV Yayınları.
- Çakır, M. (2002). *Bir tebliğ metodu olarak Hz. Peygamber'in hadislerinde kıssa* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, F. (2011). *Batılı Seyyahlara Göre İstanbul'un Gayrimüslim Ahalisi (1553-1673)* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çifci, H. (2023). *Mehmed Akif Ersoy'un Tebliğ ve İrşat Usulü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Davet Araştırmaları Merkezi. (2025, 17 Ocak). Erişim Adresi: <https://davam.org.tr/>.
- Dawah Project. (2025, 8 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.thedawahproject.com/>.
- Demirci, A. (2012). *Hz. Peygamber ve Dört Halife Döneminde Gayr-ı Müslim Politikaları* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, Z. (2015). *Şeyhü'l-İslam Ebu's-Suud Efendi'nin fetvalarında Osmanlı gayrimüslimleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- DİB. (2025, 5 Mayıs). Erişim Adresi: <https://disiliskiler.diyamet.gov.tr/sayfa/46/Muhtedi-Calismalari-ve-Yurtdisi-Sosyal-Icerikli-Din-Hizmetleri-Daire-Baskani>.
- , (2012). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2011 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2011%20Din%20Hizmetleri%20Raporu.pdf>.
- , (2013). Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2012 Yılı Faaliyet Raporu. <https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2012%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf>.

- , (2014). Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2013 Yılı Faaliyet Raporu. <https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2013%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf>.
- , (2015). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2014 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2014%20Din%20Hizmetleri%20Raporu.pdf>.
- , (2015). Dini Kavramlar Sözlüğü (6. bs.). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- , (2019). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2017%20D%C4%B0N%20H%C4%B0ZMETLER%C4%B0%20RAPORU.pdf>.
- , (2019). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2018 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2018%20D%C4%B0N%20H%C4%B0ZMETLER%C4%B0%20RAPORU.pdf>.
- , (2019). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2019 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/ResimKitapligi/2019%20Din%20Hizmetleri%20Raporu14102020.pdf>.
- , (2020). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2020 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2020%20Din%20Hizmetleri%20Raporu.pdf>.
- , (2022). Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022 Yılı Din Hizmetleri Raporu. <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/2022%20Din%20Hizmetleri%20Raporu.pdf>.
- , (2022). Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2021 Yılı Faaliyet Raporu. <https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2021%20Faaliyet%20Raporu.pdf>.
- , (2023). Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2022 Yılı Faaliyet Raporu. <https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2022%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf>.

-----, (2024). Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2023 Yılı Faaliyet Raporu. [https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2023_Y%C4%B1%C4%B1_%C4%B0dare_Faaliyet_Raporu%20\(2\).pdf](https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2023_Y%C4%B1%C4%B1_%C4%B0dare_Faaliyet_Raporu%20(2).pdf).

Diyamet de Belgique. (2025, 14 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.diyamet.be/>.

Diyamet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, *T.C. Resmi Gazete*, 27640, 13 Temmuz 2010. Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100713-2.htm>.

Diyamet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu, *T.C. Resmi Gazete*, 12038, 2 Temmuz 1965. Erişim Adresi: [https://hukukmusavirligi.diyamet.gov.tr/Documents/633%20\(703%20%C3%B6ncesi.pdf](https://hukukmusavirligi.diyamet.gov.tr/Documents/633%20(703%20%C3%B6ncesi.pdf).

Diyamet İşleri Başkanlığı, Görev ve Çalışma Yönergesi: 127, Erişim Adresi: <https://hukukmusavirligi.diyamet.gov.tr/Documents/G%C3%B6rev%20ve%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Y%C3%B6nergesi.pdf>.

Diyamet Haber. (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.diyamethaber.com.tr/nouman-ali-khan-taksim-camiinde-genclerle-bulustu>.

Doğan, R. (2022). Türkiye’de Din Hizmetlerini Yürüten Kurum Olarak Diyanet İşleri Başkanlığı. R. Doğan, R. Ege (Ed). *Din Hizmetlerinde Rehberlik ve İletişim* içinde (4. bs, ss. 79-97). Ankara: Grafiker Yayınları.

Doğan, S. (2016). *Türkiye’nin Dönem Başkanlığı ve İslam İşbirliği Teşkilatı*. İstanbul: İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi Yayını.

Dursun, D. (2001). *İslâm Konferansı Teşkilâtı*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 23. s. 49-53). İstanbul: TDV Yayınları.

Ebû Dâvûd, *Müsned*. Mısır: Darü’l-Hicr, 1999.

El-Beyanuni, M. E. (2021). *Davet İlmi -Giriş-* (1. bs.). trc. Murat Kaya. İstanbul: Ensar Yayınları.

- Er, H. (2021). Tebliğ ve Davette Kamusal, Kurumsal ve Toplumsal Hizmetler. H. K. Yılmaz, F. Kanger (Ed). *Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ* içinde (1. bs, ss. 209-229). İstanbul: Ensar Yayınları.
- Erkilet, A. (2017). *Orta Doğu'da Modernleşme ve İslami Hareketler* (5. bs). İstanbul: Büyüyenay Yayınları.
- Erşahin, S. (2020). Bir Cumhuriyet Kurumu Olarak Diyanet İşleri Başkanlığının Tarihi Kökeni (Ümmet Yapısından Millet Yapısına). DİB (Ed). *Din Hizmetleri ve Din Eğitiminde Türkiye Tecrübesi* içinde (2. bs, ss. 9-45). İzmir: DİB Yayınları.
- Ertek, T. A. (1991). *Amerika*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 3. s. 30-37). İstanbul: TDV Yayınları.
- , & Görgün, H. (2000). *İhvân-ı Müslimîn*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 21. s. 580-586). İstanbul: TDV Yayınları.
- Ertoran, F. Z. (2011). *Hristiyan Misyonerliğinin ve İslam Davetinin Karşılaştırılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Farajae, I. A. (2013). Amerika Birleşik Devletleri'nde İslam'ın Tarihi çev. Celal Emanet. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (4): 267-281.
- Ganim, İ. B. (1997). *Hasan el-Bennâ*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 16. s. 307-310). İstanbul: TDV Yayınları.
- Görener, İ. (1998). Amerika Birleşik Devletlerindeki Müslüman-Hristiyan İlişkileri. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 16 (10): 287-298.
- Güler, Z. (2006). *Hz. Peygamber'in Tebliğ Metodu Işığında İslam'ın Güncel Sunumu 2003 Yılı Kutlu Doğum Sempozyumu Tebliğ ve Müzakereleri*. Ankara: TDV Yayınları.
- (2021). Tebliğ ve Davette Terminoloji, Metodoloji ve Tarihsel Süreç. H. K. Yılmaz, F. Kanger (Ed). *Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ* içinde (1.bs, ss. 99-127). İstanbul: Ensar Yayınları.

- Gündoğdu, M. (2023). *ABD'deki Müslüman Sosyal Medya Vaizleri*. İstanbul: KDY Yayınları.
- Hatırlı, B. S. (2024). *İslam'a Davet Sürecinde Hz. Peygamber'in Eşleri ve Konumları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat.
- Hidayet Sosyal Eğitim ve Kültür Derneği. (2024, 7 Aralık). Erişim Adresi: <https://hidayetway.com/tr/&https://hidayetway.com/wpcontent/uploads/2022/12/Hidayet-Report.pdf>.
- Hizmet Vakfı. (2024, 9 Aralık). Erişim Adresi: <https://www.hizmetvakfi.org/>.
- İcna Relief Foundation. (2025, 15 Ocak). Erişim Adresi: <https://icnarelief.org/programs/>.
- İmam Al-Khoei Foundation. (2025, 11 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.al-khoei.org/>.
- İslam Channel. (2025, 7 Şubat). Erişim Adresi: <https://islamchannel.tv/>.
- İslamic Circle of North America. (2025, 15 Ocak). Erişim Adresi: <https://icna.org/about/>.
- İslamic Cultural Centre of Ireland. (2025, 11 Şubat). Erişim Adresi: <https://islamireland.ie/>.
- İslamic Dawah Movement of Southern Africa. (2025, 1 Şubat). Erişim Adresi: <https://idmsa.org/>.
- İslamic Information & Dawah Centre International. (2025, 2 Şubat). Erişim Adresi: <https://islaminfo.com/>.
- İslamic Publishing. (2024, 5 Aralık). Erişim Adresi: <https://www.islamicpublishing.org/>.
- İslamic Supreme Council of America. (2025, 15 Ocak). Erişim Adresi: <https://wpisca.wpengine.com/?p=149>.
- İslamic Union of Hong Kong. (2025, 5 Ocak). Erişim Adresi: <https://iuhk.org/index.php>.
- İslamitische Stichting Nederland. (2025, 10 Şubat). Erişim Adresi: <https://diyanet.nl/>.

- İDSB, (t.y.). World Assembly of Muslim Youth. (2025, 27 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.idsb.org/en/member-list/world-assembly-of-muslim-youth-wamy>.
- İpşirli, M. (2010). *Şeyhülislam*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 39. s. 91-96). İstanbul: TDV Yayınları.
- İslam'a Davet Merkezi. (2025, 17 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.idamedya.com/>.
- Jamaat-e-Islami Pakistan. (2025, 3 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.jamaat.org/>.
- Kamadan, Y. (2023). Bridging Cultures, Bringing Islam to Life for Foreigners (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.trtworld.com/turkiye/bridging-cultures-bringing-islam-to-life-for-foreigners-15433647>.
- Kaplan, Z. B. (2022). *Gerlach ve Tournefort Seyahatnamelerinde Osmanlı Topraklarında Yaşayan Gayrimüslimler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karaca, Z. (2023). *İstanbul'da Yaşayan Mühtedilerin Din Değiştirme Sonrası Yaşadığı Problemler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, K. (1998). *Sosyolojik Açıdan Türkiye'de Din-Devlet İlişkileri ve Diyanet İşleri Başkanlığı*. İstanbul: Alkam Matbaası.
- Kızılay, M. E. (2015). *İslam Hukukunda Gayr-i Müslimin Şahitliğinin ve Haberinin Değeri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Koç, A. (2020). Diyanet İşleri Başkanlığı ve Yaygın Din Eğitimi. DİB (Ed). *Din Hizmetleri ve Din Eğitiminde Türkiye Tecrübesi* içinde (2. bs, ss. 113-172). İzmir: DİB Yayınları.
- Koloğlu, O. (2006). *19. Yüzyıl Sonunda Amerikan İslamının Başlangıcına Ait Notlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Köksal, M. A. (1990). Hz. Muhammed (S.A.S)'in Cihan Peygamberi Oluşu ve Herkesi İslam Dinine Davet Edişi. *Diyanet Dergisi*, 26 (3): 79-128.
- Köse, A. (2000). *İhtida*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 21. s. 554-558). İstanbul: TDV Yayınları.

Kur'an-ı Kerim Meali. trc. Hayrat Neşriyat İlmî Araştırma Merkezi Meal Hey'eti.
İstanbul: 2004.

Kurt, F. (2020). Sahih Dini Bilginin Topluma Ulaştırılmasında Diyanet İşleri Başkanlığı. Yayıncılığı. DİB (Ed). *Din Hizmetleri ve Din Eğitiminde Türkiye Tecrübesi* içinde (2. bs, ss. 195-212). İzmir: DİB Yayınları.

Kurtuluş, B. (2010). Amerika Kıtasının Keşfi: Kuzey Amerika-Asya Bağlantısı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (49): 873-886.

Kültürlerarası İletişim Merkezi Vakfı. (2024, 1 Aralık). Erişim Adresi: <https://kimvakfi.org.tr/>.

-----, (2025, 16 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.instagram.com/kimvakfi/>.

-----, (2025, 16 Nisan). Erişim Adresi: <https://x.com/kimvakfi>.

-----, (2025, 16 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.youtube.com/@kimvakfi/featured>.

-----, (2025, 16 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.linkedin.com/company/kimvakfi/>.

-----, (2025, 16 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.facebook.com/kimvakfi>.

-----, (2025, 17 Nisan). Erişim Adresi: <https://panel.crossculturalcenter.org/book-archive?place=kimvakfiorgtr>.

-----, (2024). KİM Vakfı Yıllık Faaliyet Raporu.

Koç, A. & Kalkan, M. & Şahin, M. (2022). Süleymaniye'den Dünyaya Açılan Bir Gönül Penceresi: KİM Vakfı (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi: <https://m.haber7.com/kultur/haber/3179252-suleymaniyeden-dunyaya-acilan-bir-gonul-penceresi-kim-vakfi>.

Latino American Dawah Organization. (2025, 9 Şubat). Erişim Adresi: <https://latinodawah.org/>.

London Central Mosque Trust & The Islamic Cultural Centre. (2025, 3 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.iccuk.org>.

Mansur, S. N. (2024). *Kur'an-ı Kerim'in Ehl-i Kitabı İslam'a Daveti* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Muslim American Society. (2025, 13 Ocak). Erişim Adresi: <https://muslimamericansociety.org/>.
- Muslim Association of Britain. (2025, 1 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.mabonline.net/>.
- Muslim World League London Office. (2025, 5 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.mwlllo.org.uk/>.
- Muslim World League. (2024, 15 Aralık). Erişim Adresi: <https://www.themwl.org/ar>.
- Müslim, *Sahih-i Müslim*. thk. Muhammed Fuad Abdulbaki. Kahire: Darü'l-İhya, 1900.
- Nielsen, J. S., Draper, M. & Yemelianova, G. (2006). Transnational Sufism: The Haqqaniyya. L. Lewis (Ed). *Sufism in the West* içinde (ss. 113-124). Routledge.
- O.I.C States Broadcasting Union. (2024, 17 Aralık). Erişim Adresi: <https://osbu-oic.org/>.
- Onar, Z. (2020). *Mekkî Sureler Bağlamında İslâm'a Davetin Merhaleleri ve İlkeleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Onay, A. (1998). İngiltere'de İslam (Sosyo-Psikolojik Açından Kısa Bir Tahlil). *Diyanet İlmî Dergi*, 34 (2): 53-59.
- Önkal, A. (2020). *Rasulullah'ın İslam'a Davet Metodu* (29. bs). İstanbul: Hikmetevi Yayınları.
- Özcan, A. & Has, Ş. S. (2000). *İngiltere*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 22. s. 296-310). İstanbul: TDV Yayınları.
- Özdemir, T. (2022). *Selçuklu Sultanlarının Gayrimüslim Kadınlarla Evlilikleri ve Bu Evliliklerin Selçuklu Din Politikasına Yansımaları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı.
- Özfatura, İ. (2024). *Vazifemiz Anlatmak Hidayet Allah'tan! Zaferle Değil Seferle Emrolunduk* (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi:

<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/irfan-ozfatura/vazifemiz-anlatmak-hidayet-allahtan-zaferle-degil-seferle-emrolunduk-643800>.

Özel, A. (1996). *Gayri Müslim*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 13. s. 418-427). İstanbul: TDV Yayınları.

Özgül, Ö. (2018). *Sufilerin Gayr-i Müslimlere Bakışı* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Öztürk, H. E. (2020). Süleymaniye’de Gönüllülüğün Adresi: Kültürlerarası İletişim Merkezi (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.bidunyahaber.org/suleymaniye-de-gonullulugun-adresi-kulturlerarasi-iletisim-merkezi/>.

Platform, (t.y.). Al Eslah Cemiyeti. (2025, 25 Ocak). Erişim Adresi: <https://platform.ilke.org.tr/hareket/al-eslah-cemiyeti>.

-----, (t.y.). Nakşibendi Hakkani Tarikati. (2025, 27 Ocak). Erişim Adresi: <https://platform.ilke.org.tr/hareket/naksibendi-hakkani-tarikati>.

Qureshi, M. N. (1994). *Dünya İslâm Kongresi*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 10. s. 25-26). İstanbul: TDV Yayınları.

Sahabe Akademi. (2024, 11 Aralık). Erişim Adresi: <https://sahaba-academy.com/about/>.

Selman, H. (2006). Amerika Kıtası ve İslam. *Eski Yeni Dergisi*, (1): 98-100.

Sönmez, D. (2019). *Müslüman ve Gayr-i Müslim davalarında Hz. Peygamber'in uygulamalarının dayanakları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Sultanahmet Camii Gönüllüleri. (2024, 13 Aralık). Erişim Adresi: <https://istanbulmosques.com/index.php?route=common/home>.

Taşkın, Ü. (2017). İslam Adaları: Müslüman Azınlıklar (Avrupa-Amerika). *Yeni Türkiye Dergisi*, (96): 483-493.

Taşpınar, İ. (2015). İslam İşbirliği Teşkilatı ve Kudüs. *Yeni Asya Köprü Dergisi*, Kış (129): 99-107.

TDK. (2019). *Türkçe Sözlük* (11. bs. tıpkıbasım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Tekelioğlu, A. S. (t.y). Amerika'da Müslüman Aktivizmi: Amerikan Müslüman Gruplarının Entelektüel-Siyasal Görünümü. (2025, 19 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.cagdasdusunce.net/yazi/amerika-da-musluman-aktivizmi-amerikan-musluman-gruplarinin-entelektuel-siyasal-gorunumu>.
- Temel, G. (2022). Bir İyilik Hareketi Olarak İhvan. (2025, 21 Ocak). Erişim Adresi: <https://davetmektebi.com/bir-iyilik-hareketi-olarak-ihvan/>.
- The Australian Islamic Mission. (2025, 1 Şubat). Erişim Adresi: <https://aim.org.au/>.
- Topaloğlu, B. (1997). *Hâdî*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 15. s. 9). İstanbul: TDV Yayınları.
- (2020). *İrşad*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 22. s. 454-455). İstanbul: TDV Yayınları.
- Topçu, Z. (2004). Hatay'da Yaşayan Gayr-i Müslim Dinî Gruplar Üzerine Bir Araştırma (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Topçuoğlu, A. A. (2005). *Temel Hak ve Özgürlükler Açısından İslâm Kamu Hukukunda Gayrimüslim Vatandaşların Hukukî Statüsü* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Turgut, L. B. (2022). Süleymaniye'de İslam'ı Seçiyorlar (2025, 15 Nisan). Erişim Adresi: <https://www.yenisafak.com/hayat/suleymaniye-de-islami-seciyorlar-3833895>.
- Türkisch-Islamische Union Diyanet İşleri Türk İslam Birliği. (2025, 12 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.ditib.de/index.php>.
- Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı, (t.y.). İslam İşbirliği Teşkilatı. (2024, 19 Aralık). Erişim Adresi: <http://www.mfa.gov.tr/islam-isbirligi-teskilati.tr.mfa>.
- UK Islamic Mission. (2025, 4 Şubat). Erişim Adresi: <https://www.ukim.org/>
- Uludağ, S. (1984). *İslam'da İrşad*. İstanbul: Marifet Yayınları.
- Wikipedia, (t.y.). Islamic Supreme Council of America. (2025, 29 Ocak). Erişim Adresi: https://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_Supreme_Council_of_America#cite_noteaboutus-3.

- World Assembly of Muslim Youth. (2025, 9 Ocak). Erişim Adresi: <https://www.wamy.co.za/about.html>.
- Yağır Ahmetoğlu, G & Bağlıoğlu, A. (2018). Cemâat-i İslâmî’de Siyaset Üzerine Yapılan Mülâhazaların Mevdûdî Perspektifinden İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23 (2): 1-17.
- Yaman, A. (2020). T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu’nun Fetva Yöntemi. DİB (Ed). *Din Hizmetleri ve Din Eğitiminde Türkiye Tecrübesi* içinde (2. bs, ss. 47-70). İzmir: DİB Yayınları.
- Yaşar Dilek, A. (2020). Avrupa’daki Müslümanlar ve Avrupa İslamı. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20 (1): 124-137.
- Yavuz, Y. Ş. (1998). *Hidayet*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 17. s. 473-477). İstanbul: TDV Yayınları.
- Yavuzer, H. (2020). Diyanet İşleri Başkanlığı ve Din Hizmetleri. DİB (Ed). *Din Hizmetleri ve Din Eğitiminde Türkiye Tecrübesi* içinde (2. bs, ss. 73-111). İzmir: DİB Yayınları.
- Yeprem, M. S. (2004). *Türk Cami Musikisi ile Mukayeseli Olarak İstanbul Gayr-ı Müslimlerinde Mâbed Musikisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, H. K. (2022). *Tasavvufta İrşad İrfani Tebliğ ve Davet* (1. bs). Ankara: TDV Yayınları.
- Yiğit, F. S. (2024). *Davet ve Tebliğde Kadın Davetçiler: Zeyneb Gazzali Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yücel, İ. (1994). *Diyanet İşleri Başkanlığı*. TDV İslam Ansiklopedisi (c. 9. s. 455-460). İstanbul: TDV Yayınları.
- Zengin, Z. S. (2022). Din Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi. R. Doğan, R. Ege (Ed). *Din Hizmetlerinde Rehberlik ve İletişim* içinde (4. bs, ss. 13-25). Ankara: Grafiker Yayınları.

EKLER

EK1

KİM Vakfı Şehadet/İhtida Belgesi Örneği

CENTER FOR
CROSS-CULTURAL
COMMUNICATION

İHTİDA BELGESİ
DOCUMENT OF CONVERSION TO ISLAM
وثيقة التحول إلى الإسلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Yukarıda adı geçen kişi kurumumuza başvurarak, Müslüman olmak istediğini ifade etmiştir. Kendisi özgür iradesiyle şahitler huzurunda "Kelime-i Şehadet" getirmiş ve böylece İslam'ı kabul etmiştir. Kendisinin talebi doğrultusunda bu ihtida belgesi düzenlenmiştir.

By applying to our institution, the above-mentioned person has expressed his/her desire to embrace Islam. He/she, of his/her own free will, has publicly recited the "Kalimah Shahadah" in the presence of witnesses, thus accepting Islam. In accordance with his/her request, this certificate of conversion has been issued.

من خلال التقديم لمؤسستنا، أعلن المذكور اعلاه عن رغبته في دخول الإسلام. وقد قام بقبول الدين الإسلامي من خلال نطق "شهادة الإسلام" أمام الشهود بإرادته الحرة وتم إصدار هذه الشهادة بناءً على رغبته.

ŞAHİT/WITNESS/شاهد

İMZA/SIGNATURE/إمضاء

TARİH/DATE/تاريخ

ŞAHİT/WITNESS/شاهد

İMZA/SIGNATURE/إمضاء

CENTER FOR
CROSS-CULTURAL
COMMUNICATION

İHTİDA BELGESİ
DOCUMENT OF CONVERSION TO ISLAM
وثيقة التحول إلى الإسلام

Belge No/Document No/رقم الوثيقة:

Belge Tarihi/Document Date/تاريخ الوثيقة:

Adi Soyadi/Name Surname/اسم اللقب:

Anne Adı/Mother Name/اسم الأم:

Baba Adı/Father Name/اسم الأب:

Doğum Yeri/Place of Birth/مكان الميلاد:

Doğum Tarihi/Date of Birth/تاريخ الميلاد:

Uyruğu/Nationality/جنسية:

Kimlik No/Identity No/الهوية لا:

Cinsiyeti/Gender/جنس:

Medeni Hali/Marital Status/الحالة الاجتماعية:

Önceki Dini/Previous Religion/الدين السابق:

Eğinin Dini/Spouse's Religion/ديانة الزوج:

İhtida Tarihi/Date of Converted/تاريخ التحويل:

E-posta/E-mail/بريد إلكتروني:

Cep Telefonu/Mobile Phone/تليفون محمول:

Adres/Address/عنوان:

Kendi hür irademle İslam dinine girmek istiyorum. Sahsıma ihtida belgesi düzenlenmesi hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.
I wish to embrace Islam of my own free will. I respectfully request that you take the necessary steps to issue a certificate of conversion.
أود أن أعتنق الإسلام بإرادتي الحرة. أطلب منك بكل احترام اتخاذ الإجراء اللازم لإصدار شهادة التحويل.

İMZA/SIGNATURE/إمضاء

EK2

KİM Vakfı Cami Gönüllü Görev Kartı Örneği

(Ön Yüzü)

(Arka Yüzü)

EK3

KİM Vakfı Gönüllü Eğitim Sertifikası Örneği

EĞİTİM SERTİFİKASI

“KATILIMCI ADI ve SOYADI”

FSMVÜ SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZİ tarafından gerçekleştirilen 36 saat
“KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM ELÇİLİĞİ EĞİTİMİ” tamamlayarak bu
belgeyi almaya hak kazanmıştır.

EĞİTİM TARİHİ: .../.../...

BARKOD NO:

KİMLİK NO:

TANZİM TARİHİ: .../.../...

Müdür Adı ve Soyadı
Sürekli Eğitim Merkezi Müdürü

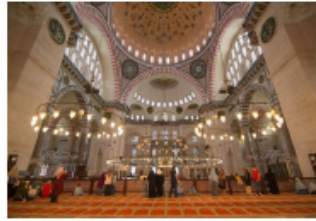
 e-İmzalıdır

Bu belgenin doğruluğu <https://www.turkiye.gov.tr/belge-dogrulama> adresinde veya mobil cihazlarınıza yükleyebileceğiniz e-Devlet Kapısı'na ait Barkodlu Belge Doğrulama uygulaması vasıtası ile üstteki karekod okutularak kontrol edilebilir.

Fotoğraflar

KİM Vakfı Merkez Binası

Süleymaniye Camii

Ayasofya Kültürel Bilgi Merkezi

Beyazıt Camii

Mihrimah Sultan Camii

Rüstem Paşa Camii

Valide-i Cedid Camii

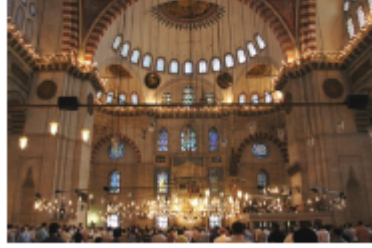
Tebliğ ve Davet Mekanları

Cami Daveti

Davet İftarları

Cuma Namazı Programları

İslami Sunumlar

Tebliğ ve Davet Faaliyetleri

Süleymaniye Camii Basılı-Görsel Materyaller ve Tablet Uygulaması

Gayrimüslimlere Yönelik Tebliğ ve Davet Sunumları

Eğitimler ve Seminerler

Etkinlikler ve Sosyal Faaliyetler

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı: Bilal Ömer Yıkım

A. EĞİTİM

- **Yüksek lisans:** İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi,
Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ – 2025.

- **Lisans:** İstanbul Üniversitesi,
İlahiyat Fakültesi – 2014.

- **Lise:** Denizli Cedide Abaloğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi – 2009.

B. MESLEKİ DENEYİM

- **2023 - ..... :** İbn Haldun Üniversitesi,
Sanat, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı – Kıdemli Uzman.

- **2013 – 2023:** Özel Yükseköğrenim Erkek Öğrenci Yurtları,
Milli Eğitim Bakanlığı & Gençlik ve Spor Bakanlığı Resmi Yurt
Açılış Hizmetleri ve Yükseköğrenim Yurt Yöneticiliği.

C. SERTİFİKALAR

- **2021:** Gebze Teknik Üniversitesi,
Gençlik ve Spor Bakanlığı Öğrenci Barınma Hizmetleri
Yönetici Sertifikası.

- **2014:** Yıldız Teknik Üniversitesi,
Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifikası.